

Lipsius, Justus

Ivsti Lipsi[i] Epistolarvm Selectarvm Centvria ... Miscellanea

Bd.: 2

Antverpiae (1605)

4 Epist. 111#Beibd.4

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10352215-0

Copyright

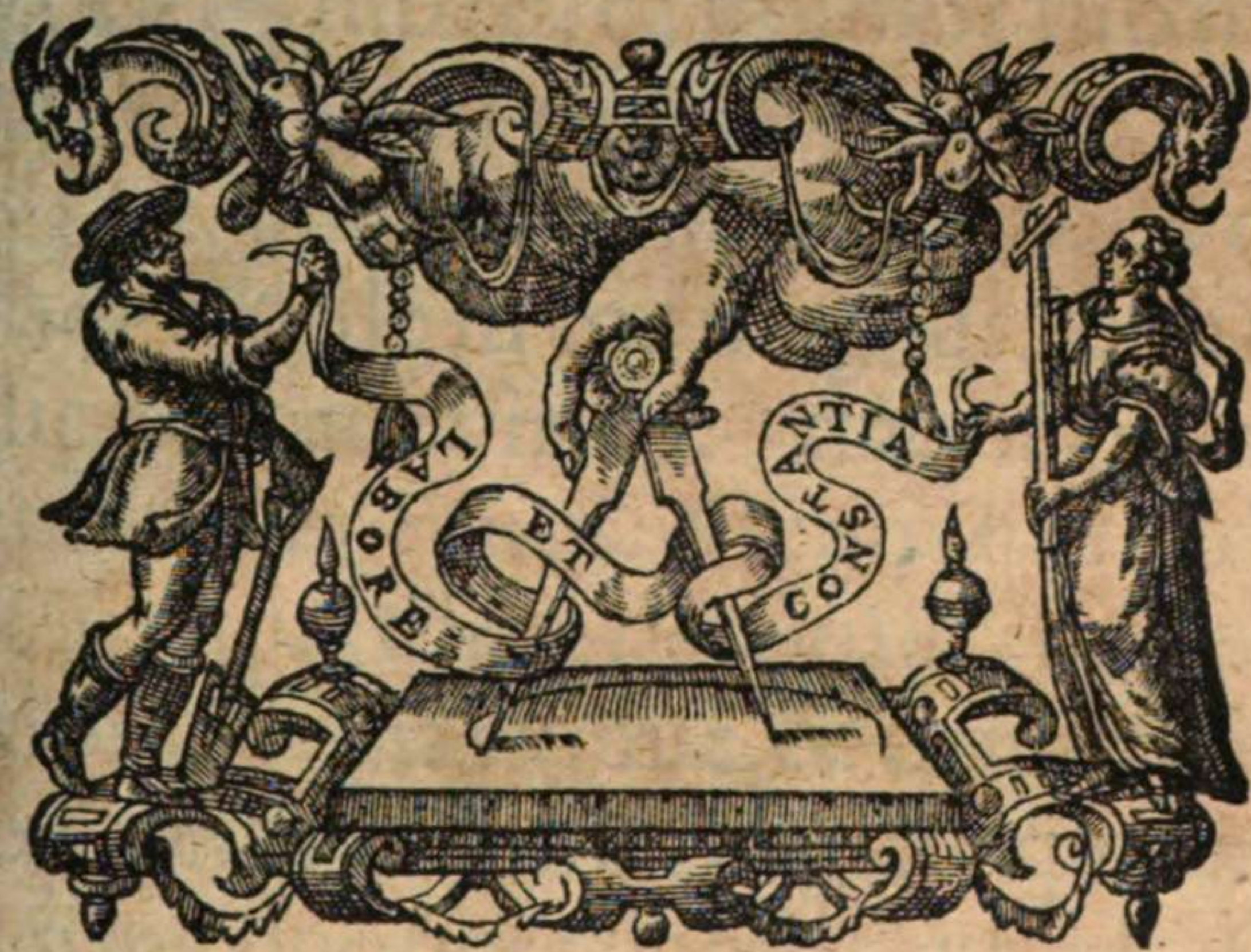
Das Copyright für alle Webdokumente, insbesondere für Bilder, liegt bei der Bayerischen Staatsbibliothek. Eine Folgeverwertung von Webdokumenten ist nur mit Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek bzw. des Autors möglich. Externe Links auf die Angebote sind ausdrücklich erwünscht. Eine unautorisierte Übernahme ganzer Seiten oder ganzer Beiträge oder Beitragsteile ist dagegen nicht zulässig. Für nicht-kommerzielle Ausbildungszwecke können einzelne Materialien kopiert werden, solange eindeutig die Urheberschaft der Autoren bzw. der Bayerischen Staatsbibliothek kenntlich gemacht wird.

Eine Verwertung von urheberrechtlich geschützten Beiträgen und Abbildungen der auf den Servern der Bayerischen Staatsbibliothek befindlichen Daten, insbesondere durch Vervielfältigung oder Verbreitung, ist ohne vorherige schriftliche Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig und strafbar, soweit sich aus dem Urheberrechtsgesetz nichts anderes ergibt. Insbesondere ist eine Einspeicherung oder Verarbeitung in Daten systemen ohne Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig.

The Bayerische Staatsbibliothek (BSB) owns the copyright for all web documents, in particular for all images. Any further use of the web documents is subject to the approval of the Bayerische Staatsbibliothek and/or the author. External links to the offer of the BSB are expressly welcome. However, it is illegal to copy whole pages or complete articles or parts of articles without prior authorisation. Some individual materials may be copied for non-commercial educational purposes, provided that the authorship of the author(s) or of the Bayerische Staatsbibliothek is indicated unambiguously.

Unless provided otherwise by the copyright law, it is illegal and may be prosecuted as a punishable offence to use copyrighted articles and representations of the data stored on the servers of the Bayerische Staatsbibliothek, in particular by copying or disseminating them, without the prior written approval of the Bayerische Staatsbibliothek. It is in particular illegal to store or process any data in data systems without the approval of the Bayerische Staatsbibliothek.

IUSTI LIPSI
 EPISTOLARVM
 SELECTARVM
 CENTVRIA SECVNDA
 MISCELLANEA.

ANTVERPIÆ,
 EX OFFICINA PLANTINIANA,
 Apud Ioannem Moretum.

CLC. IDC. V.

Cum Privilegiis Casareo & Regio.

Ad Illustrem virum

THOMAM BVRGIVM

BARONEM,

ET

BRIELANVM PRÆFECTVM.

LTERAM Centuriam episto-
larum nunc emittimus, Vir il-
lustris, & nomini tuo meritif-
simò eam dedicamus. Si amor
aut beneficia huc me vocant:
ille in me magnus, & hæc cre-

bra. si dignitas aut virtus: utrâque ornatus es
inter gentis tuæ primos. Genus tibi nobilissi-
mum, & antiquâ stirpe decôrû: magnitudo
animi & prudentia eximiæ, & cuius vtriûsque
specimen dedisti in his Belgicis quoque tur-
bis. Ad arma quoties te hostis aut occasio du-
xit, tu manu strenuus, consilio prouidus: &
quies cùm fuit, Præfectura tua te habuit cum
ciuium militûmque veneratione pariter &
amore. Quinetiam in illâ nocte temporum,
cùm homines quidam maioris animi quàm
consilij hæc nostra turbarent, & vno velut
filo appenderent publicam salutem: ea mo-
deratio & prudentia tua fuit, vt in mediis

flammis flamma te non tangeret, & pænè vnus firmus quietúsque stares in communi illo motu. Magna ista sunt: & maiora futura, si maior aliquis aut latior virtuti tuæ campus. Quod voueo: & te, Vir illustris, rogo, vt inscriptionem hanc accipias velut animi cultúsque mei in te pignus. Vtriusque quidem eximij exiguum: sed quid faciam? vt Vlysses ille apud Alcinoum nihil habet quod rependat pro ingentibus meritis, præter vota & grates: ita ego, quem cetera destituunt præter munera hæc mentis. Quæ tamen vobis magnis quoque sæpè magna. & meritò: quoniam fama & æternitas ab istis: &, vt ait Pindarus,

* Sermo
factis diu-
tius viuit,
quem cum
Gratiis vo-
lentibus
lingua ex-
sulerit &
profundā
mente.

* ῥῆμα δ' ἐργμάτων χερνιά-
τερον βιοταίει,
ὃ, ἡ κε σιωὴ χαρίτων τύχῃ
γλῶσσαι φρενὸς ὀξέλοι βαθείας.

Vale III. Idus Apr. ∞. Io. xc.

AD LECTOREM.

HABE etiam hanc CENTURIAM
Lector, sed puram, simplicem, &
sine mixtione. In priore illâ alienas
aliquot inseruimus: nunc displicet,
& detraxi. Non ergo digna illa edi?
digna, sed non à me: & mali ex-
empli, arbitrium hoc sibi sumere in scripta aliena.
Mihi fieri nolim: & tamen faciunt. atque ecce edunt
alibi hanc aut illam epistolam, me non ignaro solum
sed inuito. Quæ hæc temeritas, siue improbitas, est?
Clamo & testor apud homines qui sunt, qui erunt,
inimicus mihi quisquis hoc facit.

QVICVMQVE QVODCVMQVE
 MEVM, PRÆTER ME, DIVVL-
 GAT AVT DIVVLGABIT, PRÆ-
 SES LITTERARVM ET FAMAE
 DEVS VINDICATO.

*Homo imperite & * φρένας ἡλεέ. Verba aliquot apud*
te familiaria, aut libera, aut blanda effudi: sed apud
te: & in lucem tu hæc calidè effers? Quid hoc est
aliud (ut ait disertissimi viri verbis) quàm tolle-
re è vitâ vitæ societatem? tollere amicorum
colloquia absentium? Quàm multa ioca so-
lent esse in Epistolis, quæ prolata si sint,
inepta esse videantur! quàm multa seria, ne-

que tamen villo modo diuulganda! Abi igitur inhumane, inepte: nec sic me produce, imò traduce. En, cum cautè omnia & circumspectè scripsimus (ut hoc auum est) non effugimus morsum: tu subitaria mea prodis, id est, latus pectusq; meum nudum obiicis ad omnem ictum? Abstine. & tu Lector, mea ama, sed mea.

INDEX

EPISTOLARVM

SELECTARVM

CENTVRIÆ II.

MISCELLANÆ.

ABRHAMO Mylio epi-

stola

xxvij.

Abrahamo Ortelio xxxvij, lix,
xcix, c.

Emilio Rosendalio xix.

C.
Carolo Clusio xxiiij.

Caspari Vosbergio lxxxviij.

Christoph. Plantino xxviij,
lxxiiij.

D.

Dionysio Gothofredo xxxiiij.

Dominico Baudia xxiiij, lxxx.

Dominico Lampsonio xv, l,
lxxxviij.

E.

Elberto Leonino xij.

Euerardo Pollioni xiiij, xxxix.

Euerardo Reidano xc.

F.

Federico Morello lxix.

Francisco Bensio lxxv.

Francisco Hildesheimio lxxiiij.

Francisco Iunio xiiij.

Francisco Nansio xxxviij.

Francisco Raphelengio Filio vj,
xxxiiij, liij, lxxv, lxxj, lxxiiij,
lxxxviij.

G.

Gerardo Tuningo lxxviij.

Gulielmo Cripio Filio lxxxiiij.

H.

Hadriano Sarauia xx, lxx.

Hadriano Turnebo Hadriani Fi-
lio j.

Henrico Borbonio Principi Dum-
barum lvij.

Henrico Viltzio viij, liij.

Hieronymo Grosloio Lislao xj.

Hieronymo Mercuriali xlvij.

Hugoni Blotio xciv.

J.

Iacobo Augusto Thuano Amerio
iiij, lxj.

Iacobo Corbinello v.

Iacobo Cuiacio xvij.

Jacobo Monauio lxxviij, xcviij.

Iano Douſæ V. N. lvij.

Jano Douſæ Filio xliij.

Iano Duystio xxxiiij.

Iano Grutero xliij.

Jano Lernutio ix, xviij, liij,

lxviij.

Ioh. Arcerio xxv, lxxxiiij.

Joh. Guliel. Stuckio xxviij.

Iosepho Consalues lxiiij.

Iosepho

Iosepho Scaligero	xxj.	Nicodemo Frischlino	xxxv.
* Ioseph. Scaliger Iul. Caesaris F.		Nicolao Oudaerto	xcij.
Francisco Vertuniano	xlvi.	F.	
Iosia Mercero	xxxj.	Paullo Melisso	xxx.
Isaaco Casaubono	lxxxiv.	Petro Alostano	xl.
* Iul. Scalig. Ferrerio	xlvi.	Petro Brachio	lxvi.
L.		Petro Pauvvio	lx.
Lauino Caluardo	lxxix.	Petro Regemortero	xxij, xlix.
Lamberto Culenio	xlviij.	Petro Villerio	x.
Lamberto vander-Burch	vj.	Petro Villerio Filio	iiij.
Lanceloto Brunio	xcvi.	Philippo Marnixio	lxxxv.
M.		R.	
Maria Gornacensi, virgini nobili		Regnero Grutero	xcj.
lvj.		T.	
Martino Lydio	xc.	Theodoro Bernardi	xlj.
Matthæo Dressero	xxxviij.	Theodoro Cantero	lxij, lxxviij.
Michaëli Forgacz, libero Baroni		Theodoro Leevvio	xvj, xliij.
de Gimes	lxxxj.	lxviij.	
Michaëli Huralto Hospitali	lxiv.	Theodoro Marcilio	xxix.
Michaëli Montano	xlj, lv, xcij.	* Typographus Lectori	xcviij.
N.		V.	
Nathani Chytræo	lxxxix.	Victori Giselinio	ij.

IVSTI LIPSI
EPISTOLARVM
SELECTARVM
CENTVRIA SECVNDA
MISCELLANEA.

EPISTOLA I.

HADRIANO TURNEBO HADRIANI F.

MERVM mel, non epistolam, à te, Clarissime Turnebe, accepi. Tu mihi gratias? ego tibi, qui tam gràtè & benignè interpretaris officium, quod sine scelere non omissem. Qui vir diuinus ille parens tuus fuerit, nòrunt & fatentur omnes, quos stupor non præpedit, aut liuor. Ego à puero, velut astro quopiam inclinante, iui in amorem illius & laudem: nec grandior mutauì affectum, sed auxi. Non nemo inuidet? esto: ille viuet in summâ æternaque gloriâ, quamdiu res Græcæ aut Romanæ. Nec plura hîc de illo: de te, germanissime Turnebe, sic habe. non ambire me amicitias, naturâ & iudicio propèsum ad tenebras & quietem: sed triumphare in tuâ, quem iure amo purum aurum ab illo auro. Plura libet, non licet. testis mihi iste Hier. Grossetius vestrâs, insignis iuuenis, qui iam nunc mihi adest, & abit. At nobis haut sæpè opportunitas mittendi, scribendi tamen semper voluntas. quod crebrò & magis seriò faciam, ita amor hic inter nos perennet, quem coimus auspice & teste immortalì tuo patre. Postrid. Id. Mart.

EPISTOLA II.

VICTORI GISELINO.

INVITI à vobis abiimus, inuiti. Quid vis ampliùs? apud amicum hoc satis est: ceterùm, calceum hunc vide, nemo vestrùm

scit ubi me premar. Apuleium tuum scriptum conferre cœpi: quædam in eo valdè bona. Venationes etiam nostras attigimus, sed frigidè inò contemptim. A peregrinatione enim hac supinus & aliarum cogitationū, vagè adhuc in studijs erro. nec facilè insistam lineæ, nisi recreatus aduentu vestro: quī, per omnes deos, ne me fallat. Hoc communiter rogamus, Doufa, Hautenus, ego. Varias Lectiones legi, editas in Galliā nuper. placet ingenium adolescentis, placet aliquot locis nostri imitatio, si non furum. Idem in libello Quid dicam? discipulos habeo, & breui faciam sectam. Sed ut ait Pindarus,

*Optimum
omne quod
à naturā
est.*

** Τὸ δὲ φύα κρείττον ἀπαν.*

Sanè siquid in oratione nostrā aut stilo probandum: totum à naturā est, vix à curā. Rationem meam scribendi scire vis? fundo, non scribo. nec id nisi in calore & interno quodam impetu, haud aliter quā poëtæ. Siquid operosius paramus; rem meditamur, disponimus. verba facilè succedunt, ac pænè præcedunt meam mentem. Istos rideo, qui etiam epistolas, si dis placet, lentè & velut ad numerum componunt. Verba examinant, circumspiciunt, traijciunt: & miselli cū omnia fecerint, vinbras putes non homines loqui. Ita tenuis tota scriptio, sine sanguine, colore, carne. Sed diffundor. peccatum meum solenne, cū ad te scribo. Nuncemendo, & fileo; & te valere iubeo, ac venire. Ni facis, Amor Giselini res tuas tibi habero. Lugd. Bat. xv. Kal. Iun. ∞. IC. LXXXL.

EPISTOLA III.

Lutetiam.

IAC. AVGVSTO THVANO AMERIO.

DISTVLI ad te scribere, V. C. dudum: præter morem meum, & præter votum. Amantes redamare non ego neglegens: & tu merueras, non amore solū, quem benignè vltro attulisti, sed ingenio, sed doctrinā, sed probitate: quæ tria in vno Carmine tuo clarè vidi. Sed amabo te, ita perpetuū Fama te amet & Virtus, ignosce: & morbum hunc nosce, qui non finit me esse mei iuris aut moris. Verba non dedi, non misi: dedi animum, misi affectus mei sæpè auras, qui apud te & duos illos quos in extremo Carmine tuo mecum iungis. O caelestem pænè dixeram

dixeram Trigam! nisi de terrâ & luto meo aliquid afferrem ego, funalis ille tertius equus. Nam iugales duo, reuerà supra homines: & tu item auriga, qui iunxisti. Nos Epistolas dedimus nuper: & valdè hauebam exemplar tibi illisque mittere, nisi qui has ferret, recusasset. Nosti per hoc bellum, nec tuta, nec trita nunc viarum. Valetudo mea meliuscula: sic tamen, vt extra morbum potius videar, quàm languorem. Damus nunc & edimus *De Pronuntiatione Latinae linguae Dialogum*, tenue in re tenui opus, nec dignum meliori vestrà aure. Tu ex animo à me salue: qui æternum tuus sum. ita sim saluus. Clarissimis Cuiacio & Scaligero salutem. Lugduni Bat. III. Id. Februar. ∞. MD. LXXXVI.

EPISTOLA IV.

PETRO VILLERIO *Filio.*

VERE scribis. semper tu mihi curæ, & nunces: ita ingenium tuum & mores, & pater etiam, merentur. Vtinam aliquâ curâ meâ te curem, & à morbo isto releuem, qui pertinaciter vrget! Quid facias? feres. certus ad salutem tuam hæc dirigi, etsi non ad voluntatem. Si vulgi more loquerer; querelas miscerem, & dolorem meum ostenderem in casu, quo hæc ætas tua & tu indigni. Non faciam. fortiolem esse te & me volo: nec te cupere solatia ex alienâ sympathiâ, nec me promere dolorem, etsi doleam. Nam hoc non nego: si deo visum esset, aliû te malim. cum non visum; quod ipse vult, nolens, (vt sic dicam) volo. Hoc de te scribo. in me nōne idem? languor hic biennalis me tenet, & abijcit in validissimâ hac æui parte. Annum enim trigesimum nonum vix attigi, quid tamē angar, aut opponam? facit ille, qui me fecit. Nōne in figuli manu est, effingere leui rotâ vasculum, & idem frangere? Et hoc melius, quòd figulus noster nos non frangit, sed refingit, & è miseris beatos, ex inferis superos reddit. Sed hæc talia aut tu tibi sepè, aut omnium optimè pater dicet. De iuris studio, quid nunc cogites? profectò solitudinem id non amat, cui forum semper propositum & turba. Ad Philosophiam magis te nunc ducam, quæ non delectet solùm in hoc tædio, sed firmet. Eloquentia & stilus rus tuum non spreuerint; in quibus si tempus hoc ponis (donec melior tibi valetudo) id non perdis. Scripsi-

mus De Pronunciatione, leui manu, vt in re leui. en habes, vide,
& à me salue, qui ex animo tibi cupio. Lugduni Batauorum,
Kalend. April. ∞. IO. LXXXVI.

EPISTOLA V.

Lutetiam.

IACOBO CORBINELLO.

LITTERAS ad me mittis, non adfectus solùm plenas, (leue id
verbum sit) sed amoris. Benignè ad amicitiam prouocas,
laudes adiungis: è quibus has vix agnosco, illam appeto pari re-
cum voto. Gentem vestram amaui semper: & ex eâ illos maximè,
qui vetere illâ Italiâ digni. Qualem te esse, mi Corbinelle, nō so-
lùm ex igniculis litterarum tuarum, quos sparfos colligo, video:
sed etiam ex testimonio viri magni P. Victorij, qui de indole tuâ
ad virtutem magna prædicat, nec vana. Atque vtinam pessima
hæc tempora concedant nobis liberum eundi redeundi iter! pro-
fectò viderem vos, (lumina illa Galliæ etiam includo:) & nectar
illud sermonum vestrorum haurirem auidâ aure. Sed nos iacta-
mur: nec Æolo etiam vos, vt video, litastis. Venti vbique & tem-
pestates: quæ, mirum, nisi hoc anno euertant, certè conuertant,
hanc Europam. Fratris tui μεγαλοψύχῃ historiam & tristem exitum
legi. quid miremur? hodie illæ viæ, & nil nisi σκολιὸν videmus à
plerisque his dynastis. O Italia, Italia illa prisca, vbi es? At tu, vir
nobilissimè, solare te cùm alijs rationibus, quas litteræ & sapien-
tia tibi suppeditant, tum maximè communi eo Fato, quod ini-
quum hîc semper in bonos. Exemplà tibi prompta scio. tu scito
& hunc animum: quem iam nunc seriò deuoueo in tui amorem.
Lugduni Batauor. ∞. IO. LXXXVI.

EPISTOLA VI.

*Ultraiectum.*LAMBERTO VANDER-BURCH, *Decano.*

AMO iure tuas litteras, amoris & prudentiæ simul plenas. A-
morem enim interpretor, meas laudes: quas adfectus tibi
magis certè, quàm iudicium dictat. Quid enim sumus? conari
me magis scio quàm efficere, velle quàm posse in publicum pro-
desse. Quidquid tamè id est (& esse aliquid vobis tam fidis ami-
cis

cis credo)gratum mihi,quòd gratiæ saltem locum parit apud tales viros. At prudentia tua, in ijs mihi clara, quæ de publicâ istâ re scribis: quæ sanè confusa, turbida, & vtinam non vicina ad occasum. Quis bonus non queritur de eâ tecum? sed hoc vnum relictum est, quoniam mederi non in nostrâ manu. Imò fortasse nec humanâ. Deus ille est, qui publicas has clades immittit, qui alit, & fouet; & tum finiet, cum nos earum causas. Eæ autem peccata sunt. quæ adeò apud nos non desinunt aut minuunt, vt augeri mihi & adcumulari videantur vnà cum pœnis. Iritamus cotidie magnum illud numen, & quasi puniendi iustæ causæ non sint, damus nouas. Quando luxus, fastus, libido maior, impunitior? & religio passim nunc in ore, improbitas in corde. Verba pietatem sonant, facta ambitionem, auaritiam: nec in vno alteròve, sed apud plerumque ordinem, ætatem, sexum. Itaque de pace aut tranquillitate, nihil ego spero. — *bella horrida, bella exspecto: aut certè tyrannidem non optabiliorè quouis bello.* Illi ad quos Victoria inclinare se videtur, irati veniunt: & si qui moderari volent, nescio an audientur. In omni bello cruda post victoriam principia: magis in ciuili, vbi odia & acerrimæ factiones. Sed Deus videbit: cui, quod ad me, curas has ex animo relinquo. Sicut & illam de valetudine meâ: quam non ego quidem, Vir amicissime, neglego, nec mortem vltro appeto: sed cum feci quæ humanitus possum, securus exspecto euentum. Hoc curo, vt vitam meam corrigam, vt deo meo placeam, vt sedē ab his nimis quietam in superâ illâ arce possideam: vnde adspiciam humana hæc omnia, & contemniam. Intereà tamen nec studia prorsus omitto, nec ea omnia per quæ publicè aut priuatim humano generi videor posse prodesse. Ostendent id breui quædam etiam scripta nostra, quæ iterum paramus. De Floro tuo manuss. quem offers, valdè gratum. multa sanè reperio, non animaduersa Vineto aut Stadio ante me cenforibus: & reperiam plura, scio, si auxilium mihi tui libri. Itaque si eum quamprimùm ad me miseris, beneficio adficies me & posteros: nec id celabo. Vale, & fratrem tuum Graphiarium amanter à me saluta, cum gratiarum actione pro munusculo nuper ad me misso. Lugd. Batauorum.

EPISTOLA VII.

*Antuerpiam.*FRANCISCO RAPHELENGIO *Filio.*

TVAS reuersus vidi libens: non etiam ea, quæ in ipsis. Languorem præferunt, & nauseam in rebus omnibus serijs & honestis. Vidi, mi Francisce, iam olim insitum tibi hoc vitium: quod ratione & curâ, quæso te, vince. laces, nisi facis. Quid hominis tam proprium, quàm erigi & spectare alta? Alta dico, id est, quæ ad ætheream illam partem pertinent, cælitus immissam nobis mentem. Hæc colenda. nec potest sine meditatione, sine actione: neque ista, sine labore. Hunc igitur vsurpa: quidquid reclamet fastidiens illud tædium, haud longè à veterino. Tu deo, tu auo, tu mihi, curæ & cordi es: nec te deseremus, si non te ipse. Doctoris illius noui diem quòd obieris, benè factum: quòd cum versu celebraueris, nec malè. Sapientiæ pars est leuiter desipere, & paullùm extra viam rectam ire, ad vitandum violentum aliquem occursum. Vidēsne vt nautæ vela sinuent & obliquent: & teneant nihilominus suum portum? imitare. Pietas tibi interna & vera sit proposita, Modestia & Virtus: in externis, personam interdum sume aut pone, pro re aut pro æuo. Studia tua calere velim (ætas ista hoc postulat) & videbimus quid in rem tuam maximè sit vnà cum auo. Surge tantùm, & cōfide. Ineptias vidimus, & risimus. quis comprimet Criticorum hunc luxum? Satyra mea frenos non dedit: opus lege aliâ aut rege. Vale. Ex vrbe, in quâ tu olim, xvi. Kal. Decemb. ∞. Io. Lxxxvi.

EPISTOLA IIX.

*Biturigas.*HENRICO WILTIO *Io.*

CANTERVS apud me erat, cùm tuas accepi. dicam gratas? gratissimas, ita me Deus amet, vel hoc nomine quod à sex mensibus primas & solas. Et tu de me quereris? bellè. at ego pluries scripsisse me scio (vide an deceat) quàm te respondisse. Excusabis non redditas. credo: feramus igitur inter nos & excusemus, non tam culpam comunem, quàm temporum sortem. Valetudo tua & studia prospera, mihi gaudio. perseuera. Nónne
apud

apud illum virum es, qui sæculi decus? videne frustra: frequenta, audi, disce. Pollio meus honore ab illo auctus: quòd ab illo, iure ante honorem ipsum cēseat. Scripsi ad eum, & quàm grata mihi Dedicatio illa, ostendi. Vos, quæso, inter vos cōcorditer & amicè viuite: quia Belgæ, quia ex meâ domo, quia sacrorum eorūdem & studiorum. Senectus mea, si ad eam pertingo, solatiū sibi spondet in vobis. Sed quando videbo? quādo reditis? mihi placet non porrò vos currere, in Germaniam flectere, illinc lares. Iuno Iuga vos expectat, & Quies. Etsi patria hæc etiam nunc turbulenta. sed si non antè peregrinandi vobis finis, quàm hîc quies, quis finis? Tua ad Nonium grata, proba. Sed litteras vrge, & sapientiæ studium ne omitte: ad quam metam dirigi velim omnia tua. Infelix semper erro, si ab illâ aberras. Vana navis quæ inter fluctus sine clauo iactatur, sic mens quæ in hac vitâ sine sapientiæ gubernaculo. Mores illi plebeij, stolidi, vani, ne te inficiant caue. Alphæus mare Siculum subterlabi dicitur, sine mixtione vndarū, ad suam Arethusam: tu per leuitates, per vanitates, ad amatam illam Diuam. Vidisse ea vtile, non se inseruisse: transisse, non miscuisse. Edidimus nuper Centuriam Epistolarum. magni illius viri mihi illic mentio, & sæpius fuisset nisi impedisset ille vir quem hîc nosti. Scænæ seruiendum est, quamdiu ego in hoc Theatro. Sed verum meum sensum breui aperiā magis & diffundam. Nec vos quidem omisi, te & meum Pollionem, vt videbitis, aut potius iam vidistis. Nam libri, credo, allati. Etiam nunc edidi De pronuntiatione Latinæ Linguae Dialogum, mihi probum. Tu salue, & redi si parenti tuo ita visum. De Italiâ, non tibi, non Pollioni nostro nunc ego auctor, ponite vana cogitationum. xvi. Kalend. Maijas. ∞. Id. LXXXVI.

EPISTOLA IX.

IANO LERNUTIO S. dico.

IT A perpetuus inter nos amor sit, mi Lernuti, vt cum aculeo discessi à vobis. Cursim, inquires. Quid facerem? aliud animus, aliud res suadebat. Vitam meam nosti, & scēnam cui seruiamus. Si vnquam aliquid verè scripsi, hoc est. quasi anima à corpore, auulsus sum à vobis. Fuge aliud suspicari in me: quem,
culpa

culpa tua est, si nondum nosti. Nam apud amicos nihil me vno simplicius: apud alios, sanè sim quod Vlysses. Nónne & aulam, & Etruriam ego vidi? sed ijs non vtor apud simplices & candidas istas mentes. De colligendis & digerendis poëtarum nostrorum versibus, ego verò tibi iterum auctor. Famam tuam cum alienâ auctum ibis (quanti enim est, putas, illa recti iudicij gloria? apud me, super ingenij aut doctrinæ.) decus item Germaniæ & nostræ Galliæ. quarum interest, non omnia ingenia intra Alpes clausa videri. Non exemplum nuperum illius vidisti, qui Italos poëtas digessit? sed vellem eius, imò ipsoꝝ causâ, magis cum dilectu. Inter nostros Lotichium amo: Ianum Pannonium æstimo: Scalligerum patrem admiror. qui si felix illud ingenium & inventionum inuidendum acumen curâ temperasset & limâ, coronari contra omnes poëtas posset ab illo ipso æuo prisco. Hac, nisi fallor, deficitur: nec in edendis quidem eius adhibitum, quod debuit, discrimen. Eò suaferim, illius & aliorum optima quæque ab optimo iudice selegi: & tu is eris. Reliqua in sermonem reijcio, qui inter nos proximo mense. Ita enim scribo, ita impero. Venies inquam ad hunc Iunium: & iam nunc aures claudio ad omnem excusationem. Extra iocum, Lernuti, in hac breui fugaciq̃ue vitâ fruamur hunc fructum. Ferrum nostrum in igni est. Vale, xv. Kal. Iun. ∞. IO. LXXXI.

EPISTOLA X.

P. VILLERIO.

SOLATIO mihi antea amicorum litteræ, nunc remedio: nec vlla medicina magis leuat hunc languorem, quàm alloquia hæc à vobis. A te inter primos: qui me seriò amas, quem seriò ego amo. Vultum tuum videre nuper cùm Hagæ esses, optabam. Fefellisti. contentus manu sum, quia scio quæ negotia te circumstant & implicent, atque abripiant sæpè inuitum. Ego hoc vno felix, quòd meus. Sed nimirum, vt qui semel nauim & mare ingressi, in arbitrio ventorum sunt, nec redeunt ad terram, cùm volunt: sic vos, qui in remp. Tenet illa inuitos; & cùm terram maximè spectatis, retrahit aliquis æstus. Atq; vtinam tui similes teneat semper! Remiges & sentinatores plerique sunt, qui nunc ad
clauum.

clauum. Hinc iactatio, & ad extremum, naufragia: nisi ab alto dirigat ille Deus. Inuitatio tua in Zelâdiam, grata: & puto, parebo. non illi alteri consilio, de Galliâ. Nec vera nego quæ de opportunitate, salubritate, & suauitate locorum hominumque narras: sed peregrinandi mihi nunc vna causa, Valerudo. Eam meliorem posse fieri per acidas illas aquas medici suadent, & (vt in spem nostram proni sumus) persuadent. Tentasse quid nocuerit? eo certe animo, vt nihilo abiectior illinc redeam, quam eam, etiam si omnia sint contrâ. Vitam hanc magnificare Christiani non puto, quem manet vita illa melior: sed nec abijcere, & remedia spernere, quæ data huic fini. Gallia vestra, si deo ita visum, sanum me videat; & exosculer magnas illas animas, quas ignotas amo: imò etiam, queis ignotus amor. Nam si usquâ in Europâ, amicos mihi in eâ gente esse, hoc scio. Busbequius meus iamdiu inuitauit, differo. In grandi illâ Epistolâ tuâ, de stilo & imitatione quod monuisti, verum est. Quam multi in iuuentute nos æmulatur! & rideo: quia aut à me procul illi, aut procul certe ego à recto. Nihil magis breuitate amo, sed si simplex: nihil magis breuitate odi, sed si adfectata. Quid etiam, si fucata? nam verba emendicant, & abtrusiores aliquot phrasæ: ad quæ, non dicam risum non teneo, vix iram. Comprimum publico aliquo scripto, & de Imitatione totâ. quid mihi videatur, monebo. Nam ego vt mutem, seruum est. arbuscula hæc, siue recta, siue aliter, creuit & induruit in hanc formam. Ciceronem amo. olim etiam imitatus sum: alius mihi sensus nunc viro. Asiaticæ dapes non ad meum gustum, Atticæ magis. De Lemouicensi: an frustra monueris, vide. Misi enim exemplar ad filium tuum, non ad te: quia parum dignum te argumentum. Sed tamen cum ad filium, nonne & ad te? qui imago vera tui, imò tu ipse. Sanitas tantum ei adsit. quam Deus ille dabit, si salutare: & in eadem te Vir amicissime seruabit. Lugd. Batauor. Kalend. April. ∞. IO. LXXXVI.

EPISTOLA XI.

HIER. GROSLATIO LISLAE.

TANTVM non in procinctu iam eram iturus Ultraiectum, & inde in Germaniam; cum me litteræ tuæ inuenerunt. Di-

cam grātas eas? non gratior Gratiarum ipsa diua: per se, & non nihil à clausulâ illâ, quæ de Mercero. Illène illîc? hîc mallein: & iam nunc vos inuitem, nisi abeam. In reditu fiet, si viri estis; & tam vicini videbitis & libabitis saltem oram Batauiæ nostræ. Mihi valetudinis vnius causâ susceptum hoc iter. imus enim ad acidos, qui iuxta Confluentiam, fontes. Valebo per eos fortasse, aut valere iubebo hæc omnia humana. Ad alta illa ibo, nec ibi quoque me amor vestrûm deferet, qui altè in pectore isto hæret.

* - dij verò
sunt mihi
testes.

* ——— θεοι δ' ἀπιδάρτυροι ἔσων.

Lugd. Batauorum. vi. Kal. Maias. ∞. Id. LXXXVI.

EPISTOLA XII.

ELBERTO LEONINO *Geldriæ Cancellario.*

PEC CARE mihi viderer, si expertem te habeam consilij, quod firmandæ valetudini meæ cepi. Iter in Germaniam institui ad acidos fontes: in quo iam sum, sed sorte non nimis faustâ. Discrimen quidem adhuc nullum, sed in hoc opidulo, circumcludor à turmis equitum, quæ in Belgium parantur. Ita differtur mihi via, imò pænè aufertur: quia perit opportunissima pars anni, & hyemi sustinendæ haud planè firmum hoc corpus. Ambigo an pergā, an sub tectum me dem, & resistam in aliquâ maritimâ vrbe. ad vos quidem bonâ fide redibo, nisi impediat me, ut vos Iurisconsulti loquimini, vis maior. Ego vir amplissime, amorem & officium omne tibi offero, ab animo non ficto: & iure debeo, quia te comperi mei amantem. Vale. Oldenburgi, Non. Octob. ∞. Id. LXXXVI.

EPISTOLA XIII.

Francofurtum.

EVERARDO POLLIONI.

QUID ais? siluisse me? erras. Nullas ego à te vidi, ad quas non sedulò responderim: & habui te, mi Euerarde, semper inter primas curas. In languore tuo doleo: & miror quid illud mali morbi, quod vires tam valdè afflixit. Sed ætas tua est, quæ facilè resurget: & si quid spirituum aut sanguinis perierit, reponet. Tu modò te cura, sed sine curâ: & quidquid Deus ille noster dabit,

dabit, excipe libenti, imò & hilarâ fronte. Viuere te vult? velis. Mori? non nolis. finis & initium nostri ab illo sunt: felices, si in illo. *Σκλαῖα* quædam sumus à magno illo figulo: quid querimur, si fingit nos & refingit? Hæc tibi, & per te mihi dico: qui & ipse valdè inter imbecilles. Febris quidem nupera vix vitam mihi reliquit: & eam ipsam, præter spem omnem medicorum. Basiléam meam placuisse tibi, gaudeo: urbem eo nomine planè dignam. In Gallijs nondum *γαλήνη*: & sanè doleo Wiltzium nostrum inuolui, nonnullâ suâ culpâ. Vt quid enim desidet & cunctatur, præter nostram & parentis mentem? Nam de abscessu in Germaniam, suasi pridem. At quod ad te nunc, mi Euerarde: ego de reditu seriò tibi auctor: siue quia pater ita poscit (scis quid illi debeas) siue quia tua valetudo. Amicus hîc & familiaris aër, facilè tibi dederit nouas vires. Et quid ibi hæreas? inter bonos & doctos, scio: sed sine magno tuo usu. Meta itineris quæ tibi fuit, eam iam attigisti: nec tu mihi Vlysses aliquis esto aut Philoctetes. Terrent te hæc ambigua? quî magis, quàm nos? Sanè infirmus hic patriæ status, fateor, & qui sine manu Dei palàm ruit: sed valdè erras, si his pereuntibus, speras illîc firmitatem. Europæ libertas corruit, si semel hoc vallum. Ego hoc non suadeo solùm, sed hortor: & fac, vt in viciniore te aliquando conquiescamus. * *Ἀτεκνον* esse me scis: tu, * *Sine liberis.* & qui alij probi è disciplinâ nostrâ, mihi * *τέκνα*. De genere vitæ * *vis. Liberi.* quod capias; hoc vnum dico, vt nullum. Late nunc & quiesce, donec desæuiat ciuilis hæc tempestas. Plura coràm, nam me spero in primis videbis. Prid. Kalend. Mart.

EPISTOLA XIV.

FRANCISCO IUNIO S. D.

NON amore me præuenisti, sed significatione saltem amoris. Quis paullò humanior, te non nouit? & qui nouit, quis non amet? At tu tamè affectum in me largiter sanè declarasti, cùm epistolâ suauissimè scriptâ, tum munere adiuncto, quod meritò mihi carum. Monumentum enim ingenij tui est. parùm illud ad gustum vulgi, fateor: sed ambrosia & nectar nobis, quibus paullò acrior iudicij ille sensus. Sanè in implicatissimo scripto vtilè subtilemque operam nauasti: & lumen prætulisti locis, in quæ æter-

nūm fortasse caligassemus. Multiplex notitia linguarum hoc tibi dedit, ut talia ista interpretari nostro quo possis vnicè, & dixeram pænè, vnus. Iam de affectu tuo in Georgium nostrum quàm mihi suaue! Viuit enim in animo meo ille adolescens, magni ingenij, magni acuminis, & qui ad summa omnia venisset, nisi Deus ad verè summa illum euexisset. Felix, qui ereptus tot instantibus malis, & tot futuris. Nam fauillæ huius nostri incēdij spargi mihi videntur, & iam ad vos ire, comprehensuræ (vtinam fallar!) Germaniam totam acri igne. Sed publica omitto. De ijs quæ Epistolis ad Atticum obseruitalle te scribis, & offers mittere: valdè velim. Nunc tamen in alijs curis sum, ut videbis. Nam, cū absoluerō, mittam. In tuis ad Curopalatem de Aspro Turcarum lēgi: addas opportunè notulā ē priscis Glossis, *Δευδέριον λευκόν, Asprum.* & iterū: *Ασπρότης, candor.* Vberius aliās. nunc salue, vir magne: & tui amantem ama. Lugduni Batauorum.

EPISTOLA XV.

Leodium.

DOMINICO LAMPSONIO.

* *Alas*
quater.

* *Venerabilis,*
sive
Reu'mus.

* *Durat*
magis felicitas
circū-
spētorum.

SPERABAM & aspirabam ad vos, mi Lampsoni: sed, heu, sperabam. Consilia illa omnia euerit is, qui melius nobis, nobis it consultum. Redij, & acquiesco: nisi quod lepidissima tua epistola saluam mihi sæpius mouet, & * *πενυγίξεν* iterū ad vos facit, Amoris & Venerum ita plenos. O sermones nectarei, quos promittis! ô fabulæ! ô epulæ! ô Iunonem tuam mihi non timendam, quam placem nō verbulo vno, sed oculo! Nullo Ioue opus ad iram eius leniendam in hunc Æneam: qui paratus est satisfacere, & altera tanta scribere aut dicere in viros. Viles mihi, & domi nascuntur tales sermones. Dic illi, saluta, dissuauia. Quid ais? fatin' familiariter? non excuso, talis apud te volo esse. Noster * *αἰδέσιμος* estne Antuerpiæ? vbicumque, ille meus. Imaginem nostram mittam breui. quam sculpi iussimus à Goltzio, qui te amat & multum sapere in isto quōque genere ait nō falsò. Amici quidam in Germaniam, & vltra, me vocant: ego delibero, & caueo nequid temerè. * *ζῶει δὲ μάσσον ὁλβος ὀπιζομένων.* Quid ni circumspiciam? vbique sunt quæ arceant, quæ alliciant: nec ad gustum humana omnia, quamdiu erimus in humanis. Contentus ergò
ego

ego meo Catone. Tamen Austelli nonnulli nos hîc turbant: sed adhuc occultè. si pergunt, & magis se aperiunt, mihi quoque ad alia consilia viam. Politica dogmata pango, selecta ex antiquis. Minus gloriæ ea scriptio habebit, scio: sed & minus inuidiæ, & fidei plusculum apud eos, quibus homines magni (vt poëta ait) *Propter mille annos. Valetudo vacillat. sustentamus eam quantum potest, remissionibus, peregrinatiunculis, & præsertim hortuli delicijs: in quo leges ecce meas vide. nam inferui, vt rideas. Vale.*
 XIII. Kal. Iul. ∞. IO. LXXXVII.

LIPSIANI HORTI LEX

IN IPSO ADITV, SVB PERSONA
BIFRONTIS IANI.

*B. F.

* Bonum
factum.

Quisquis es, STA, LEGE, PARE.
IANVS ad hoc limen sic Edico.

K. I. **H**ORTO & HERO *fruendi tibi ius esto:*
Sed illo ad ASPECTVM, isto ad SERMONEM.
Nisi OCVLIS, quidquid heic satum aut natum, ne LIBATO.
TIRO esto, MANVM apud te habeto.
Si effers ad TACTVM aut ad RAPTVM:
Verbo dicam, te EFFERTO.

K. II. *Sed nec HERO vsquequaque FRVITOR.*
Ante SEXTAM vespertinam ne ADITO:
Post SEPTIMAM ne MANETO.
Horæ aliæ, ad alias illi curas.
Heic cogitat, heic pangit:
STILVS heic est, Abi MVSCA.
Quid si & CAENA? Abi MVSCA.

K. III. SERMONES *etiam ne exlèges.*

IOCARI *licet:*

NARRARE *licet:*

ROGARE *licet:*

Sed nihil SERIVM.

GRATIARVM *hic locus est.*

K. IV. *Siquid* AMOENIVS *tamen in* STVDIIS;

Inter AMBVLANDVM

Differe, doce, disce.

Et MVSARVM *hic locus est.*

K. V. *Tu qui* SERIOSVS,

Tu qui RIXOSVS,

EXESTE.

CLVSIVS *ego sum vobis.*

K. VI. CANIS, *prater vnâ,* EMANETO.

HECVBA, *prater vnâ,* EMANETO.

Habes? hoc etiam.

QVOQVÒ TE AGIS, TE VIDEO.

EPISTOLA XVI.

Hagam.

THEODORO LEEVIO.

ERGO tamdiu te expectamus frustra? non hoc pollicitum, cum nuperrimè istic essemus. Præsta age fidem, imò & amorem: & veni non quia promisisti solum, sed quia cupis. Certè debes. quid iucundius quàm cum amicis versari, diu non visis, aut vix visis? Nam aspicere & non alloqui, nec videre quidem est: si non fallit ille Sapiens, *Loquere vt te videam*. Verborum satis habes, si vir bonus es qui soles: sin degenerasti, nec preces quidem te adducent. Quibus abstineo, quia amicis summum precandi genus est, Velle. Ego te die Dominicâ expecto vespere in cænâ, cum Dousâ & Hauteno. Hæc, vt iuris prisca verbis utar, summa dies esto. Vale & ambula, aut vehere potiùs, postrid, Kal. nouas. ∞. IO. LXXXVII.

EPI.

EPISTOLA XVII.

Biturigas.

IACOBO CUIACIO IC.

DI V filui, sed inuitus. Bella hoc faciunt, quæ viam nobis omnem intercludunt, penè & vitâ. Ego Germaniam meditabar nuper, & tentavi, sed non volente Euentu. Nunc huic epistolæ spem fecit ad transitum Hier. Groſſotius, egregius adolescens, & quod inter laudes eius pono, tui amans: ideo amatus est mihi. Vtinam ipsi mihi os illud intueri coràm aliquando fas: quod vnum miror hodie (Scaligerum tamen adiungo) in Europâ. Vidi nuper Iuonis in misellum Titium. Perijt infelicissimus hominum, hoc vno tamen felix, quòd ab illâ manu: tuâne an Scaligeri, an vtriusque? Nam præter vos, fallor, aut nemo sic scribat. Excitastis fanè quosdam, imò nō excitastis: quia, certum habeo, immorientur ambizioso illi veterno. *Admonere possum*, aiebat ille olim ad Galbam, *corrigere non possum*: hoc hîc valet. Elogium tuū quo me consecrafti, legi. & ab amore amplector, à iudicio & admiratione (nam & eâ voce vteris) quâ ausim? Debeo tibi, Cuiaci, debeo: & falsa in me dictio, *Beneficia tam diu grata esse, donec videantur posse exsolui*. Ego non possum, & quia non possum, vt insani illi amantes, hoc magis volo. Thuanum amo. vbi is est? Scaligerum depereo. quid agit? quid non agit? vtrūvis enim potest & debet: illud ex voto nostro, hoc pro æuo. Politica nescio quæ ego molior, non à me, sed à priscis. illorum gnomas filo quodam verborum meorum necto, &, irriso olim verbo, ferrumino. Vellem quædam de Iunonis filio, qui apud nos: sed differo, ne differar. Ventura enim hæc ad te quis spondet? Vale vir maxime. Lugduni Batauorum postrid. id. Mart. ∞. IC. LXXXVII.

EPISTOLA XIX.

IANO LERNVTIO.

IMBVISTI me liquore litterarum tuarum suauiter aridum & iamdiu earum sitientem. Reuixi. Te tuosque viuere & valere gaudeo: ego quoque vtrumque. etsi istud mediocriter. Animus me sustentat, & concepta opinio non fore perpes discidium
hoc

hoc nostrum. Nónne ab Albione spem faciunt albæ deæ? hîc narrant. Politica etiam nunc me tenent, nescio an cœptum opus bonâ aui, certè lentâ. Pennas suas non habet, quin vellico & carpo eas vndique ex alieno scriptorum corpore: eoq̃ue res tardior. Quale futurum opus sit, nec ipse adhuc scio: & tamen auguror, melius quàm laudatius: id est, maioris rei, quàm fame. sed vos iudicabitis. In Senecam poëtam haud pauca notavi: quem legi his diebus, & nimis me cepit. utique Medea & Thebais: quas supra omnes alias esse, nec eiusdem vatis, mihi certum. Tu quid censes? quid iuuas? nam aut ipsum dare molior, aut ad eum Notas. Idem de Liuiio, in quo nimia nobis bona. Senecam propriè meum, id est Philosophum, præripuit mihi is, cui ego olim Tacitum, ut aiebat. Quamquam non tam ille me absterret, quàm hic Lute-
tianus Faber, qui politè post illū dedit, & ne quid spei relinquat, pollicetur etiam Prætermissa. De rebus Amici apud Amicum securus esto: excipio Fatum aut Vim. Victoriolo nostro iámne melius? spero. causâ duplici: quia & sedes ei pinguior, & in Autumno iam messis. Reuifescite, me amate, planè planè tuum, & tuum. Propriid. Kal. Septemb. ∞. IO. LXXXVII.

EPISTOLA XIX.

ÆMILIO ROSENDALIO.

Vix legi tuas, & respondi. Quid ais, aut quid censes? illuisse me? Non is sum, nec qui amo verba, ut ille ait, blandicella. Strictim laudaui te, sed ex animi mei sensu: nec hîc velate aut excusa. Dijs gratia, ego is sum & eò veni, ut saltem iudicare possim de meliore & elegantiore ingenij venâ. Nec tamē feci aut facio, ut te attollam: quin contrà, promouisse te cense, non peruenisse. Modestia est, mi Rosendali, & pudor iste ipse quem in te amo, quæ sistere te debent in candidâ illâ Virtutis & Sapientiæ calce. Si ista deserunt, non velis vllis peruenies aut ventis. Pestem hanc video in pleraque iuuentute nostrâ hodie, quæ simul sapere cœpit, iam sapit: & vix limen libauit arcanæ huius domus, putat penetrasse. Tu caue, quod facis: & sponforem me cape felicissimæ tuæ viæ, quem antea in parte ductorem. Seria quidem beniuolentiæ meæ hoc symbolum habe. quòd tardè ad plerasque litteras & vix re-
spondeo:

spondeo: libenter & auidè ad vestrũ talium, qui à nobis semel inducti in Viam hanc rectam, calcatis eam constanter pede recto. Pergite, crescite, viuite, in vestrum & patriæ bonum. Fratri vota eadem reddo, quæ mihi. Leidæ, in hortulo meo, quem cùm voles, vide; propriid. Kal. Iul. ∞. IO. LXXXVII.

EPISTOLA XX.

HADRIANO SARAVIAE.

CERTE mihi iucundum fuit litteras tuas, & in ijs te, regu-
stare ex interuallo. Tamdiu cur siluisti? Scire debes me tui
& fuisse, & esse, ex quo semel te noui, peramantem. Collegæ fui-
mus, iuncti sermonibus sæpè & consilijs: & vt illa nunc non sint
(Deo visum aliter) manebimus tamen iuncti animo, optimâ illâ
parte nostri. Dissident quidam à te, qui mihi assident? nihil ad
rem. Amare, & iudicare, ego possum: nec probo sanè omnia, quæ
fero. Naturâ mitis & lenis sum, vt nosti: nec facilè me oppono,
præsertim sine spe vllâ profectus. Me & mea, quantum possum,
compono & curo: publica fateor me numquam tangere, nisi in-
uitum. Perpetuum hoc mihi iudicium est, nec facilè vlla Suada
aut Sophia eripient mihi hunc errorẽ. Stoicos illos, quos sæpè mi-
ror, scio hac in parte esse alios: qui in rem eunt, & vt poëta ait, ci-
uilibus vndis se mersant, sed mihi ingenium meum dictat aliud,
& inprimis valetudo: quorum neutrum suadet mihi trahere hoc
iugum. Itaque priuatim amicus esse didici, & fidus amicus: iuua-
re patriam aut rempublicam, animo & voto possum, vix consilio
aut facto. Quòd me in ea loca inuitas: vellem, sed valetudo nunc
quidem arcet. Videbo quid hæc æstas feret: animus quidem iam-
diu auct videre pulcherrimam & maximam insularum. Vale.
x. Kal. April. ∞. IO. LXXXVIII.

EPISTOLA XXI.

IOSEPHO SCALIGERO.

ADOLESCENS hic cùm ad te iret, mi Scaliger, nefas puta-
ui vt sine meis litteris. Vtinam ego cum illo! sed * ἀνεμολιον * irritum.
hoc votum: ita Gallia vestra, & nostra item, turbat. Quis pru-
dens

* 2 meliore
luto.

dens pedem nunc domo? & tamen ardet mihi animus amplecti te ante fatalem illum diem. Si vlla quietis aura adspirat; certus esto, nos ad te recta. Iamdiu ne publice quidem nos alloqueris: quid tibi factum? Per deum nosce te, & sperne hoc æuum maior hoc æuo. Pungunt aut allatrant? qui? nempe ij qui palum non digni figere præ te in parietem. At nos amamus, miramur, & quicumque sumus * τὸ ἀμείνονος πηλὸν. facturi hoc æternum, ita amet me ille Æternus. Ad Senecam Tragicum aliquid meditatus sum. habes. nisi ferre grauabitur hic ipse, qui olim ait fuisse tuus: & ut nunc per me sit, rogo. Vale. Lugduni Batauorum, xi. Kalend. Maij. ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA XXII.

P. REGEMORTERO S. D.

* prius-po-
sterius.

* cursim.

* sui inter-
fectio.
* indefini-
tè.

EPISTOLAE ego tuæ * πρωτεύσας respondebo, & quaestiu-
culam libabo quam proponis, sed breuiter & cum Home-
ro * ὀπιζοχάδω. Quid enim hîc vela pandam? hoc ipsum timidè,
quod pedem omnino pono in hac cymbam. Quæris, an sapienti
fas aut ius consciscere sibi mortem? Olim id disputatum: nunc
decisum. & scis quid hac in re statuant religionis nostræ leges,
quas improbè sollicitemus. Tamē vis aliquid pro veterum men-
te? distinctè & breuiter. Stoicis adhæream; quibus * ἀποχρεία pla-
cuit, sed nō * ἀόριστος aut semper. Cùm necessitas suprema ingruit,
puta à tyranno aut aliâ vi violentâ, nec mori tibi fas detorè aut
honestè: putant arbitrij nostri esse vitam nostram. Pauculos dies
aut horas quidni præueniam, non metu aut ignaviâ, sed honesto
illo fine? non, inquam, ut euadam, sed ut aliâ viâ vadam. Quid si
morbus etiâ urgeat difficilis, pertinax, & sine spe medicorum? vi-
deatur haud improbū, non diu iactari in hoc mari, & trāsire com-
pendio ad portum. Idem in acerbitate temporum, & cùm omnia
miseriarum plena, sine spe allevationis. Atqui durare melius est,
inquiunt alij: & hoc viri fortis. Non negamus, ubicumque breue
aliquod malū est, & quod habere possit medicinam: vbi aliter, o
ignauiam mori toties, & nō mori! *Rebus secundis seruare* nos poë-
ta iubet: sed non per aduersa aduersis. Ut in domo conducticiâ
si habitem, nihil peccem si paullum exeam ante diem pensio-
nis:

nis : ita hîc videtur . sed videtur : & nihil definitio (absit , absit)
 præter definita pijs sapientibusque viris . In Thraseâ nostro lo-
 cum hunc magnificè tractauimus , & vt viro illo dignum . quem
 tamen premimus , quia nimis nos premant iudicia aut voces ca-
 lumniosi æui . An iam nunc non pecco , quòd hæc ** ἀποφώλια βάλω ?* ** vana pre-*
 sed apud te vnum , & ex lege dictâ . Scribis amplius de Galliæ re- *fero.*
 bus : quæ hercules incertæ , & nescio an id quoque regnum vene-
 rit ad fatalem metam . Nos quieti per illas turbas : nec præter vo-
 tum etiam mors illius Albionij , quem putant parùm in nos fuif-
 se æquum . Adolescens , quem mihi commendas , ita erit : & ex
 vultu ac moribus iudico mereri . Vale . Lugduni Batauorum ,
 ix . Kalend . Febr .

EPISTOLA XXIII.

DOMINICO BAUDIO.

DOLOREM tuum quòd apud me effundis , gratum : certè
 apud amicum , & de amico . Collegæ illi meo nō ego volo ,
 & semper volui ? ex animo . nec moror quid maligni suspicentur
 aut effutiant pro suo more . Deus , ego , res mihi testes : & tempus
 quædam aperiet , quæ nunc latent . Eò dico , quia hæc res ita gesta
 est , vt me celata omnia sint , & nunc adeò celentur ab ijs , qui ni-
 hil aliarum rerum me celarunt . Non credunt ? esto . hilum non
 ego deterior , sed nec tristior : qui sto apud iudicem , cui nemo
 mentitur . Curuæ illæ mentes sunt , quæ de me tam curua . At tu
 Baudi esto quod semper : id est , bonus & volēs , & æquus in eum ,
 qui talis in bonos . Sed de sermunculis parùm est , quos nemo par
 mihi vitauit , nemo maior : res magis ipsa me angit , cui vti-
 nam à me medicina . Nec de causâ inquiero , quam tu tangis :
 vulnus ipsum quî coïbit tam grande , tam patens ? Auctoritas al-
 terius partis agitur , alterius honor : & scis alioqui quàm lenti ce-
 dere isti nostri . Heu multa in hoc æuo quæ publicè , quæ priua-
 tim molesta ! illud in primis , quòd rebus miscentur , suspicione
 aut voluntate vulgi , illi ipsi qui extra res omnes se proijciunt ani-
 mi quodam decreto . Talis ego , nec mentior . sed rarum ta-
 men aliquid in hac vrbe , non solùm Scholâ , cui Lipsij nomen
 non insertum , verò siue falsò . Doufam nostrum ama , excusa , &

inter plures scito esse vnum: aut certè ne damna (quod in hac missione maximè damnatur) inauditâ causâ. Ego eum à diebus aliquot non vidi: & me subtraho, & manum cum Milone haud temerè infero inter hiantes has rimas, quæ (Deus ita faciat) coibunt. nisi, quòd ea quæ munus Recturæ & officium amici mihi imponunt, non defero, non deferam, nec cum offensâ. Salue mi Baudi. III. Non. Maij. ∞. IO. LXXXVII.

EPISTOLA XXIV.

Viennam.

CAROLO CLVSIO.

SCRIBERE me ad te, mi Clusi, mirum est: & non ego, non alius quispiam id censuisset, ante mensem. Ipso enim natali meo XIV. Kal. Nouemb. acris & feruida febris me inuasit; quæ corpus per se haud validum ita duos menses penè afflixit, vt omnium iudicio iam in ipso Fati limine starè. Viuo tamen, clementis dei beneficio palàm — * *Θάνατον ἢ κῆρας ἀλύξας*. Meas accepissete gaudeo, & quæ in Senecam adiunxi. Ea nata mihi subito, nec otium habuisse aut animum plura exēplaria conferendi, tute faciliè vides. Gratum mihi quòd Excerpta tui codicis miseris, quæ inspiciam opportunè. Lapidem Ancyranum accepi. & iam antè habebam descriptum à Busbequio: sed tamen gaudeo firmari eius fidem & industriam alterius etiam descriptione. Nam tua hæc, parùm aut nihil mutat ab illius. Vsi ea nobis in volumine Antiquitatum Smetij (vbi crebra tui quoque mentio) quod hîc edimus elegantibus typis, nec sine publico, vt speramus, bono. Vnde vos illud nacti? inquies. Dicam quòd rideas, Prædones à prædonibus. Milites, inquam, nostri in tumultu hoc Belgico res Marci Laurini diripuerunt, inter eas, hunc Thesaurum. Centurio qui habuit, in Angliam venalem detulit: emerunt illîc Academiæ nostræ (cùm casu pro legatis adessent) Curatores. Ego auctor diuulgandi, & adiutor. Auctuarium enim addidi Inscriptionum aliquot, quas Smetius aut non vidit, aut omisit. Utinam tu propior nobis fuisses! nec enim dubito, quin iuuare largiter potuisses, & bonam symbolum conferre ex ære, quod peregrè collegisti. At nunc ferû: nam liber lucem iam spectat. Quòd desides, me cruciat: & utinam agere ac peragere tibi fas vtilissimè cœpta!

Dacia

— * Fato
seruatus
ab ipso.

Dacia non miror si te trahit. me quoque, si deus meus pateretur, in primis delectaret ea loca lustrare, quæ trita scio vestigijs Romanis. Quot illuc lapides & monumenta prisca! Lazius me docuit, qui multa adfert, nec adfert: ita exscripsit parùm fidè aut curiosè. Nos etiam nunc in spe de Irene. Illa quæ Albioni præsidet, legatos missura, imò iam misisse dicitur ad Principem scuti equestris. Tu quid ais? diffidis. Ego illud cogito, *Optare liceat, si potiri non licet*. Illi viro Vincentio Pinello cum scribes, quæso te, salutem ei à me dicito, ignoto de facie, non de famâ. Amo virum, magnum meritò apud omnes magnos. Idem te rogo de Hier. Mercuriali, quem Felicitas mihi dedit ut coràm etiam Romæ nossem. Vale. Postrid. Id. Ianuar. ∞. IO. LXXXVIIII.

EPISTOLA XXV.

IOANNI ARCERIO.

LITTERAE tuæ honestissimi amoris indices, mi Arceri, an gratae mihi fuerint ne quære. Gratissimæ. & in ijs ἀφελότης illa tua & candor, quem haud minùs quàm doctrinam amo. Pauci hodie tales: & pleræque, quod doleo, * σκολιαὶ aut curvæ men- * obliquæ. tes. De morbo meo, & eius gravitate, nihil vanum audisti. Pænissimè factum (cum Plauto meo loquor) ut irem ad beatos. Sed tamen viuo, imò & dei benignitate meliusculè etiam habeo, quàm ante morbum. Quòd autem rogas ut te quoque in cohortem meam adscribam amicorum, frustrà rogas: quia reuerà iam adscripsi. Notitia mihi aliqua tecum dudum fuit, & nuper instituta etiam amicitia, id quæ in sacrâ mensâ: nec violabo, quamdiu me violenta illa dea non violabit. Spondeo. & arram velut pacti huius mitto syntagma nostrum ad Senecam, haud magnæ rei aut molis, in quo tamen (nisi mea me fallunt) non vulgaris aliquot Notæ. Vale mi Arceri, & uxorem tuam à me meaque saluta. Leidæ. Kalend. ipfis Ianuarij: quas salutare tibi precor & faustas. ∞. IO. LXXXVIII.

EPISTOLA XXVI.

IOH. GVLIEL. STUCKIO.

QUOD gaudes & gratias mihi agis, Vir Clarissime, pro testimonio quod in Epistolis meis tibi reddidi: ego quoque gaudeo, & si pateris, gratias etiam tibi ago. Quidni pro tantâ & tam rarâ gratitudine? præsertim quam elicuit beneficium à me nullum. Quid enim mi Stucki in te contuli? paucorum verborum testimonium, doctrinæ & industriæ tuæ ita debitum, ut non qui dixerit benignus existimetur, sed qui tacuerit, malignus. Abest autem à me hoc vitium, & absit in omne ævum. Candidum mihi valdè ingenium fateor, & quod alienas virtutes siue dotes videt facilè, & visas amplectitur atque amat. Hæc mihi causa eius elogij, à naturâ meâ profecta: nec magis de te demerendo cogitavi, quàm sol ille cùm nobis lucet. Tamen hoc quoque laudibus tuis nunc accedito, quòd non solùm doctus, probus (hoc sciuimus,) sed etiam mirificè gratus esses: quod nunc disco, & eò magis exemplum exosculor, quò rarius in hoc æuo. Passim ambitio, infidia, detractio; & commune paruis magnisq; ingenijs vitium, ingratitude. A veteribus haurimus cottidie, quæ scribimus: quotusquisque fatetur aut meminuit? A nouis multa subducimus: & dissimulamur callidi, quasi hoc vno magni, si nemo præter nos magnus. Sed quod minimis, hoc istis sæpè euenit: & vestis ijs detrahatur in publico hoc theatro. Sed quorsum ista? ut producam, & paullisper tecum fabuler: quem æstimatum mihi antea, certum est iam dehinc amare. Tu me quoque Vir clarissime, & salue. XI. Kal. Sept. ∞. IO. XC,

EPISTOLA XXVII.

ABRAHAMO MYLIO.

LITTERAE tuæ quomodo mihi non gratæ? Adfectus in ijs vndique elucet: sed vereor, ut adfectus. pro scriptis meis & pro famâ pugnas: sed rem audi, amanter magis quàm prudenter. Quid enim acri hoc amore tibi vis? probare me aut mea ijs, qui non probant? frustra. & hoc est quasi cibum aliquem conciliare illis,

illis, qui abhorrent. Vt palati inclinationes quædam sunt, quas haud mutes: sic iudicij. nec in probando minùs differimus, quàm in agendo. Vt hæream in hac stili lineâ: age, quis inter veteres, & inter novos, eâdem ratione scripsit, aut scribit? Similes fortasse aliquos reperies, & id egrè: nullos pares. Natura in corporibus rarò hoc commenta est, vt vel ab eâdem parente fætus assimilent: vis tu à diuersissimis ingenijs stilum? Quòd si ille variat: necessum est & iudicia. quia quisque optima assequi, aut certè sequi se, censet. A fonte ingenij interno, Myli, ista sunt: & diffusa oratio, stricta; læta, seuera; quemq. delectat aut indelectat, vt quisque est talis. Hinc nationes olim totæ discederunt de optimo genere dicendi: & nostri oratores Atticos, Asiaticos, Rhodios: quid miraris homines singulos? quid hoc æuo? cùm imperitissimus quisq; audacissimus, & iudicij hunc calculū sibi sumit quilibet è litterariâ plebe. De eloquentiâ iudicant, qui nō dicam cuius coloris illa sit nesciunt, sed vix Latina lingua. Itaque Myli non tu, non ego, his sermonibus moueamur: & de Apellæis istis lineis Protogenes aliquis iudicet, non qui auersi ab hac arte aut Musâ. At Critica nostra non effugiunt etiam * κρίσις. Gaudeo, & ideò scripsi. Præter

* cēsuras.

* ——— ὁμῶς αἰδᾶο πύλησι.

Sed in eo suaues, quòd Orationes me negant scribere. Vellem dixissent, edere: agnoscerem, & causam darem cur laudem nō queram in hac arenâ. De scriptione quis abnuet, qui vel puerum me nouit? Iactantiam omittamus, sed audi simpliciter. hæc palæstra mea vetus est, hoc studiū quo vsus me duxit & natura. Vix duodecennis orationes scripsi, habui: pueriles scilicet: sed quas grauior etiam ætas laudaret in illâ ætate. Nec destiti postea: & credo me specimen etiam dedisse in Batauo hoc solo. Improbulum aliquid addam. si stadium istud eloquentiæ aperuisset mihi mos mei æui, decurrere id ausus essem cum nonnemine prisce æui. Nec verbum vltra addo. erubui. Tu vale. Lugd. nostræ, Kal. Iunijs.

* aquè atque Oris portans.

EPISTOLA XXVIII. *Coloniæ Vbiorum.*

CHRISTOPHORO PLANTINO S. P.

IN curâ de te fuimus, mi Plantine, ob tempestatem, quæ, præter anni tempus, sub discessum tuum exorta. Venti quidē prosperi, sed violenti, grandes: deus faxit, vt breui audiamus fuisse, sine tuâ noxâ. Imbecillitas etiam corpusculi tui nos torquebat, timentes vt parūm esses ferendæ agitationi inter vndas. Solatur me vnice tuus animus, magnus ille semper, & se maior, vbi discrimen. Apud te, vt volumus: apud me, vt possumus. Nam morbus meus non deserit etiam hanc materiam, & ignis ille interior in eâ lentè ardet. Sustentamus tamen, & corpore atque animo repugnamus. Typographia bono loco, operæ modestæ, nos Tranquillum daturi videmur cis paucos dies. Nam de Thrascâ (etsi bona pars iam parata) tardamus, offensuscularum quarundam metu: etsi non negamus multa ijs inesse, quæ non ad famam meam magis, quàm ad publicum bonum. Videbimus porrò, & statuemus. Franciscus tuo-meus redijt ante biduū, mihi quidem valdè gratus. Litteræ quas ad me teque adfert, testimonium de ingenio & moribus habent valdè honestum. Qui hæc dedit, seruet quæso augeatque. Sed eo quid fieri vis? hîc habes, an euocas ad te? Si hîc: dabimus operam ne otio abutatur, & vt id locet in studijs benè cœptis. Si illuc traducis: (nec id fortasse, vt tēpora sunt, abs re) tua hæc cura, vt collocetur apud eos, qui iuventutem benè & peritè formant. Scis quid in sermone suaferim. Plura hîc non innouata à tuo discessu, qui nunc me fanè mordet. Ludouico Persio amico nostro, & M. Varroni, item Ximenio, Metello Sequano à me officiosam salutem nunciato. De rebus tuis & cōsilijs expecto auidè. Vale ego alter. Lugduni Bat. iv. Kal. Septemb.

EPISTOLA XXIX.

Lutetiam.

THEODORO MARCILIO.

CLARVM insigne beniuolentiæ in me edis, Marcili, litteris vltro & tam amanter ad me scriptis. Quæ ita gratæ mihi sunt, vt velim omnia quæ publicè scribo. Nā quod tu me ames, æstimes,

æstimes, qui non amem? Ingenij tui fætus vidi, noui eos qui te norunt: in illis omnia erudita, bona legi, & ab istis audiui. Hęc de te **παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα πρῶς.* — Nam in me, vereor vt tu & tua Gallia parùm veri. Ab amore vel ab humanitate effusæ illæ laudes sunt: quorum ille in te nuper natus, hæc à veteri æuo infita præter omnes gentes huic genti. Error iste est, error: sed amicus, & nescio quo modo sapientissimo cuique etiam gratus. De tuâ meâque patriâ quæ auguraris, vtinam ne tam certa! Iactamur, imò mergimur, nisi quid adiuuat supera illa manus. Arcturus tuus turbat, & rex quispiam etiam ab Arcto: qui clauso freto, minatus nobis nuper miserrimam omnium mortem, Famem. Quid censeas? nisi in totâ Europâ, sed non sine sonitu, inuerti orbem hunc rerum. Id ego video & fero: non solùm præceptis ab arcanioribus libris firmatus, sed malorum vñ ipso, qui in animo isto genuit callû. Valetudo nostra anceps, propior tamen bonæ. qualē tibi lōgum, longum, mi amicissime Marcili, (is mihi deinceps eris) opto. Lug. Bat. IV. Kal. Iun. ∞. IO. LXXXVII.

** pauca
quidem, sed
fida.*

EPISTOLA XXX.

PAVLO MELISSO S. D.

CERTE postremæ tuæ mihi traditæ, vnâ cum Exsequialibus. quæ fecistis piē & legitimē Principi Anhaltino. Tot aliis tuis quid factum? illud, quod non insolens hoc æuo, abiectæ credo, aut interceptæ. At carmina illa vestra me recrearunt, tua in primis, sanē docta: sed & F. Iunij, quem ego nesciebam harum etiam esse Musarum. Ille autem est in primo choro. Stenius etiam vester ad probus. Quid dicam? Aonij illīc montes, & nisi Doufa vnus vetet, nobis luridæ, imò Stygiæ paludes. Quīdni sic appellem, per funesta hæc bella? Nos tamen obduramus, collimus, & vi quadam retinemus abiturientes illas Diuas. Iustitia minatur: cuius (hoc quidem loco) præses, abit & deferit Donellus. non sponte: missus enim est à Scholarhis, causis quas non dicam. Sed de Pronunciatione etiāne vidisti? gaudeo, magis, si apertē mentem explicares, & aut consensum in eā re mecum, aut dissensum. Nam nunc quæ loqueris, meræ mihi ambages. Hortensius non sum, nec Sphingem accepi, quæ adiutet.

De poëmatis Bargæi, monui Plantinianos. aiunt se misisse, & in vasis inclusa, quæ sunt nunc (esse certè debent) Francofurti. Baronem Serotinum vidi, stellam, verbo dicam, Germaniæ vestræ. Iani Gulielmij poëmata, premis, an edis? Neutrum suadeo, quia incertum mihi an pro ceterâ eius famâ. tu dispice, & tui amantes nos ama. Lugd. Batauor. Kalend. Iuniis, ∞. IO. LXXXVII. V. Nob. Othonem Grynradium salutes à me velim.

EPISTOLA XXXI.

IOSIAE MERCERO.

LISLAEVUS apud nos fuit: cur non vnà tu? Bella occasio erat: quam vereor vt nunc amissam, frustrà postea requiras. Atqui, cum illuc sis, Batauiam te nostram, & in eâ Lipsium non videre, dedecus sit nostrum mi Mercere. me coniungo. Non enim tanti ego tibi? Nec crede hanc esse ——— * *δολιχὴ δὲ ὁ ἀρχαλέων τε:* diei vnus res est, cum leuiter fauet ventus. Sed, spero, emendabis. Nostra ad Senecam Tragicum iam mitto. quid censes? & an non mecū facis in iudicio illo, quod de scriptoribus feci? Nam

* longam
viam diffi-
cilem q̃.

* cecum cor
habet ple-
raque ho-
minum
turba.
* eximie
* veneratio
me habet.
* stupor.

* *τυφλὸν ἔχει ἥτορ ὁ μὴ* *ἄνδρῶν ὁ πλεῖς*, ait Pindarus: non etiam tu. Profectò si consideras, Thebais illa, Thebais, * *ἐξαιρετός* pulchra est: & quoties lego, * *σέβας μ' ἔχει*, vel potius * *ἀγν*. Nemo vatū visus mihi tam altè, & tam feliciter, volasse. Iuonis Villiomari in Titium ante paucos dies vidimus. Nescio an recens lectio me ita ceperit; sed non videor scriptum bellius legisse à multis annis. Non decima illa Musa, Plautus, possit aliquid magis Musæum. Sed dic fodes, quis scriptor? non enim ille falsus Iuo.

* Mentiar,
an verum
dicam? iu-
bet me ani-
mus.

* *Ψάσσομαι, ἢ ἔτυμον ἔρέω. κέλε'* δέ με θυμός:

Scaliger noster est, lumen illud & columnen litterarum. Non diuinaui? Quæ tamen ibi correctio inter basilicas videtur,

Discit ab hirsuto iaculum torquere Capellâ,

nondū mihi proba. Nos aliò longè ducimus Iuuenalis eos versus. Sed hæc talia (deus faciat) aliquando coram. De patriâ, valdè * *πρώσιμος*, mi Mercere, noster hîc status. Mihi parū certum est hîc manere; imò certum non manere, si hæc manent. Turbones nimis multi: vtinam vnus aliquis, qui sub Hadriano! Sed tu vale, & nos ama. Lugduni, x. Kal. Octobr. ∞. IO. LXXXVII.

* caducus.

EPISTOLA XXXII.

Basileam.

IANO DVYSTIO.

SI vlla res me delectat, mi Duysti; ea est cum vos tales video, qui me audistis. Amantes mei, æstimantes: suprâ quàm meritum fortasse est: at non suprâ, quàm vos decet. Tu inter eos insigniter gratus: cuius beniuolentiæ in me, iudicij apud omnes de me, clara in litteris tuis video signa. Perge verò, amare inquam non tam me, quàm ea quæ censes in me, Virtutem & Doctrinam: quæ te clarum aliquando efficient, & mihi certè effecerunt iamdiu carum. Studium tuum cognoscendi & compellendi illustres viros, laudo: & pudorem in omni re ama, non in istâ. Hic fructus inter alios peregrinationis tuæ sit, vidisse illa lumina, quæ cogitatione ipsâ te illustrent, excitent ad sui imitationem. Ruinæ & monumenta veterum heroum nos commouent aspectu: quidni istæ viuæ imagines virtutum? Itaque quòd Italiam etiam ex Germania cogitas, approbo: cum cautione tamen illâ quam olim Lanoyo meo (nam Epistolas meas video te vidisse) prouidè præiui. Non repeto. Hoc tantum Varronis inclamo, CAVE CAVE CANEM. Multi in animo, nonnulli in corpore admorsi, æternum dolorem retulerunt è pulcherrimâ illâ terrarum. Tu me capis: audi tantum, imò ausculta. Patauij si Hier. Mercurialem Clarissimum Medicum, imò æui nostri primarium, si inquam vides: à me saluta, & dic ad suauissimam eius epistolam respondisse. O vtinam anni & vires mihi quæ olim! profectò lustrarem amata mihi loca, & amplecterer viros, quorum nomen me recreat & diffundit. Sed coërceo exsiliensem animum: te rogo, vti in me sis quem ostendis, certus à Lipsio idem tibi fore. Lugd. Batavorum, Kalendis Iuniis. ∞. IO. LXXXVII.

EPISTOLA XXXIII.

DIONYSIO GOTHOFREDO.

BREDERODIVS noster, dum ad vos iter affectat, desiderium & memoriam mihi excitauit tui. Meritò te amo, qui iam

* *hominum
pestem.*

* *ipsa pestis.*

dudum me : & id ostendisti non vno signo. Scripta tua , quæ in publicum elaborasti, nobis grata , tibi honesta : & in similibus edendis vt perseueres, te hortor. Vides languescere Galliã tuam, & ponere paullatim ardorem illum discendi , docendi, scribendi . Vos pauci è subsidio adeste. Malum illum deum & * *Εροτο- λογδον* abisse à vobis, gaudeo: vtinam & * *Λιμός!* quod, vt hæc tempestas anni est, spero. Nos pessum imus : aut valdè fallor : nec sustentat scirpea illa, quam induximus , ratis. Fraudes , inscitia, calor, quid non corrumpunt ? Fuit apud nos nuper Paulus Stephanus Hen. F. mitis animi adolescens : quod velim patri nuncies, & à me salutes. inprimis autem Casaubonum, eiusdem, vt audio, generum, cuius ingenio & crescenti famæ valdè faueo. placent nimis scripta eius, quæ vidi. Cetera à Brederodio nostro audies : quem vt commendem tibi, à se commendatum , non laboro. Tamen vno verbo id facio, sed seriò prorsus. Vale V.C. & me ama. Lugduni Bataur. Idib. Sextil. ∞ . IO. LXXXVII.

EPISTOLA XXXIV. *Antuerpiam.*

FRANCISCO RAPHELENGIO *Filio.*

Si paullò tardiùs, mi Raphelengi, ad litteras tuas respondeo, non miraberis, si me & te videbis. Me, qui ita cottidie interpellor & occupor, vt omne tempus sermonibus aut colloquiis pænè dandum sit, exiguum aliquod meditationi aut stilo supersit : te, qui ipse in hoc largo otio, in flore ingenij , aut spissò ad nos scribis, aut files. Et tamen scito affici nos tuis litteris , & hæ- rere in istis medullis semel conceptum tui amorem. Postremæ tuæ me recrearunt. in quibus omnia beniuola in nos (de quo numquã dubitavi: nec aliter tibi facere fas est) & de te ipso plena bonæ spei. Vitia vides mollioris illius præsertim & residis ani- mi: quem vtinã, vtinam, semel excites & erigas, mi adolescens, non tam citò relapsurum. Contemni à te humana, gaudeo. quæ me quidem auctore pedibus etiam trahe : sed ita vt contemptus iste ab alto quodam animo sit, non qui ipse se contemnat. Pars illa ætherea in te viuat & vigeat : cetera illi seruiant, sed non vt cum illis ipsa. Hoc modestiam aut sapientiam censes, iacêre? ni-
hil

hil agere? ad nullum vitæ genus collineare? Ignauia est, magnorum etiam sæpè ingeniorum pestis. *Subit enim, ut ille inquit, inertie ipsius quadam dulcedo, & inuisa primò desidia postremò amatur.* Ut lignum occulta teredo consumit: sic animum delimat paulatim & exedit ignauus hic affectus. Homo es, è duplici materie, cælesti & terrenâ: ad duo etiam natus, cælum & terrâ. Illud imprimis, sed nec hæc negligenda est, quamdiu es in istâ. Id est, famam, opes, amicos, doctrinam, hæc omnia modicè parare debes, quæ magna esse vides apud homines etiam magnos. Ad vanâ & validam ambitionem non te voco: ad media tantùm illa: quæ vsum sui varium præbere nata sunt, bonum bonis, malum malis. Per hunc omniũ rerum immodicum contemptũ, vide ne in contemptum veniat vita ipsa. Tempora me dant in languorem, inquires. quid tempora? tu semel statue quis esse debeas, illuc cogitationes actionesq; dirige: cetera eo loco habe, quo tempestates aut ventos. Munies te contra illa, ut poteris: neminem cõtumaciâ aut loquentiâ irritabis: cetera permittes illi, qui tempora & temporum dominos regit. Rarò allisa naus est, quæ modico velo legit litus. Eminentia feriunt procellæ. Hæc cogita: & illud imprimis, ut attemperes te ad consilia aui tui, siue iussa. Quis illo tui amantior? quis vsum rerum peritior? nec puta prudentiam omnem à litterulis manare, aut nescio quâ hac doctrinâ. Telum ea & adiumentum acre, fateor: sed non sola.

Tua in Senecam mihi proba sunt. quid si aliud tale in alium oratorem, siue poëtam? elige. Quæ conferre cœpisti cum Ortelij nostri libro in altero Senecâ, video non mala esse: cupio ut perseueres, & ut quemque librum absolueris, ad me mittas. Ego his diebus Controuersias contuli, & repperi haud pauca Censoribus non visa nec Romanis nec Gallicanis. Res nostræ fluctuant, & turbat vicinum mare: nos illi (Deo hoc debemus) qui solemus, inconcussi. Vale mi Raphelengi, & si me amas, te ama. Lugduni Batauor. propriid. Kalend. Septemb.
 ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA XXXV. *Marpurgum.*

NICODEMO FRISCHLINO.

* aduersis
sermonibus
depugnare.* ne caus-
sam.

SEROTINAE tuæ ad me litteræ, tamen gratæ: vel quia tam
 amanter ad amandum prouocas, vel quia comunicas iis
 rebus, quæ in Germaniâ geruntur. Quam terram velut alteram
 parentem (origine enim nos Belgæ inde) iure diligo, atque eo
 magis, quod benigna ea nutrix mihi fuit per aliquot annos. Sta-
 tueram regustare liquores eius, & in itinere medio fui: reppulit
 me aduersantis Fortune velut ventus. Ergo nunc iterum in aquo-
 sâ Batauiâ meâ, mihi tamen carâ, quia carus ego illi. Cum Cru-
 fio tua liticula non nihil me cruciat. nollem in hac paucitate eru-
 ditorum eos inter se--- * ἀντιβίοντα μάχασαοθ' ἐπ' ἑαυτοῖς. Sed tamen, libe-
 rè dicā, etsi ætate ille grandior; tu mihi in hoc certamine Achil-
 les, ille Troilus videtur. Plus virium in tuâ hastâ, imò & causâ:
 si tamen eam per calorem & immodestiam (quod spero lon-
 gè à te esse) non corrumpis. Ego miror homines esse, qui plus
 Grammaticorum præceptis tribuant, quàm illis per quos Gram-
 matici viuunt. Mihi probum & rectum est, quicquid pro-
 ba & prisca illa ætas scripsit, etsi Grammaticorum omni co-
 horti aut non lectum aut neglectum. Tamen Crusiana illa
 nondum vidi, & ideò iure amplio, ne audiam illud, * μὴδὲ
 δύνω. Te amo, & saluere iubeo, & crebrò terere hoc littera-
 rum iter. Agere te Marpurgi gaudeo, apud Principem, qui
 sapientiâ Germaniæ Princeps. Vale. Lugduni Batauor. VII.
 Non. Ianuar. ∞. IO. LXXXVII. stilo nostrate.

EPISTOLA XXXVI.

FRANC. NANSIO V. Cl.

SALVE mi Nansi. en habes Nonnum tuum, quem remitto
 lectum à me cum voluptate. Ipse Poëta mirificus (vt res qui-
 dem illa & versio patitur) & tu Censor, in eo emendando. At
 defectus quos in eo supples, iam non defectus: cùm tam felici

& pari venâ carmina addideris tua, nec tua. Nonnum enim totum spirant, quem concoxisti. Perge, & ede. ego suadeo: quem scire debes tui amantem esse. Prid. Kal. Iunij. ∞. IO. LXXXVI.

EPISTOLA XXXVII.

ABRAHAMO ORTELIO.

THESAURVM abs te, mi Orteli, vidi & in parte legi: verè thesaurum. Condita in eo habes, quicquid Græcia aut Latium habuit, in eâ quidem argumenti parte. Placet materies, ordo, industria: illa utilissima, iste facillimus, hæc summa. Iam præloquia illa & velut lumen operis, quid? bona. Boethij vestri & Vackheri versus laudabiles: quos ex vngue illo viros puto, & gratulor vestræ vrbi. Quæ iamne respirat? Diu fauces vobis premit atra & famelica illa diua: quam pellet, nisi fallor, nata mox copia pleno cornu. Deus faxit! ciues enim certè amamus, & quicquid Belgarum est, longè ab odio quod factio gignit. Byzantina Imperatrix (Irenen dico) quando ad nos? heu, tardè. nec viam video: nisi quia Deo, cùm volet, * ἀπὸν ἀπὸ ἐν, * omne iniurium, per-
πόμενον. Cratonem medicum abiisse audio; & doleo. amavit me vir, ego illum. At nos manemus, in extremâ velut vitæ lineâ stantes, & animo dumtaxat, non corpore, fortes. Politica nostra pergunt, sed, ut familiaris poëta meus loquitur, testudineum gradum. Ita sæpè interpellamur, ab amicis, à munere quod sustineo, à morbis. Fero omnia, & te in pectore æternùm. Vale. Prid. Non. Iulias. ∞. IO. LXXXVII.

EPISTOLA XXXVIII.

Erfordiam.

MATTHAEO DRESSERO.

ETIAMNE ex disitis illis locis aura ad me beniuolentiæ? etiam. & spirat ea suauiter in tuis litteris, quas ante paucos dies accepi amoris & honesti iudicij plenas. Vtroque gaudeo, et si illo magis quàm isto: quia iuius hic ab eo fonte, & multum me æstimas, quia multum amas. Et verò iam pridem inter nos
cogno-

* in perpe-
tuum.

* à profun-
dâ mente.

cognouimus; cùm in Germaniâ vestrâ aliquamdiu Ienæ age-
rem, & ad meliores artes præirem iuuentuti. Tunc (memoriâ
teneo) coïtum inter nos fœdus amicitiae, non nisi nobiscum mo-
rituræ. Perseuera: ego de me hunc affectum tibi spondeo * *εἰς αἰῶ-
νας*. Quem utinam tempora & res nostræ ferrent, vt aut præsen-
tes, aut certè vicini magis ostenderemus! fruerer te non solum
cogitatione, sed etiam possessione, & manum iniicerem in cer-
uices tam amicas. Fata negant. nec aliud relinquitur, quàm ar-
cta & arcana illa animorum coniunctio: quam magis magisque
ligemus per epistolarum hæc vincla. Verba ista sunt, fateor: sed
* *ἀπὸ βάθει αἵματος ψυχῆς*, & re comprobanda, cùm res se dabit. Salue Vir
eruditissime. Lugduni Batauorum.

EPISTOLA XXXIX.

Pataniū.

EVER. POLLIONI.

* De car-
nibus.

ITALIANE te tenet? præter opinionem meam, fateor: & ta-
mengaudeo. Quî non amem illum locum, in quo iucundis-
simè viximus ipsi olim? qui ante nos, sedes tot illustrium ani-
marum? Sanè amo, & si adire aut peregrinari in eo disua-
deam, repugnem interiori meæ menti. Tamen tardè nec li-
benter concessi hoc tibi. quid mirare, si timidus amor est? si iu-
sta etiam mihi causa timoris? eò magis quia gentem & loca
illa penitiùs paullò introspexi. Ad Lanoyum quæ scripserim,
legisti: crede non scripta ea animi causâ. Mare, mare, nauig-
as, & id scopulosum: caue ne obhæreat alibi ista ratis. Cau-
tè inter captatores homines ambula, te cela, linguam preme,
omnia proba etsi non probas. Certamen aut dissensus omnino
tibi cauenda, & vt feliciter hospitem agas, age seruum. Iactan-
tia aut libertas nobis seruentur: nobis etiam omnis tuus amor
castus, purus, & nequid delibent ex eo obscænæ illæ aues. Quâ-
tumuis formâ aut plumis blandiantur, ah fuge, aut potiùs pu-
gna, quod dicitur, * *ἀπὸ κρεῶν*. Reuera de illis agitur. Præfi-
dium tu in motu ponis, & quod nusquam, vt ais, figes pe-
dem. malo vt nusquam oculum, inprimis ne animum: & vt
ille semper munitus sit in eiusmodi occursum aut aspectum. Hoc
tamen suadeo, vt vidisse Italiam satis habeas, hoc quidem tem-
pore: nō placeat tibi pernouiſſe eam aut insedisse. Viros magnos
regio

regio fert, scio : sed sepositos aut subductos : & vt prompti sint, vix per illa discrimina adeundos. Minus mihi sape, & diutius viue. Quibus nunc velim te innotescere, paucos noui. Anni octodecim sunt, cùm Italiam ego reliqui : & qui tunc vigeabant, plerosque ex iis reliquit vita. Ad Hier. Mercurialem litteras tamen dedi : virum probum, candidum, illustri doctrinâ & famâ. Bononiæ, opinor, nunc reperies. Romæ est Fuluius Vrsinus, cui salus à me fortasse tibi dederit admissionem. Est ibidem Latinus Latinius, si tamen viuit, probissimus senum quos ego noui, & omni litteraturâ instructus. Eum quoque à me saluta. Reliqui è grandibus sunt, ad quos te non mitto : qui rem, vt opinor, quæris, non splendorem. Quod superest, Deum, vt Comici verbo utar, animitus rogo, cautam circumspectamque mentem tibi det, & auidam ad tuos redeundi. Wiltzium meum, si illic est, à me saluta : à quo iampridem nihil audire me, sed cohibeo. Tu vale. Postrid. Kalend. Septemb. ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA XL.

PETRO ALOSTANO.

DOVSA meus ad vos venit, & est in quo operâ tuâ ei opus : quam vt benignè, & vt ingenium tuum est, comiter illi exhibeas, te rogo. Resp. nostra quo loco sit, vides : & quò perduxerint nos acerba quorundam consilia, nec percocta satis ad Prudentiæ solem. Hinc imminites isti fructus, quos ciues illi vestri numquam gustarunt, te regente. Utinam & nunc (tibi hoc, nec tuâ causâ dicam) eiusmodi aliquot ingenia nobis ad clauum ! facile sedarent hi fluctus. Nisi fit, mergimur, mi Alostane, mergimur. Deus iuuet, & te Vir Clariss. seruet. Postrid. Kalend. April. ∞. IO. LXXXVII.

EPISTOLA XLI.

Burdigalam.

MICHAELI MONTANO.

SCRIPSI ad te ante menses. & vt tempora hæc sunt, suspicor non vanè, parùm rectè eas litteras, certè parùm feliciter, datas. Nam nec ab eo cui Lutetiam curandas miseram, responsi

quidquam accepi. Itaque iterò scriptionem. non quia tuâ magni interfit, sed quia meâ, scire te & accepisse me humanissimas tuas litteras, & eo quidem animo quo à tali viro merebantur. Non blandiamur inter nos. ego te talem censeo, qualem publicè descripsi vno verbo. Inter septem illos te referam, aut si quid sapientius illis septem. Nam externa & polita ista doctrinarum, sermonis & linguarum ad fastum & fastidium usque scientiam (audi intimum meum sensum) sperno ego valdè, nisi cum prudentiâ quadam & recti iudicii normâ coniuncta dirigantur ad usum vitæ. Ea duo postrema in te esse vidi, & illa non deesse. Nos in Politicis aliquid meditabamur, desumptum ex veterum agro: & iam pars non scripta solum, sed tradita typis. tamen differo, & sustineo me temporum horum adspectu. Ego enim, ut pericula quæ obueniunt, non timeo aut vito; ita non temerè ea prouoco aut arcesso. Scio autem quàm facilè vel in optimis consiliis peccetur, & uo quod impetu, non consilio fertur. Intereâ in Senecam Tragicum aliquid Criticum dedi: quem scriptorem, vel ob nomen, scio & te amare. Nunc edo *Curas* meas *secundas* (ita appello) in Tacitum. Quid faciam? aliquâ fallendum hoc otium est, si non salubri, certè non inutili occupatione. Tu vir magne ecquid agas, & inprimis ecquid valeas in Regni vestri morbo, fac me tui amantem scitiorum. Lugduni Batauorum, xvii. Kalend. Maias. ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA XLII.

THEODORO BERNARDI S. D.

BENE habet, mi Theodore. de Amico illo nostro extra metum sumus, imò extra suspicionem. Ille viuit (ex litteris eius mihi constat) & viuet, ut spero, in multos annos. Heu dolorem meum, si aliter! Variis virtutibus amorem nostrum meretur, & certè amore. Quòd quæris à me de Apellæis illis lineis, verâne eas censeam, & quales? ad prius respondeo, veras: nec fas ambigere, nisi si fidem spernimus historiæ omnis priscae. Ad alterum nunc fileo: & censeo ut prius ab Amico illo nostro quæras, cuius ingenium grande & capax, diffusum per has quoque artes. Mirificus ille vir est, & quem Homeri verbis iure appelles

les* — δαίφρονα, ποικιλομήτη. Ego coram aliquid tecum. quem de-
cretum mihi visere ineunte hoc Vere, atque una cum Henrico
Spiegelio meo amplecti. Amo utrumque: uterque me amate.
Lugduni Bat. Prid. Kalend. Mart.

*pruden-
tem, variā
mente pra-
ditum.

EPISTOLA XLIII.

THEODORO LEEWIO.

GAVDEO & gratulor (hinc enim primum ordiar) quod ite-
rum te dedisti in iucunda hæc nuptiarum vincla. Deum
quæso, uti felix tibi ea res & salutaris sit: id est, matrimonium
concors. Nam in eo voto, includi censeam reliqua vota. De quo
mihi magna spes est, quod eam non ex dote legisti, sed ex natu-
râ, & ex ipsâ. Sic decuit (quidquid vulgus hîc dicet:)& equum
emere, non fellam aut strata. De rep. nostrâ nec ex tuis litteris
mihi magna spes est, nec ex rumoribus vulgi. Si utrinque per-
tendunt, quis exitus? Cedere altera pars debeat, aut potius vtra-
que, & sic coire in arctum & amicum foedus. Amentia! hostis
in latere, & tantum non ad portas Annibal: & nos litigamus?
Atque hæc per eos eveniunt, qui sententiæ suæ tenaces, iudicia
omnia & consilia spernunt aliorum. qui quam viam semel in-
gressi sunt, nec omittunt, etiam in errore manifesto. Pestis iam
olim huius & plurium rerum publicarum: nec facile excutien-
da, si aut ipsa potens, aut obsedit potentes. Felices illi Princi-
pes, quibus electio & iudicium est hominum, quibus fidant
& credant. Interea quocumque loco nostræ res: nos, mi Lee-
wi, nostro maneamus, id est, inconcusso illo & firmo. A deo
& à fato eius pendeamus, certi subire sortem omnem quam ille
dabit patienti ceruice. Calcitriones isti & refractarii equi, hoc
consequuntur, ut verbera etiam aliquot excipiant, nec excu-
tiant tamen iugum. Omnino lenius omne malum fit, leniter
ferendo. Qui interpretando auget, qui velut scalpit suum vl-
cus: facit, quod qui onus ad onus sibi addunt. Ego tecum sen-
tio. standum in hac acie, & sine fugæ ullâ cogitatione, vincen-
dum aut cadendum: sic tamen, quamdiu palam aliter non
suadebit ille Imperator. Lugduni Batauorum xi. Kalend. Octo-
bris ∞. IO. LXXXVII.

EPISTOLA XLIV.

IANO DOVSAE Filio.

SCALIGERVM patrem, quem sæpè tibi laudo, mi Doufa, ipsum hîc vide. Quis depinxit? quo nemo melius aut verius potuit, se ipse. Quando? cùm fallere ei minimè libitum, paucis diebus ante summum diem. Heu, quis ille vir! pænè ausim dicere,

* sapientiâ
similis diis
immortalibus.

——— * σοφίῳ μὲν ἀλίγκῃ αὐτὰν ἀθανάτοισι.

Tres sunt quos admirari vnicè soleo, & qui in hominibus excessisse mihi humanum fastigiurn videntur, Homerus, Hippocrates, Aristoteles: sed addo hunc quartum, qui natus in miraculum & gloriam nostri æui. Scripta docent (etsi bona, imò optima, eorum pars periit:) tum hæc Epistola. quam tu mi Doufa, quantum potest, lege, describe, remitte. Nam Pici non ita aurum suum custodiunt, vt ego hunc thesaurum.

EPISTOLA XLV.

IOS. SCALIGER IVLI CAESARIS F.

Francisco Vertuniano S.

INCIDI in Epistolam Patris mei, quam vltimam prudentissimus Senex dictavit. Agnosces, puto, manum meam. eam ille dictavit inuitissimus. hoc est, rogatu Paschalij illius qui se historici Regij non tam munere quàm nomine venditabat. Quod nisi te ex Epistolâ ipsâ cognoscere malletm, pluribus tibi explicassem. Hoc vetabat ingenuus pudor; sed officium scribendi expressit importuna hominis loquacitas. Quare, quum te videam studiosum Scaligeri nominis, non dubitavi te hanc Epistolam non solum in deliciis, sed etiam in miraculi parte habiturum. Adde quod eam in parte officij te habere volo, quòd ad me pertinere putem te nihil ignorare eorum, quæ ad amicitiam nostram aut augendam aut conservandam spectare videbuntur. Quum Epistolam eam descripseris, remittito. Nam non tantum meâ, sed etiam omnium bonorum interest, eam non perire. Vale, ac me ama. Vlmium nostrum saluta. Abenni. propriid. Kal. Iun.

EPISTOLA XLVI.

IVL. SCALIGER FERRERIO S.

QUOD tuis elegantissimis litteris non responderim, multas afferre causas possum, sed omnes quidem præter meas occupationes. Nā
quemad-

quemadmodum iucundissima mihi fuit salutatio tua, ita nihil mihi prius esse oportet, quàm ut omnibus omissis ostendam diligenter & mihi fuisse honori, & dandam esse operam ut mutuis officiis eliciam frequentio-rem. Ceterum ad hanc usque diem nemo se obtulit nobis, qui isthuc iter faceret, nisi Quæstorum magistri, quorum tanta est superbia, ut præ se contemptis cæteris omnibus pænè regnent. Podius verò noster pænè prius abiit quàm accessit. Atque nunc etiam ita scribo, non qui habeam quidem, sed ut ne mihi desim, si fortè quopiam meliore fato nactus fuero nuntium aliquem opportunum. Scriptionis verò meæ summa in eo potissimum versatur, ut quammaximas possim gratias agam viro de nostro sæculo benè merito Paschalio, qui ita censuerit, me augere posse numerum virorum illustrium, præsertim in Regiâ historiâ. Ac quamquam diuturnâ ambitione meus animus æger sibi studuerit aliquid comparare, quo se humo, ut ait ille, tolleret; sæpè tamen sese respiciens ac sui compos factus, faciendum putavit, ut iam partæ gloriæ acquiesceret: non quòd vel recussem, vel parui faciam me uti beneficio tanti viri, sed satis habiturum me debere arbitror, si quantus illi modò notus sim, tantum me ostendat posteritati. Nam quod tam gratiosè atque humanè petit, de me ut historiam conscribam, quin ad id adducar faciendum, tres omnino causse prohibere. Ac primum quidem pudor ingenuus, & dignus vel familiâ nostrâ vel meâ institutione. deinde quòd quammaximis atque illustrissimis de rebus meis ubi narrauerò, tum maximè dixerint me mentiri, quicumque tantum litterarum cum tantâ belli gloriâ in seipsis coniunctum non esse indignantur. Tertium verò illud est, quum elogio simplicissimo transigendum illi video, quæ ne maiori quidem libro comprehendi possent. Pugnavi pedes, eques; adolescens, iuuenis; miles, præfectus; certamine singulari, in obsidionibus, in campo civili, ad ludos equitum ordinarios, in excursionibus, in exercitibus: sæpius vici, aliquando victus sum, corpore, non animo; non virtute, sed fato: sed ita ut etiam aduersi casus ipsi maiori mihi fuerint honori propter egregia facinora, quàm ipsis hostibus victoria. loca infinita non designabo. Familiæ nostræ merita à Taxili usque temporibus erga regnum Gallicum ad meam usque operam notissima sunt. Quòd si exempla non sunt odiosa, poterit illius erga me amor eius animum eò impellere, ut simul & Massinissam & Xenophontem componat, quorum utriusque idea vix me vnum exprimat. Vides quàm ridiculus mihi ipsi factus sim, quum vix centesimam quamque partem delibarem. De his omnibus ita ut volet. Nam fami-

liam meam quotusquisque doctiorum neget, si nobilitas in vetustate sita est, esse omnium nobilissimam? cuius lux in Alani splendore ac virtute aduersus Attilam primum refulsit. Si ad capita Principum spectes, liberalium, magnanimorum, fortissimorum; perpaucae gentes cum ea sint comparanda. Si quis malit intueri cognationes, deductos nos sciat multis ex Imperatoribus. Quintus enim ego sum ab Imperatoris Ludouici Bauari filia. Si quid verò conferunt etiam adfinitates, quis ignorat Mastini Scaligeri filiam Beatricem, Barnabae Ducis Mediolani uxorem, decem filias peperisse, quae omnes maximis Europae Principibus nuptae fuerint; vna etiam Eduardo Regis Angliae filio, quo defuncto duxerit eam uxorem Dux Andegauensium; altera verò Siciliae Regina fuerit? Sed vt parcam historia; hic est ille Barnabas, cuius fratri nupsit Valentina, & quam honoris causa nomino, & quam nominata finem statuo gloriae nostrae. Nihil enim mihi honorificentius contingere potuit, quam vt essem sub luce Regum Francorum, non solum tamquam ciuis adscitus ab Opt. Max. Francisco Rege diuino; verum etiam particeps benignitatis atque pietatis Regis incomparabilis Henrici secundi. De meis verò vel studiis vel scripturis nihil ad Paschaliū mittam. De iis moribus, qui ad vegetum robur animi pertinent, etiam in hac extremā senectute, qui paenē octogenarius sum, perpauca poterit, nisi graue est. Omitto frigoris, aestus, inediae patientissimum, dies integros laboribus fregisse, noctes etiam continuasse. Hoc multis fortasse commune: illud non fortasse multis; vespere post expedita diurna negotia ad* sexaginta versus commentum esse; deinde canasse; post cenam dictasse quae ad aegrotorum postriduanas praescriptiones pertinerent; postea somnum cepisse; summo mane experrectum fremitu nuntiorum qui opem meam petunt cottidianam, interrogasse, respondisse, dictasse sub prandium vsque; meridie pransum illos ipsos versus quos vespere concepissem, ad verbum sine vlla hesitatione scribi iussisse. Qui hoc non mirabitur, fortasse ne illud quidem, decem & septem Aeschyli versus semel modo lectos summā fide memoriter illic reddidisse. Habes quae à Paschalio humanissimè rogatus, à me ipso coactus effudi; non quod digna putarem tanti viri lucubrationibus atque admiratione posteritatis; sed ne viderer barbaro fastidio tam luculentū officium contempsisse. Vale. Agenno. Prid. Non. Iulij.

* Sed cxx. fuisse, eoque Ionicos maiores, Ios. filius dixit; nam & ipse describebat dictante Patre.

Tuus Scaliger alienā manu. meā enim ægerrimā hoc tantum subscripsi.

EPISTOLA XLVII.

Patauium.

HIERONYMO MERCVRIALI.

AD litteras quas à te vnas accepi, iamdiu Vir Cl^{mc} respondi. Vtinam sæpiùs scriptionis hoc mutuæ iter teramus! quid mihi iucundius? Sed, vt ille ait, multæ inter nos terræ sunt, & multi montes: qui tamen separant me à te, nec separant, ad quem sæpè tranfuolo cogitationum & desiderij leui alâ. O Italia, quam vidi olim, non pernoui! quando te regustabo? Ita me deus amet, vt hoc aueo. vereor vt frustrà, cùm tempora video, & valetudinem quoque istam, quæ ambigua & infirma. Sed vt hoc non sit, fas mihi tamen vos interdum litterarum hac viâ adire & alloqui. quod facio nunc ex occasiunculâ, quam mihi præbuit egregius & ingenuæ doctrinæ iuuenis Euerardus Pollio; cui apud te commendando hoc satis erit, quòd vsus olim sit domo meâ & mensâ. Si te videt, ama iuuenem, & benigniore vultu excipe. nec enim aliud pretium quærit, aut certè non maius, peregrinationis suæ, quàm eiusmodi viros & hæc lumina vidisse, iisq; innotuisse. Adolescens est * & ἔστι πολλόν. Idem à te ^{* non è vulgo.} peto pro Henrico Wiltzio, si is quoque templum tuum adibit, excipias propitius & volens. Hypochondriorum meus morbus remisit, sic tamen vt intemperies & imbecillitas in hepate remaneat: cui vt possumus, non tam * φαρμακεία quàm diætâ mede- ^{* medica- mentaria.} mur. Abiisse te honestissimâ vocatione Bononiam audimus. ni id esset, valdè rogarem in Viri magni Vinc. Pinelli amicitiam me insinuare: quem ego iure æstimo inter Italorum primos. Vale, & ferio amantem tui ama. postrid. Kalend. Septemb. ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA XLVIII.

Zvvollam.

LAMBERTO CVLENIO IC^{to}.

SI vinqum, lubens litteras tuas & te in iis regustavi ex intervallo. Molestus mihi esse vereris? numquam potes caput tam amicum. atq; hoc debeo Bronchorstio; qui vt beneficium à me impetraret, prior mihi obtulit litteras tuas: cui adfuturū me in om-

in omni re noli ambigere. Ipse id videbit, & scio scribet. Utinam potius tibi in re simili gratificandi occasio esset! sed patria te & publicum munus tenent, & (vt verum fatear) ita hoc rerum statu omnia hîc & alibi ambigua, vt nesciam an amici sit alium temerè commouere. Dissidij semina palàm video: Deus ille faciat, vt opprimantur in herbâ. Animos magnos illa gens auxiliaris gerit, & nostris certum non cedere de priscâ libertate. Vtrique tamen vt spero aliquid remittent, nec funem hunc contentionis trahent, quod non potest sine casu & pernicië alternâ. Nobis enim, quod Deus auertat, oppressis, quæ illis perennandi spes? Huic rei symbola aliquot conscripsi, quæ hîc vides, in vsum & gratiam præfecti vestri monetæ. Arcanum omnem sensum non explicui: nec opus, perit enim horum talium Venus, nisi aliquid sit, quod lector & inspector quærat, & inuento eo gaudeat. Comitem Dordraci fuisse, sed statim in Zelandiam rediisse, credo te scire. De summa rerum, non aliud habeo quod nunciem. suspecta enim adhuc omnia, & mutuâ quadam diffidentiâ suspensa. O Belgica, hûcne redacta es, vt timere eos ipsos debeas, quos euocasti ne timeres! Impedior, ignosce. nam animus mihi certè diutiùs tecum fabulandi, quod aut coràm aliquando fiet, aut per litteras ocio meliore. Vale Vir Clarissime, & prorsus mihi care. XI. Kalend. Sextil.

EPISTOLA XLIX.

Brielam.

PETRO REGEMORTERO.

ERGÓNE meas nondum accepisti? at dedi illi ipsi qui tuas adtulit, atque adeò etiam ad Baudium. Socordia hæc hominum, an perfidia? Tamen amorem & curam tuam amo, qui me alteris etiam compellas, & significas quæ gratum mihi intellegere & scire. Nam etsi, mi Regemortere, reip. nō misceor (scis hac in parte decretum meum, quod nulla res mutabit) tamen non ita ^{* aliud} ^{agens.} *μετέωρος* sum, aut ab communi hac vitâ abeo, vt exuam sollicitudinem omnem de patriâ & affectû. Ego illi benè cupio, & ex animo iis omnibus qui hanc procurant. Utinâ concordia illa inter nos, quæ esse debeat: & quæ nisi breui coit, perimus. Ego tecum quoque sentio, legum ita habendam rationem nobis, vt præua-

præualeat suprema illa lex. Patriæ salus. cum hæc periclitatur ob-
 priua aliqua scita siue leges, scio non solum flectendas istas sed
 frangendas : & improbus, quisquis aliter sentit. Sed tamen vi-
 dendum, nequid nimis tendatur : & ne acri contentione rumpatur,
 quod dicitur, hic funis. Vtrique cadimus, si id fiat. Principi-
 bus honorem & dignitatem seruari, æquum & verum est : sed,
 per deum immortalem, ne ita illa omnia ad exactam & sum-
 mam rationem reuocemus, ut neglegamus salutem. Tempestas
 & venti in hoc mari sunt. quis ille nauta, qui vno cursu & cer-
 tâ, ut sic dicam, lineâ peruehi conetur in portum ? Flectendum
 est, vela commutanda, obuertenda : & curandum, ut tutò po-
 tiùs perueniamus quò institimus, quàm ut citò. Dies multa da-
 bit quæ nunc ardua videntur, & ille * ὁ πάντων πατήρ χρόνός ἐστιν. Calo-
 re quisquis utitur apud frigidas has gentes, falletur & labetur. * *omniurum*
 Duci volunt, non trahi. Ille noster * μεγαλήτωρ, utinam largiatur * *pater Tem-*
 aliquid istis cum vsurâ recipiendum, & submittat se nonnihil ut * *pus.*
 crescat ! Liberè hæc ad te scribo (sed solum) nec cælo sententiam
 meam in hoc dissidio non dissidio, quæ est, Indulgere. Si per-
 tendimus : è leuiculis rebus veniemus ad image maiores rixas.
 Cum Ordinibus ut conueniatur, id est opidis, caput rei est : de
 hominibus singulis, quales & quanti illi sint, quis laboret ? Se-
 quentur, aut ruent. De collegæ mei negotio, rogari nolo. Non
 dicam fenestrâ, sed rimâ mihi apertâ, omnia conabor ad per-
 fringendam hanc arcem : quamquam ille, quod scis, nescio quâ
 causâ alienior à me in totâ hac causâ. Sed nihilominus * μελήσει. * *magnan-*
 Tu vale. XII. Kal. Octob. * *mus.* * *cura erit.*

EPISTOLA L.

Leodium.

DOMINICO LAMPSONIO.

HEVUS tu, quid nuntij habes non intempestiui solum, sed
 infidi ? Ille me in horto subitò opprimit, litteras tuas por-
 rigit (illas quidem optatissimas) poscit illicò responsum. Intra
 horulam, inquam. negat. Intra semihorulam. negat. Quid ergo
 faciam ? inquit. Mitte sodes, inquit, Hagam : totum diem ego
 cras illuc, & in tali domo. Ego, mi Lampsoni, testor Genium ami-
 citiæ, misi : sed litteræ ad me remissæ, cum ille nusquam compa-
 ruisset. Hoc præfari volui, & silentium excusare. nunc ad tuas.

*fluctuat.

Virges valdè vt concinnem De institutione Iuuentutis. fiet: sed non antè potest, quàm hoc pertexuero in Politicis, quod sum exorsus. Valdè id opus me tenet: magis quàm vllum meum, etsi nec meum. Colligo enim & consarcino ex scriptis alienis. Quid faciam? vereor vt error iudicij mei fuerit in ordiendo: nunc constantiæ laus est in absoluendo. Quædam etiam interueniunt, de temperie in Religionis rebus, & talia, quæ hoc æuocum omnium gratiâ aut veniâ non dicas. Tamen faciam, & breui vt spero habebis. Nunc istud breue adtextum siue *ὑπόμνημα* habe ad Cornelium: non gustandum, nisi illo lecto. Opus eo edito fuit, quia iterùm Commentarij nostri eduntur cum hoc augmento: quos qui non habebunt, contenti sint illo. Status publicus apud nos valdè * *κυματίζει*. de Pace multus sermo & multa spes fuit: nunc iterùm languescit. Petrum Oranum quòd amicum mihi conciliasti (tuum hoc esse scio) gaudeo. Virum magnum, & quod caput est, bonum esse, quidni credam, qui tibi sic placeat? Itaque responde illi audacter de mutuo meo animo: quem factis verbisque ostendam, vbi res cumque feret. Sed nōne ego Oranum noui aliquem Coloniae olim? opinor, & qui erat ex Leodiensium gente apud Patres illos meos, quos nosti. Nec tamen opinor hunc esse. Tu quæ promittis, aut vt verius dicam, offers, de Institutione à Ximenio scriptâ, si me amas, fac videam. Valdè me iis aut adiutum iri scio, aut firmatum. Lugd. Batauor. xv. Kalend. Iul. ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA LI. *Dantiscum.*

IANO GRUTERO.

BREVES & tristes tuas nuper accepi, de parentis optimi fato: & nunc vberiores paullò, non lætiores. Nimis, mi Grutere, iaces. Quid te moneam? scio te hanc in rem omnia quæ me scire: hoc deest, quod non vsurpas. Remedia habes, sed recondita velut in thecâ tuæ mentis. non expromis. At nunc est vsus eorum, aut numquam erit. Vides publicè, vides priuatim omnia aduersa, tristitia: nec spem cuiquam nisi in se, id est, robore & contemptu quodam omnium rerum. Quid alios, quid me censes? agere scilicet dies festos? in morbo iam biennium non cubo, sed,

sed, quod deterius ego censeo, ambulo. Æger enim omnia munia fungi cogor sanorum. Alius me scribere, legere vult, alius conuiuari, hilarescere, & omnia agere vt solebam. Et tamen, mi Grutere, apto me huic scenæ, & hilari vultu personam sustineo, quam imposuit magnus ille Ædilis. tu idem fac. Non es qui ille, & ille? at multi etiam infra te sunt, & qui in cælo sibi videantur, si tuo loco. Alia solatia omitto: hoc quòd sapere & scire supra vulgum aliquid tibi datum est, quanti æstimas? Si vero pretio, supra omnes debes humanas opes. Descende in te, subtrahe ab circumfufis & externis, & oblectare cum interno illo deo qui in te viuit. Ille, ille melior ignis, nisi opprimis, extinguere vnâ flammulâ potest humida hæc omnia & lenta curarum. Huic rei en nouum subsidium, libros. Misimus enim quos petisti. At tu *Pericula* tua cur nobis inuides? irascor. Ego me velut Familiarem aliquem Larem vel primum placandum censebam hisce libamentis. Culpam vides, tu emenda. In Plautum iam nuper accepi, & sanè placuerunt. Non scripsi: quia tunc nullus videram, & hæserunt eæ Notæ apud Æmilium nostrum Rosendalium, me non inuito. Amo enim & illum adolescentem, ingenij planè boni & recti, id est tui. De Constantiâ nostrâ quod etiam nunc quidam carpunt: securus esto, mi Grutere. Morbus hic quidam animi est, & nocere magis volunt, quàm nocebunt.

Illam aget pennâ metuente solui

Fama superstes.

* Αφθιτον inquam, etsi non * ἄφθονον hoc scriptum. Semel hoc dicendum fuit, ob Lentulos istos, quorum abundans ea ora. At tu vale. Lugd. Bat. Prid. Kalend. Septemb.

* *Expere
mortis.*

* *Expere
invidia.*

EPISTOLA LII.

FRANCISCO RAPHELENGIO *Filio.*

PRAEFATIONEM tuam duplicem vidi, mi Raphelengi, titulo ipso alteram mihi gratam. Ad me enim est. in quo non tam memoria mei delectat, quàm gratitudo, quâ meritò declaras in eum, qui voluit tibi semper, vult, & volet. Vtraq; proba fatis: vellem paullò longior. Nam etsi breuitas mihi amica, in quo haud infeliciter me sequeris: tamen in adolescentiæ isto

* *Dij bona
laboribus
vendunt.*

æuo maior quædam vbertas mihi haud displiceat. quæ ipsa etiam esse potest, sine fraude vllâ breuitatis. Plura cur non scribis, etiam si non pluribus? id est, cur non extendis siue Epistolas siue Præfationes tuas, & materiæ plusculum addis? Nam verba non desidero: & in eo mihi places. Vide ne rem tibi dicam: nec tu iudicio istud facias, sed fugâ quadam laboris aut intentionis. Ingenium tuum, mi adulescens, in omnia validum. vtinam tu exerceas, & solum illud fertile magis assiduo, vt sic dicam, vomere inuertas! Diligentiam à te volo, diligentiam: nec eam cum impetu, sed stabili quodam animi tenore. Quid? influere eruditionem aut virtutem ipsam censes, famam aut opes affluere, sine contentione & labore? erras. * *ῥοί τ' ἀγαθὰ πόνοις πωλῶν*), vetus & vera gnome est: quam, si quid me aut te amas, ama. Manutium & Stephanum quoties tibi ingessi? tu supra eos esse potes (verè tibi vaticinor) magnâ conciliatrice Aui tui famâ: quam illi non habuerunt. At tu hæc contemnis. vtinam omnia externa! sed contemnas tamen cum modo, qui nisi adest, insipiens omnis Sapientia euadit. Homini ego nihil humanarum rerum magnum esse fateor, si animum & cælestem illam particulam spectes: si corpus, & si vitam cur prorsum neglegas ea, quæ ad opes faciant aut honores? Abiectè sapit, quisquis ea sic abiicit. Erige igitur te, & aptum præbe iis ad quæ Auus, Pater, Ego, te destinamus: adiuturi omnes in hoc honesto cursu, non clamore solùm & fauore, sed & rebus. Ego quidem non opem solùm meam, sed & opes ad hanc rem polliceor: vt te præbeas dignum iis qui genuerunt, iis qui docuerunt. Omnino autem (hæc summa admonitionis meæ est) magis assiduam & crebrum te velim in scribendo, in legendo: magis etiam tui amantem, & æstimantem. non quò ad superbiam te vocem (absit, absit illa pestis) sed vt ad tui pretium: id est, ne dona quæ magnus ille Deus in te contulit, vt aquam immotam, sordescere patiaris & obsolescere. Senecam tuam exspecto cū iis ipsis Præfationibus, in quibus nihil muto. nec in meis quidem laudibus: quas decorè tu mihi das, etsi numquam recepturo. Ad te redeunt. Mitte quamprimùm exemplar. In Thebaide versum repperi (nescio an ita in aliis libris) *Meosq; manes manibus infestis petit Fēdatq; vultus*. ineptè. cū legendū sit, *Meosque inanes*. De Senecâ Ortelij nostri gratiam illi habeo, & tibi ta-

men facio gratiam conferendi. Nimis nouitium exemplar est, vt video ex iis quæ adnotasti de æuo. Nos in Tacitum damus CVRAS SECUNDAS: in Politicis paullùm resistentes, in temporum hoc flexu. Vale. Lugd. Bat. vi. Kal. Maias. ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA LIII.

IANO LERNVTIO.

AVDES, non dicam scribere, sed cogitare, quæ scribis? Ego tui obliuiscar? ego te deferam in hoc casu? Ah, mihi Lernuti, pectus mihi scindunt hæc tua verba. Sol citiùs suum cursum, quàm ego relinquam tam diu sanctè habitum amorem. Negas scripsisse me. quî potes? Ternas dedisse me scio, vnas famulo tuo ipsi in manus: binas misisse ad vxorem. Quid possum, siæ perierunt? Iam in re tuâ, & ad leuandum miserum hunc casum, quid omisi? Scripsi ad, scribi iussi ad : nec vt pro amico, sed vt pro me ipso. Nihil factum, inquires. Doleo. nec nimis miror, qui scio (vt nunc se verterunt vices) gratiam meam leuem esse apud hos è stirpe Bruti. Vtinam qui hîc potiuntur rerum, ius habeant in eo loco! Lipsius non essem, aut tu non illîc. Tamen scripsi in Britanniam ipsam: & in primis ad Thomam Henneagium, virum illustrem & mihi amicum. Daniel etiam Rogersius redux è legatione Danicâ hîc fuit. feriò cum eo egi, nec solùm vt ipse adniteretur; sed vt apud quos ipse aliquid posset. quid tamen dicam? quod res est: rem volunt isti. Castorum fabulam legisti? cùm omnia fecerimus, vsurpanda erit, & non eripies te nisi abiectâ tui parte. Mihi si valetudo paullùm modò firmior (caput hoc iuro) iâ in Britannis essem, aut in tuis vinclis. Sed quàm vacillem, & quàm ægrè * *σωματίον* hoc sustineam, credo te audisse. Ceterùm spero aliquid à promissis Rogersij, quem ipsum audio futurum inter Legatos. Tu interea, mi amice, esto quem esse te expedit; id est, vir, & fortis. En palæstra & arena, in quâ Deus spectandum te præbuit: exere insitum tibi robur. Clama in Fortunam, Nihil agis: non si libertatem mihi eripias, sed si ipsam vitam. Ignavi animi ad primum ictum concidunt: tu ostende aliquid in te esse altioris auræ. Ego, imò nos omnes quotquot hîc, planè tui sumus. si

* *corpusculum.*

* Stren-
uus esto,
ut postu-
mate quo-
que secula
laudent.

quid possumus, viam præsigna: inibimus, pænè dixerim, vel
illam quæ fert ad Orcum. Tu interea vale, & * *Ἀλκιμὸς εἶσ', ἵνα τίς*
σε καὶ ὁψιγόνων εὖ εἴπῃ. VI. Idus Martij, ∞. IO. LXXXIIX.

EPISTOLA LIV.

Romam.

HENRICO WILTZIO S. D.

GRANDIVSCVLVM interuallum fuit à te litterarum, mi
Wiltzi. Accepi nuncdemum, quæ te Neapoli fuisse nun-
ciarent. Gaudeo, & gratulor vniuersam hanc peregrinationem
adhuc cessisse ex voto. Deus reliqua sic secundet. quamquã quid
reliqua? Deuste ad nos reducat, quod & suadeo & opto. Sa-
tis vsui datum, satis etiam voluptati: longior emanatio discrimen
fortasse habeat, non fructum. Si patriâ decretum carere vobis,
donec omnia hîc tranquilla: quando fiet? In omni Europâ tur-
bas subseri vides turbis. Tu nobis te redde, & componere ad
hoc æuum: in quo ipso minùs recto, viuere semper tibi sit re-
ctè. Externa ista vis si nos cogat, malè agatur cum diuinissimâ
illâ parte. At hæc talia coram. Nam ego non consilio, non
auxilio vmquam deero: & amo vos qui apud me olim, vt si
ex me essetis. Meus Pollio, vbi est? audio cogitare Viennam
& illum tractum. Nolim. & si propior sim, (quoniam verba
nostra neglegit) manum iniiciam huic erroni. Redite. in pa-
triâ, apud parentes viuite, atque ita mihi valete. Ad Franc. Ben-
cium scripsi ante menses pauculos. O virum, quem ego olim
& nunc amo! Frater mihi fuit, nec solui vmquam possit artus
ille amor. Iam dotes in eo sunt, dignissimæ vel admiratione
vel amore: quas tu coram vides & gustas. Da te viro. paucos
meliores aut maiores dabit tibi ille tractus. Vale. Lugd. nostræ,
III. Kalend. Maias. ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LV.

Burdigalam.

MICH. MONTANO.

IAM semel ad te scripsi, Vir Nobilissime: nec satis certum ha-
beo, an litteræ ad te perlatae. Interuallum locorum grande
est:

est: & addo, quòd nihil hodie tam receptum, quàm fallere fidem. Iteravi igitur. & scire te hoc volui, cum gaudio me litteras tuas accepisse, & legisse cum voluptate. Diu est cum te noui, nec noui: à mente & scriptis, non à corpore. & admiratus sum (nihil hîc vanum) rectitudinem iudicij tui, eò magis fortasse quòd in plerisque simillimum id meo. Nam fateor: in Europâ non inueni, qui in his talibus sensu mecum magis consentiret. Utinam plura tibi scribere mens, aut otium! quamquam istud fortasse, non illa: quia auersum te ab omni gloriâ video, etiam verâ. Non debebas. & habere in oculis si nō æternitatem temporum, at miseriam hominum: qui talibus monitorum auxiliis omnino ducendi, fulciendi. Me valetudo prohibet ab iis, quæ vellem. tamen, vt languidi, conor & serpo: & nescio quid in Politicis breui dabo, meo textu, non tamen filo. Videbis inter primos: utinam & probes! De Galliâ tuâ & te vident, quòd inuitas & offers: gratum est. sed quî possum? valetudo me ligat: & si non illa, etiam turbæ. quas non effugiam, vt video, nisi in plenâ illâ libertate. Salue, vir nobilissime, ab eo, cui tu semper carus & magnus. Lugduni Batauorum, III. Kalend. Septemb.

EPISTOLA LVI.

MARIAE GORNACENSI, *Virgini nobili.*

QVAE tu es, quæ sic ad me scribis? Virgo? vix facis fidem. Hæcne, non dicam lectio & ingenium, sed prudentia & iudicium cadant in illum sexum, in istud æuum? Commouisti me virgo: & nescio an gauisus sim sæculi, an doluerim sexus nostri causâ. Accedere tu ad nos vis? imò supra nos ascendere. atq; ita facito, deo hominibusque fauentibus: certè me. qui te ignotam amo; & quem affectû paucis præbeo, miror. O mihi lucem, quâ te propiùs nôrim? non enim dicâ probiùs. adeò satis te nosse videor è pauculis scriptis, atque adeò vel sine scriptis. Ex vno iudicio tuo, quod de viro illo magno fecisti, non ego de te iudicem? Non cadit hoc nisi in illû, illâmve (tu ad cautionē hanc nos ducis) qui ipse valdè magnus. Vt animam nisi anima nō capit: sic

fic sapientem nisi sapiens. Maesta tu, & persta in hoc ad Virtutem & Sapientiam gradu; tum etiam in illo iudicio, quod frustra vereris ut mutem. Darem, nisi dedissem. & vellem vberius: imò non vellem, adeò tu benignè id explicas & peritè. Intellegi sæpè mihi detur à tali mente, loqui per talem linguam. Itaque ne me roga quid hîc castigem: hoc vnũ, quod rogas. siue etiam hoc alterum, quòd à me illustrari censes Græcas litteras Latinasque. Cetera in parte amplector: hoc de Græcis, omitte. Candidè ego apud te candidam. videmus aliquid in Græcis, sed haud multum supra vulgum: & satis mihi, si haurio ex eâ linguâ quæ ad animi aut scriptionis meæ vsum. At tu iam corrigenda seriò, audi. Peccasti. quid ita non plura ad me libri tui misisti? Si piguit, cur non argumentum & materiem saltem perscripsisti? Curiosus enim sum, ut sciam (nouum monstrum) quid paritura sit virgo. Ad nostrum illum amicum & tuum, ut appellas, patrem Mich. Montanum, scripsi ante mensem, misi Antuerpiensi viâ: spero accepisse. Tu utinam istas, & in iis spirantem nostrum affectum! Vale, vale, æui nostri (viue tantum) vera Theano. Lugd. Batauorum.

EPISTOLA LVII.

IANO DOVSAE.

QUID in Bembi historiâ reprehendam, singillatim & distinctè vis tibi scribam. Estne, mi Doufa, tanti? aut an ego naturâ ** φιλοφόνῳ* ? neutrum: sed tamen quia valdè vis, age,

**carpendi
cupidus.*

** Hac tibi
ego, tibi ego
hac valdè
veraciter
edam.*

** Τοὶ μὲν ἐγὼ τοὶ ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.*

Stilus est quem reprehendo, supinus, languidus, & affectatâ imitationiunculâ fractus. Ut pueri pedes per delicias malè ponunt, & imitari vatias discunt: sic iste, cum rectè scribere posset, maluit prauo elegantiae studio flectere orationem & eneruare. Magnos viros ea ætas sub magnanimo Leone tulit: sed quosdam qui in puerili illâ hæresi, ut religio iis esset scribere aut dicere aliud, quàm à Cicerone scriptum aut dictum. Inter eos Bembus. Itaque vniuersa scriptio, composita & formata ad æuum priscum: & omnia sic de re Venetâ, quasi de potenti illâ re Romanâ. Hoc fero. etiámne verba omnia ex illorum moribus tracta ad hos nostros? & vbi ea non sunt, nescio quid pluriû ambitu dictum, quod

quod assequi debeamus diuinando? Hoc, ut mea quidem mens est, damno: & fallor, aut tu & viri omnes mecum. Ecce. *Patres conscripti* semper, Venetorum Senatus: ipsæ Venetiæ *ἡ γὰρ Ἑλλάς*, *Urbs*. anni numerati: non à Christo nato, sed *ab urbe condita*. qui militiæ eorum Præfectus, * *σεμνῶς* ubique *Imperator*: etiam tunc *magnificè*. cum alienis auspicijs ductuque militat, ut in bello Neapolitano Contarenus. Atque hæc inter minores noxias. Illa iam * *γελασὰν* * *ridicula* *ἐκ ἐπιμετῆς*: *Rex Urbini, Rex Mantuæ, Rex Populoniæ, Rex Camertium*. *non toleranda*. Quid censes eum dicere? Duces. Atque item Ducatus ipsos, *Regna*. Quin disertè etiam scribit, Gallorum regem ab Imp. Maximiliano impetrasse, *uti se Regem Mediolani diceret*. Heu vanitas! quâne Cicero nouitium hunc titulum non nouit, confundendi minuti isti dynastæ fuerunt cum vero aliquo magnoque rege? Saltem *Regulos* dixisset, & ferrem. Ab eâdem mente & causâ sunt hæc: *Sophi Rex Armeniæ*, qui nobis *Perfarum: Rex Thracum*, qui nobis *Turcarum*. Tuam fidem, siue frontem potius, Bembe. ille tibi *Thracum* modò rex, cui bina Imperia subiacent, & triginta amplius regna? Nec in titulis solùm isti lusus, sed in nominibus ipsis. Quale illud de Ludouico Gallorum rege, quem *Aloisium* (magis *ῥωμαῖς*) scilicet) ubique appellat: & alibi cum facetâ addi- * *Romanè*. tiunculâ, *quem isti* (qui isti? barbari nos & inepti) *Ludouicum appellant*. Quid, quòd etiam in diuinis rebus hæc sibi permittit? & Fides nostra non nisi *Persuasio* illi est; *Excõmunicatio, Aquâ et igni interdictio*: Peccata morituro remittere, *Deos superos manesque illi placare*. Ipse Deus rarò in stilo aut animo: sed prisco risu, *Dij immortales*: idque in serijs maximè sententijs aut rebus. Atque adeò, quod omnem stultitiam superet, prudens ille Senatus Venetus ad Iulium Pontificem publicè scribit, *uti fidat dijs immortalibus, quorum vicem gerit in terris*. Felicè te gentis & patriæ, Bembe! quia si nostrum aliquis trans Alpes sic scripsisset, profectò nō tulisset impunè. Iam quæ periphrases in eo & circuitus verborum? Senatus Venetus dono misit Aloysio regi Gallorum *Aquilas sexaginta, ex earum genere quibus in aucupio uti reges consueuerunt*. Quid *Aquilas*? Ita *Falcones* tibi dicere religio est? quâ tamen voce * *Imò & inter cognomina prisca Romanorum, Falcones*. *Iulius Firmicus* vsus. *Accipitres* igitur dixisses, vero magis et si minùs augusto verbo. Sed addis etiam *Reges* uti consueisse. *Reges tantum? rideo, & pergo*. Scribis ibidem, *donatas regi pelles pretiosiores,*

tiosiores, canis ab summo inter nigrum colorem conspersas, ducentas. Quæ istæ sunt? Genettas dicis, an potius Zebellinas? Quin, malum, exprimis: & res novas nouo aliquo nomine dicis? Si puritati sermonis tui metuis, adde, vt vulgò dicimus: nihil infuscas. At illud ambiguum etiam nunc me habet, quòd Iulius Pontifex *Contareno*, cum classem Hostiam adduxisset, vini Corsi carros sexdecim, boues sexdecim, hircos genitalibus defectis bis totidem dono misit. Qui enim isti Hirci? maritine caprarum per delicias in Italiâ exsecantur? an vis dicere Verueces? Quòd si ad Verba & Phrases etiam venio: benigna hercules materia cauillorum. Ecce scribit, *Velle se hominem suum Byzantium mittere*. Iterum: *Reip. hominem ad se missum*. quod nos diceremus, Actorem aut Legatum.

Turrim terream appellat, Propugnaculum siue aggerem è terrâ. quo exemplo? *Sumpti, Tumulti, Senati*, inflectit ad Plautinû eum, cum reliqua omnia minimè antiquarij sermonis. *Neminem vnâ partem muniunt*. pro, Nullam: quia Ciceroni alibi Nemo de femina dictum. *Proopidum* sæpè, quod nos Suburbium: *Prodominus*, qui Vicedominus Venetis: itemque, *Proimperator*, & *Proordines*: putidè, vt sentio, aut nouè. *Rebus suis veritus*, crebrò & ad nauseâ, pro Timens aut Diffidens: quia idem ille Cicero semel fortasse, Vereor mihi. *Senatus decreuit, vt eorum qui fortiter atq; amanter ad flumen Tarum contra Gallos remp. gesserant, ratio haberetur*. Iterum: *Præfectos, qui se omnes nec strenuè nec amanter eo bello gesserant, missos fecit*. Sæpiusque. & illud *Amanter* inuitâ sanè Venere amat. *Lauredanus naues onerarias quattuor secum afferens*. Hem! pro monstro est. Attulit? imò adduxit. Tamen iterat alibi: *Legatus Baiazetis equum Patribus attulit*. *ῥελοίως* & ineptè, siue mari is venerit, siue terrâ. *Pensionem annuam, quam posteri eius sequerentur, Senatus instituit*. Imò, quæ posteros eius sequeretur. *Petunt, vt quò celerius fieri potest, viâ se dent*. Solæcum est, nec à Latio, sed ab Idiotismo Italorum. Plura sunt. cur ea colligam? Ipse vide. & fateberis pleraque talia affectatè atque improbè scribi; certè indecorè. In pueris ista vix ferimus: te virum, & in tam serio scripto, Bembe, deceât?

* Neq; te oportet
Puerilia
sectari. non enim ultra talis es.

— * ἔδ' εἰ τε σε χεῖν

Νηπιῶνας ὀχέειν· ἐπεὶ ἔκ' ἐπὶ τηλίκῳ ἐοσι.

At tu Doufa vale, & si quid temerè culpaui, mone. In Musæo meo. H. III.

EPISTOLA LVIII.

HENRICO BORBONIO, PRINCIPI DOMBARVM.

ILLVSTRISIME Princeps, noua & prædicanda hæc humanitas, quâ vltro ad me scribis. Quis ego sum? vnus aliquis è vulgo litteratorum. Tu quis es? inter Galliæ primos, regiâ stirpe, & quod magis est, indole ac virtute. Atqui etiam amas me, & amicitiam meam (ita scribis) poscis. Illust^{me} iuuenis, cõmutas nomina rerum. officium & cultum nos tibi debemus: amicitia est inter pares. Tamen & hanc, aut certè amorem, tibi spõdeo: quí ita incepisti, vt nihil magis in votis sit, quàm palàm ostendere hunc in te affectum. Natales tui ad magna te vocant, ingenium ad summa: ecce me non solùm approbatorem fautoremque tuæ laudis, sed voce & stilo præconem. Deum ego quæso, vt mentem hanc tibi, quâ ad optima optimosq. accensus raperis, seruet; & te afflicto regno. quod nisi per eiusmodi columnas stat, ruit. Illustrissime Princeps vale. Kal. Augustis.

EPISTOLA LIX.

ABRAH. ORTELIO.

COGNATVM tuum, mi Orteli, modestissimæ frontis & animi iuuenem eò libentiùs vidi, quia litteras à te attulit: nec eas tantùm, sed & munus. Adiunxisti enim Tabulam Hispaniæ veteris, iucundam mihi & valdè opportunam hoc tempore, quo Liuium & bella Punica auditoribus meis publicè explano. Scis tu, quàm multa illíc mentio passim & bellorum in Hispaniâ & locorum. Itaque & gratias tibi habeo, & te planè hortor vt eandem operam in Galliâ etiam nobis præstes. nam de Germaniâ, iam effecisti. Tum si Illyricum voles, aut Græciam, aut Africam, iudicij tui esto. Cessaturum enim te non esse, omnino mihi persuasi, præsertim cùm & grati labores tui sint, & otio (rebus illíc tam quietis) iam abundes. Monauij amorem in me pridem noui, & nunc ex litteris eius recognoui. Oro, saluta amâter à me virum probum, doctum, & gratum mihi inter paucos. De Thraseâ meo, tu & ipse vrgetis. quid pollicear? aliud mihi nunc sub

manu: & eo absoluto, videbo quò me impetus, aut potius iudiciorum hæc aura feret. Nam, quidquid ego constans, tamen mi Orteli ægrè obduramus cōtra minutos istos & cottidianos morsus: præsertim vbi aliquid, quod tangere fines Pietatis videatur. Doctus scio, quid sit irritare hos Cantharos: qui omnia peruolant, & olim etiam ad cælum. Nosti apologum. Nos hîc in otio, an in longum? nam minas iterum audimus & apparatus. Deo rem committo, qui publica ista ex sui numinis & nominis gloriâ dirigat, & te mi Orteli seruet. Lugduni Batauorum, iv. Id. Decembr. ∞. Id. LXXXIIX.

EPISTOLA LX.

Amstelrodamum.

PETRO PAWIO.

QUID QUID damnaturi me Stoïci nostri sint, miseratus sum & dolui duplicem tuum casum. Illum de amisso parente: hunc nouum, de libris & scriptis. Ego scio quâtum vtrumque vulnus sit, vtrumque expertus: & hoc postremum in nostro animo valet, quod in multorum omnes Fortunæ. Nōne hæc diuitiæ nostræ sunt? suauia mellificia, è tot scriptorum flosculis confecta. Et multa, vt breuitas huius æui est, haud facillè refinguntur. Addo, quòd nescio quomodo delectant nos iuueniles illi & primi nostri labores, quos velut primitias libauimus & intulimus in arâ hanc Musarum. Me vndecimum iam annum carentem patriâ vides, itemq; agris & opibus, quas mihi Deus modicas, sed ad meum vsum vberes dederat: tamen mihi crede, nulla iactura propius mihi cor tetigit illâ librorû, quam feci in Louaniensi vrbe. Subitò enim abeundum fuit, & nisi sic abissem, numquàm abissem. Tuas miserias narras, inquis: sic me solaris? Ego verò, mi Pawi, vel sic. Parentem alterum amisisti: ego vtrumque. Libros naufragio: ego, quod magis mordeat, furto. Quid tibi igitur eximium euenit, quod eximie doleas? Fero meum casum, quem non muto: tu quoque fac, hoc exemplo. Vis communia illa me dicere? Hominem te esse: Euenire hæc in vitâ: Deum voluisse: Dolendo nihil te profecturum? Hæc omnia verissimè possem: sed subijci ea tibi à te scio, aut certè ab ijs qui apud te. Ego simpliciter & pro amico ago, & hortor te ad incommoda pari mecum

mecum mente ferenda. De munere tuo apud nos moneri nolo. semel dicam, quidquid mearum virium erit, faciam: etsi nihil, in re quæ alieni arbitrij est, polliceri possum de effectu. Iudicium meum & commendationem largiter habebis. Vtrumque auunculum tuum amicè à me saluta: & Henrico hoc ampliùs nuncia, benè redditos mihi nummos, quos Hamburgo acceperat: etsi puto eum id scire. Vale. Postrid. Idus Nouemb.

EPISTOLA LXI.

Lutetiam.

IACOBO AVGVSTO THVANO.

DIV, mi Thuane, filuisti; nec eò minùs tamen, vt spero, amasti. Spero? imò video, cùm ex epistolâ tuâ amicissimè scriptâ, tum ex munere quod beniuolè adiungis. Amo illam, & hoc laudo: argumento eximium, tractatu arduum, & in quo verè alti atque acris ingenij tui signum. Perplexâ illa & breuia, tam aliena non solùm à sermonibus nostris, sed à moribus, vertere magna laus sit: quid carmine & versu illigare? & id dilucidè atq; eleganter? Non blandiar. sed, mihi crede, rem magnam confecisti, inuidendam celerius quàm imitandam. Nobis humilior per hos dies labor, in additiunculis ad Commentarium Cornelianum. *Curas Secundas* appellavi, ab ipsâ re. Velim non videas solùm, sed censeas: quoniam illud cuiusvis est, hoc verè amici. Cui acius ille magnus estne apud vos? ego ita accepi. Si est, eius causâ nihil doleo: sed perijt illa, cui ipse anima, Schola Bituricensis. O virum, quem miror, quem amo, quem vtinam complecti mihi fas ante excessum! Scaliger quid? valere intelligo, sed cessare. Non sic oportuit ingenium natum ad tam magna. Si piget huius sæculi (nec immeritò) at cogitet natorum natos. Res apud vos, vt audio, mirificè calent. Si vera adferuntur, nihil inuidebimus vestræ quieti. Nos Velleium, Florum, Liuium ordine cogitamus: deus mihi vires, & ô vtinam copiam iudiciorum vestrorum! Nam hîc ego in solitudine: vna vrbs vestra abundat supra reliquam Europam. Librum tuum, quod volueras, misi ad I. Drusium. responsum ecce habes. Ecquid tu, ecquid alij vestri parent, velim scire: si quid tamen per has turbas. Vale. Lugd. Bat. III. Non. Iun.

EPISTOLA LXII.

THEODORO CANTERO.

QUOD silentium excuses apud me, mi Cantere, nihil est. Si-
luerunt tuæ litteræ? at non amor: quem viuere in te scio &
spirare. Quòd tamen occupationibus meis id adscribis: nolo.
Cantero meo non ego semper vaco? verè dicam. tua probitas &
modestia, in litteris studium, in litteratos amor, admissionem ti-
bi tuo iure apud me dederunt inter primos amicos. eaque vtere:
numquam non Lipsius tibi patet, leuato, vt sic dicam, velo. Iuue-
nalem quòd doceri totum à me velles, & probas quæ in eo lêgi,
gaudeo: sed vereor vt id ex omnium gustu sit, qui volunt Histo-
rias & alia (vt censent) magis ardua, à me legi. Ego tamen scripto-
rem eum inter apprimè vtilis numero, & dignum serio interpre-
te & accurato. Itaque occasione captâ Satyram vnâ publicè præ-
lêgi, sed extra ordinem * *ὡς ἐξ ἐπιμύθευ*. Siquid vltra tētabo, vtar
libro quem mihi offers: etsi ipse bina exemplaria habeam satis
proba. Sed tu quid agis? nouū aliquid cogitas? an Arnobium re-
fingis? Colligo enim ex epistolâ tuâ nec hanc quidem curâ. te
posuisse. Cupis vt ad Cuiacium scribam pro Excerptis exempla-
ris Regij: quod facturū me polliceor primâ occasione. Ceterum
in republicâ an apud vos quies? ita videtur, Vtinam & concordia
cum finitimis prouincijs, sine quibus firmū nihil esse vobis po-
test contra hostem. Benè, quòd ille alibi distringitur, eoq; simul-
tates exercere vacuum nobis fuit. Classis illa magna ab Occiden-
te, nunc apud Orcadas stare dicitur, expectare ventū quò redeat
ad incepta. Videbimus quò recidēt magni isti & planè regij co-
natus. Latrocinia adhuc fuerunt, nunc bella. Heus tu, audistin
captiuum Hage Hispanum Doctorem Medicum esse, virum lit-
teratum (mirare in Hispano) Latinè disertum, carminis etiâ pan-
gendi nō ignarum? Is ad nos scripsit, & subleuari miseriam suam
cupijt, vt consecranei eorumdem studiorum. Fecimus in parte.
Vale mi Cantere. Lugduni Batauorum. Postrid. Kal. Septemb,
∞. IO. LXXXIIX.

* velut ad-
ditamentū,
& super-
mensum.

EPISTOLA LXIII.

IOSEPHO CONSALVES Doct. Medico.

ALTERA scriptione me occupas, priusquam priori responderim. Et cur filui? non tui contemptu, aut negligentia: absit. sed quia ipse venire Hagam parabam, & in sermone vberius liberiusque tecum agere, quam litteris possem. Id consilium meum euectio vestra subita impediit: & prius audiui Medemblicę vos esse, quam ituros cognovissem. Excusa ergo silentium à causâ iustâ. At nunc scribo, & te, mi Iosephe, per deum & per salutem tuam rogo, uti animum attollas contra Fortunę vehementem hunc ictum. In carcere es, à tuis & à patriâ remotus: quę gravia esse fateor his, qui parum exploratos habent casus & res humanas. Te quid hęc fugiat? si usu non didicisti, quam fluxa & caduca hæc omnia nostra, imò & nos simus: haufisti certè è litteris, & illæ tibi millena exempla suppeditarunt casuum similium aut grauiorum. Tricæ & spinæ, hæc omnis vita: & falleris, si quæris in eâ gaudiorum flores. Nos ipsi, quid?

Vt herba solstitialis, paulisper sumus.

Abeunt hæc vana, & nos abimus: nec quidquam firmi, nisi in firmo illo loco. A Platone tuo didicisti, * *παραπεδημένην τὴν αἰὲν τὴν εἰς*. * peregrinationem quandam esse hanc vitam. Hęc cogita. & propriè ad tuum casum, assiduum & pænè sollemnem hunc esse fortunę ludum. Quid crebrius in omni memoriâ quam carcer? quæ conditio aut ordo ab eo liber? Nobiles, ignobiles; seruos & reges accepit, & capiet. Perseus ille Macedoniae rex, sceptro simul & libertate spoliatus, spiritum non traxit solum in carcere, sed effudit. Idem Gentio, Iugurthæ, Ptolomæis aliquot euēnit. & ne ad vetera te mittam, tua gens, illi ipsi Hispani, regem Galliaë Franciscum in custodiâ habuistis; & reges Mexicanum & Peruanum etiam in vinclis. Heu sortem humanam! nasci, dolere, mori. Et tamen felices inter omnes miseras, hoc vno Christiani: quòd via nobis per hæc ad aliam vitā, in qua gaudiorum nec modum ullum esse scimus, nec finem. Huc adspiremus, hæc spernamus: & vocem illam ex pectore efferamus, *Dissolui velle, & esse cum Christo*. Mitto ad te libellos nostros de Constantiâ, quos petiisti: magis tamen ad Sacros libros te horter, è quibus

quibus vera solatia petas omnium malorum . Mittam ad te Biblia minuscule, uti cupis, quamprimum nancisci potero . Nam Antuerpiâ petenda sunt: quoniam hîc inopia eiusmodi exemplarium. Vale Clarissime Doctor, & confide. Viuit Deus. Lugduni Batauorum IV. Eid. Nouemb. ∞ . IO. LXXXIIX.

EPISTOLA LXIV.

Hagani.

MICH. HVRALTO HOSPITALI.

TVNE ad me vltro non scribis tantum, sed & venis? tu ille maximi viri magnus nepos? O mihi iucundum lectu Hospitalis nomen, quod nisi iure quodam sanguinis ferres, posses similitudinis & exempli. Scripta illius per te edita, dudum vidi; & habeo (certum me scito dicere) ut Homeri libros rex ille Magnus. Litteratius aliquid edi fortasse potuit, & poterit; nego quidquam litteratius & prudentius simul. Pulchra hæc coniunctio; & quæ nisi sit, abite qui in studijs quæritis solidam & veram laudem: me iudice non feretis. Quod amanter Hagani vocas, imò lictoribus missis pænè ducis: ignosce si non pareo. parebo. Nam dies Mercurij, qui feriatus nobis est, nisi quid interuenit, tibi me sistet. Ita dico, non ut occupationes excipiam aut talia impedimenta: sed ut vnicum morbum. qui etiam à vadimonio, ut scis, excusat. Ego autem iam annos aliquot nescio quomodo non tenui solum, sed incertam valetudine: nec quicquam promittere de me non dicam in diem possum, sed in horam. Tamen fauebit & faciet Genius meus, spero: eò magis, quod non ad seria vocor (cū Teridate quid mihi?) sed ad risus & Plauti mei sales. O te virum argutum! qui vidisti, quo vno possim capi. Veniam, veniam, & hic mecum. Vale. III. Non. Septemb.

EPISTOLA LXV.

FR. RAPHELENGIO *Filio* S. D.

CARMINA tua de me legi: proba & arguta. & in quibus hoc vnū moneo, ut videas sic me deinceps laudes, nequid offendas eos apud quos viuis. Tēporum non ignari sumus: cum quibus pugnare te nolo, etsi haud seruiliter seruire. Apud te &
interio-

satis tormenti, quòd tu tamdiu in tormento. In Rogerio specula aliqua erat: ille nunc in Daniâ. Ad Tho. Heneagium bis scripsi, sine responso. Præfectus Briellanus, & per eum rogatus Vlissinganus scripserunt; sed non alio effectu, quàm vt meliusculè habereris. Ipse mihi Briellanus coràm dixit (probè autem nouit hominem) precibus aut intercessione solâ numquam te liberandum. Habes meam sententiam. vtinam ad eam tua inclinet, & omittas aliquid siue de constantiâ illâ tuâ, siue de rigore! Quod mihi, hoc amicis & notis omnibus tuis videbatur. Cistas & quæ in ijs, confecto rerum Indice, traditas scito Sayonio cognato tuo. ille porrò misit, quòd debuit: & credo, iam appulisse. Nos cùm certum aliquid in rebus nostris statuerimus, te non celabimus. Vale. & illinc euade, si nos valere vis. IV. Idus Septemb. ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LXVIII.

THEODORO LEEVIO.

DE silentio ne excusa, aut me accusas. Nónne & ego filius? Sed profectò, quod aliàs scripsi, ferius & fortis iste amor delectatur quidem fomentis litterarum, sed & sine ijs viuit. Noster, vt spero, æternùm. Cogitatio eum pascit, cùm non sermo. De pede tuo molestum mihi audire: idque ex meo sensu. Nam ego eam partem tam caram, quàm ipsum caput habeo: cui vita sedentaria, non sit vita. Scis quàm ambulatione delecter & motu. Cura eam igitur, sed lentè & molliter; quia nerui reduci ad officium volunt, non cogi. Filium tibi agnatum ex animo gratulor. deum precor vt is tibi heres sit non opum magis, quàm animi & virtutum. Crescat, crescat. Ego illum & te videbo, cùm primùm se aperuerit & diffuderit stricta hæc aura. Nónne in mediâ hieme etiam nunc videmur? Quòd catellum illū nuper mihi visum & simul amatum offers: agnosco amorem. Accipio: & habeo pro munere magis mihi caro, quàm si gemmas à te vel aurum. Non rideo. amaui à puero totum hoc genus, & video idem fecisse præstantes aliquot animas ab æuo prisco. Telemachus ille Homeri in concionem etiam vênit, canibus duobus asseclis; & Patroclo fuisse nouē * *κύνες τετραζήνας*, idem vates tradit. Non enim ad ve-

* *cānes
mensarii*

nationem solùm aut Dianæ studium : sed ad voluptatem & tutelam habebant.

Hæc leuissomna canum, fido cum pectore, corda.

Ad summam, mitte, sed per fidum aliquē : ego cum paullò amplius amabo, etiam tuâ mittentis causâ. Sed bonâ fide, vxorcula non ringitur ? carere eo potest, aut vult ? absit vt iratam habeam tuam Iunonem : quamquam ea tam mitis, vt nesciam an habeat bilem. Sed eâ lege tamen mittito, si volet illa. De rep. nostrâ non vanè asseris pendere eam ab alienâ. Ita est. in Galliâ certamē nostrum cernitur : & qui ibi exitus, exspectandus & nobis. Vt cymba magnæ alicui naui annexa, ita nos Galliæ sumus, imò pleraq; adeò Europa. Exspectemus euentum fortes, erecti, & si volumus numquam serui. Poëta Ennius olim egregiè :

Ea libertas est, qui pectus purum & firmum gestitat.

Aliæ res obnoxia nocte in obscurâ latent.

Tale pectus induamus, non concutient nos omnia humana. Vale, & vxori tuæ salutem dicito, pusionem etiam tuum à me suauiare. Lugd. Batauor. VII. Kalend. April.

EPISTOLA LXIX.

Lutetiam.

FEDERICO MORELLO V. C.

TVNE ille es, mi Morelle, qui amicitiaæ meæ fores suauiter pulsas ? ades, ades. nemo hoc anno gratior mihi hospes. Præsertim qui Florente illo comitatus ad me venis : quem quis excludat, nisi quem Gratiæ & omnes Musæ ? Nam profectò illud Siculi vatis in eum conuenit

— * *χαιρέων ἱερὸν φυτόν.*

* *stirps sacra Gratiarum.*

Deus bone, quàm me delectârunt illa Tragica eius siue Comica ! Altera res tentata magno nostro Scaligero, altera nec illi. Gratulare viro. cuius ego labori faueo, & maximè argumento. O quando nos & vos inuisset candida illa Diua ? Si quando ; certè ego recto pede ad vos, mihi populariter tam amicos. Libellos epistolæ adiuu etos percucurri : sed hoc tantùm. nam herè demum accepi, cùm in viâ diutulè hæssissent. Amaui & exosculatus sum tuum iudicium in Thebaïde, quam voluisti etiam producere in illud Europæ theatrum. Age, age, sic oportet : inferere inquam iuuen-

iuuentuti non ea quæ probantur maximè, sed quæ probanda. Certè illa fabula sublimis & ætherei spiritus est, & soni in versibus supra omnes tubas. Tu, qui legisti, agnoscis. Notas ad eam Florentis vidi, & amaui. Cui à me dicito, scriptum illum vnà tecum non in externo & ambitioso isto amicorum albo, sed cum paucis * ἐν τοῖς φρεσὶν δέλοις. Qui quòd elogia aliquot tam amica ^{* in animi tabulis.} mihi tribuit: quædam non agnosco, in quibusdam nec ignosco. Irascor in illo ad Thebaïdem, quòd me Prætoris magni loco habet, se nec lixæ. Apage immodestam hanc modestiam: & ita me nôrit atque æstimet, vt etiam se. Eiusmodi viri (non sinuoso pectore hoc dico) magnus honos mihi, si non asseclæ mei, sed collegæ censeantur. Illa iudicia eius de Scaligero patre castigatiora, & planè ex meo sensu. Laudabilior ipse apud me, ob eas laudes. Nam quod de Tullio dixit vetus magister, *Profecisse multum cui is placeret*: ego veriùs, Magnum esse, cui Iulius iste magnus. Cuius ego vitam iamdiu haueo mittere in scripta, si aliquod mihi auxilium ab ijs qui interiora & minuta illa vitæ nôrunt. Nam maxima nobis patent, mirâ & ingeniosâ de se alibi atque alibi scriptione. Tu mi Morelle, vt claudâ & coërceam animum nimis se diffundentem, me amare perges, vel constantiæ tuæ causâ: ego quidem te ferio, per vestigia Turnebi nostri & munera euntem ad illud ipsum veræ gloriæ culmen. Lugd. Bat. vi. Id. Decemb. ∞. ID. LXXXVIII.

EPISTOLA LXX.

HADRIANO SARAVIAE.

QUOD siluisse me scribis, miror & doleo: cùm plenè & ferio responderim ad priores omnes litteras tuas. Quas ab aliquo iam interuallo nullas vidi, præter has querulas & breues: sed ideò mihi gratas, quia tales. Nisi & me & mea amares, non quererêris de officij huius intermissione. Illud grauius, quòd de morte filij tui (heu vnici) scribis: in quo, numquam ex animo gaudeam, nisi ex animo sum tristatus. Amabam modestissimum ingenium, nec vltrà laudandum, ne desiderium & causas dolendi tibi augeamus. Scis communem legem, Dei ab æterno decretum, & alia quæ alij hauriunt à tuo fonte.

Hæc ipse tibi nunc instilla. Inus hûc omnes, mi Sarauia : nec se-
iungimur, sed leuiter alter alterum anteimus. O beati, qui in bea-
tâ illâ metâ ! nam hîc etiam in optimo statu , quid nisi miseriæ?
quanto magis in his publicis Europæ ruinis ? Nam mutari eam
totam & inuerti, nemo prudens non videt . Censebam Politica
nostra posse me mittere sub hoc tempus , trina aut quaterna folia
etiam nunc restant . Firmioris attentique iudicij Lectoribus pro-
baturum me id Opus spero, numquã ijs qui peruolant , & instar
apum scripta saltem delibant . Thomam Heneagium à me salu-
tes velim, virum Musis & mihi valdè carum. III. Kal. Sext.

EPISTOLA LXXI

*Antuerpiam.*FR. RAPHELENGIO *Filio.*

SENECAM tuum sub vesperam accepi , & eum ipsum ad lu-
cernam libaui. Placet seriò: perge, perge. Malè cœpisti, si hîc
desinis. Saliuam tantum, quod dicitur, nobis mouisti; exple desi-
derium vberiore aliquâ mēsâ. Quid tam proprium huic studio,
quod auum tuum immortalem reddidit, quàm Critice? quam si
adiungis iudicio, vt cœpisti, & opportunè: non rem solùm ma-
gnam feceris, sed famam. Neutram harum contemne, etsi aliquid
ante eas pone . In poëtis alijs velim te simile aliquid aggredi . an
in Iuuenale ? iuuabo: aut in quocumque alio, quem leges. Nam
hoc Poëtices studium , & in eâ emaculandâ labor , non dedecet
hanc ætatem. postea ad grauiora te ducam. Hortamina quæ nu-
per ad te scripta misi , credo legisti & imbibisti . O vtinam! uti-
nam erigas, inquam, te, & vno certoque tenore eas, alacer semper
& vegetus, quid non effecture? Velim ad me seriò & liberè scri-
bas, siquid est quod te mordeat aut absterreat. depones in fidum
& amicum planè sinum : nec id tantum , sed etiam auxiliato-
rem. Nam ego te, mi Raphelengi, quamdiu ero , non deferam:
& iuuabo consilijs, & quâ aliâ re potero. Confide. cum leni non
medico solùm , sed amico tibi res erit : indica siquid est mor-
bi. Spero sanè nihil esse, & scio caussam tibi non præberi ab Auo,
qui te amat vt ex se natum , non vt nepotem : tamen cùm inter-
dum iacere te ex litteris tuis intellego , suspicor nescio quid non
esse ad tuum sensum. Æuum & mores illos noui. torquent? indi-
ca. si

ca. si concoquere non potes, subueniet * *ἐπιδημία*. Ego scio non * *peregrinatio.*
 omni ingenio cōuenire, quod Homerus Marti suo ascribit, * *ἀλ-* * *huc illuc*
λοπεύσας. Reperiemus quod ex usu tuo fiat, & cum gratiâ tuo- *se fluctans.*
 rum. Deum rogo vt te firmet, iuueniles leuesque animi motus
 tollat: quibus subijci te non ignoras, & vincere eosdem debere
 ac paulatim atterere, hoc quoque non ignoras. Vale. Ex vrbe no-
 strâ veteri. vi. Id. Nouemb. Optimo Ortelio salutem.
 Nos è Nundinis nec litteras, nec Catalogum. fatin' seriò vestri
 nos curant aut cogitant?

EPISTOLA LXXII. *Francofurtum ad Oderam.*

FRANCISCO HILDESHEIMIO.

TAM benigna tua salutatio meritò litteras meas elicit, etsi
 breues. Multa mihi tribuis, Vir Clarissime, sed vereor vt
 amore inductus, qui in hanc laudis partem nō bonus iudex. Ego
 te amo ob amorem, & seriò deinceps censeo inter meos. Quòd si
 in Germaniam aut loca propinquiora vinqum venero (ita au-
 tem statui:) crebrioribus istis litterarum alloquijs fouebitur am-
 citiæ hæc herba. Sin hîc mansero; profectò id arduum in tanto
 interuallo. Rari à nobis homines illuc, nisi ad mercatus Franco-
 furtenses: nec ij semper certi. De Plinij loco eruditè differis, nec
 quidquam addidero aut mutauero in tuis dictis. Maçte! virum
 te esse video, quales in illo orbe pauci. Sed, nisi fallor, breui
 eas quoque oras illustrabit melior hic Phœbus. Vale. Lugduni
 Batauor. Postrid. Kalend. Sextil.

EPISTOLA LXXIII. *Antuerpiam.*

CHRIST. PLANTINO.

Mi amice, nulla vinqum epistola tua aut gratior mihi aut
 grauior fuit hac postremâ. Languidâ manu scriptionem
 tuam nimis exosculatus sum, & seruabo pignus fidissimi inter
 nos amoris. at dolui in tuâ afflictissimâ * *Quæ illi*
 valetudine, quam ta- *postrema.*
 men mens mihi dictat & præfagit iam esse meliorem. O Deus,
 & tu, facite me cōpotem huius voti! Aliud nihil scribo, nisi hoc.
 quicquid à me factum voles, etiam cū me præcedes & in vili
 hac

hac terrâ non eris, impera: non viuum magis amaui, quàm post-
eà verè viuum amabo. Salue, Salue, Salue.

EPISTOLA LXXIV.

FRANCISCO RAPHELENGIO *Filio.*

CERTE, mi Raphelengi, tristi nuncio percussi sumus, tristi:
nec cuiquâ vestrûm qui sanguine iuncti estis, aut in aman-
do cessi, aut nunc in dolendo. Amisisti tu auum optimum, alij
patrem, ego amicum, sanctum nomen & rarum hodie in terris.
Heu mi Plantine, quis mihi post te alter? nemo: nō magis quàm
ante te talis quisquam fuit. Beatum quidem te, qui extra præsens
& imminens omne discrimen, extra inolestias, quæ senile etiam
caput tuum circumstabant: at nos volumur & reuoluimur in
medio æstu. Tu mi fili multum amisisti, in omni fortunâ tuâ
consilium, solatium, opes. Amabat te, hoc scio. Sed feramus, &
illius maximè exemplo (in quo enim hæc virtus clarior?) prompti
volentesque sequamur magnum illum Deum. Scripsissem ad
Moretum & heredes, sed ita me salus amet, vt ego minimè aptus
sum ad solandum. Non quia iaceam (hoc dedecus Constantiæ
nostræ non imprimam) sed quia haud ita firmiter stem, vt erige-
re alios possim. Vacillo ipse, & rationum item tidem fulcro me
sustento. Ad te nuper breuiter scripsi de Italiâ. nunc hoc addo,
omnino ad nos venias, priusquam in alterutram partem aliquid
decidas. E re tuâ erit: nec quicquam suadebimus, non dicam
præter vtilitatem, sed fortasse nec tuam voluntatem. Ades. Po-
stid. Idus Iul. ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LXXV.

Romam.

FRANCISCO BENCIO.

TANDEM, tandem, vnas à te litteras. Nam & ego ordiar à
querelâ. Tu ne misisse quidem fateris: ego scripsisse seriò
me testor, sed tamen frustrâ. Quæ autem mea culpa est, si homi-
nes parùm fidi hodie aut diligentes? Ego te, mi frater, diligo: &
numquam suauissimam illam consuetudinem nostram rumi-
nor, sine interioris animi motu. Tuæ litteræ me excitant, & velut
adspirant

adspirant in hoc languore nostro vitalem aliquam auram. O terra, o viri ! utinam per vires aut tempora vos regustem ! Sed ego, mi Benci, inclino, non tam æuo fractus (eâ parte adhuc vireo) quàm lento & nescio quo intestino morbo. qui tamen vitæ officia atque ipsa studia leuiter interpellat. Vos iacturam ante biennium in Mureto fecistis : cuius Senecam, extremum opus, etsi non confectum, probamus. Orationem tuam in eius funere, & quidquid tuum, vidisse velim. Rarò ad nos veniunt melioris cæli illæ deliciæ : & possunt tamen per Plantinum. Ad eum virum mitte, quidquid ad me voles : & inprimis (per sacrum illum Amorem te rogo) si quid editum à te, aut edendum. Censuram vis ? libera erit. Laudes ? effusæ. nec alius hodie id fecerit magis ex affectu. Amo, amo, primos illos meos ignes, & in iis puriter liquefco. Illustrissimum Sirletum superesse apud vos gaudeo, columnen perfectissimum virtutis & doctrinæ. Fulvio Ursino quid sit, quid Latino Latinio optimo seni, gratum si per te sciero : & si à me eos salutabis. Edidi quædam nuper, sed leuia, nec nunc mittenda. Vale, & me amatiui & probitatis amantem. In Bat. prid. Kalend. Septemb. ∞. Id. LXXXIIX.

EPISTOLA LXXVI.

GERARDO TVNINGO.

AD litteras tuas, mi Tuninge, breuiter respondeo : & hoc ipsum amoris est, quòd respondeo. Nam etsi vis illa morbi me reliquit, tamen languor & debilitas manet : nec mens aut manus satis apta ad suum munus. At ego te ex animo amo, & crescenti virtuti tuæ faueo : eoquæ expressa mihi hæc scriptio, eius iudicij mei index. In foro versari te iam credo : & quamquam res nondum calent (tempus ista adfert) tamen carceres tibi aperti ad cursum. Stadium hoc sub initia molestum & arduum fortasse videbitur : dies molliet, & scopus qui tibi in oculis esse debet, cum Lucro Honor. Dignitas enim & splendor plerumq; ab isto campo. Ego ad amicos meos cum scribā, non deero te commendare de eâ notā quā te noui. Tu confide. sponsor ego tibi, si perges hac Virtutis & Modestiae viā, quā cœpisti, de optimo successu. Vale, & duo illa, ac me vnā, ama. Lugd. nostræ Bataur. v. Kalend. Decemb.

EPISTOLA LXXVII. *Ultraiectum.*

THEODORO CANTERO.

CVM mutationem rerum audiui, quæ apud vos facta, lætatus sanè sum, quia omnia in melius versa & modestius: nec tamen valdè miratus, quoniam veterem illum statum violentum & turbidum, sciebam non posse esse diuturnum. Illud nescio an lætari debeam, te potissimum electum qui clauum teneas in hac tempestate. honori tuo quidem gratulor, idque amicissimo animo: sed molestias video, atque adeò discrimen etiam quod adiunctum, nisi clementer te dirigat & feruet ille, qui te huc destinauit. Id quod spero, & eum ex affectu rogo. Illud ego valdè velim & suadeam, ita clementer & leniter omnia nunc administrari, vt vix appareat conuersum esse orbem rerum: appareat, inquam, dolore cuiusquam aut poenâ. Vltio & affectus seponantur; & satis sit (meo quidem iudicio) inutiles homines remoueri ab reip. administratione. nisi si quis est vnus aut alter, qui palàm in eâ se gesserit malâ fraude. Sed nec omnia subito mutanda, etiam quæ mutari melior ratio suadet: lentè, lentè, & minimo sono. Pro nostro Arcerio sollicitor. manebit illi sua conditio? velim, quod in te sit, iuues. Non enim puto virum è calidis illis esse, qui omnia & omnes turbant. Thinnius noster an redierit, nondum audiui. omnino ego opinor: & admo- uendum iterum rebus virum peritissimum rerum. Quod cum sciero, ad eum scribam. De Prætoris reditu, audiui: & velim meo nomine illi gratuleris. Nisi aura hæc turbida impediret, ego sanè ad vos euolarem, & facerem linguâ quod nunc stilo. De filiis tuis, ij mihi curæ erunt. Sæpè me adeant, semper mihi grati. Vale. i v. Idus Octobr.

EPISTOLA LXXVIII. *Uratislauiam.*

IACOBO MONAVIO.

LITTERAE tuæ à se gratæ, mi Monavi, hoc asperum habuerunt & triste, quod nunciârunt de morte Andreæ Dudithij, magni & sapientis viri. Qui, etsi præter ætatem nihil

passus

passus videri potest, aut præter communem illam legem: tamen profectò dolori est, & amicum nos amisisse, & Germaniam in hoc statu rerum spoliata notæ modestiæ & prudentiæ viro. Nam in aulis Principum, quàm multi passim, ut sic dicam, incendiarij barbarum, & qui * *πῦρ ἐπὶ πῦρ* addunt? à quorum ingenio alienissimus hic noster, natus sedare ciuiles istas tempestates, non excitare. Sed deo pacis visum, vocare ad se istum Pacatorem: ideoque feramus, in Constantiæ nostræ monitis fixi. De amore tuo in me, gratiam non habeo solum, sed refero. quomodo? amando. atque ego te vnum hoc pretium expectare scio tui affectus. Mihi quidem iucundum & quasi pabulum quoddam studiorum est, amari non tam à magnis, quàm ab eruditis & vitâ quoque probis viris: quâ in classe te scio esse, optime Monauri. Nos valdè nunc distringebamur editione Politicorum. quod opus Regibus Principibusque scriptum, utinam vsui quoque ijs sit! quod non despero, si capere tamen poterunt eius generis scripta. Sed deus videbit. ego arduo labore defunctum me scio, & soluto pede ad mitiora & planiora iturum. Thraseas noster omninò differendus est, & te aliosque rogo, nequis me roget. Vale Clarissime Monauri, reliquum in ijs locis affectus mei fulcrum. Nonis Iunijs.

* *ignem ad ignem.*

EPISTOLA LXXIX.

LAEVINO CALVARDO.

SCRIPTIO tua mihi grata, & scribendi causa. Amor in me, & humanitas in adflictos te impulit: quorum vtrumque amo, & hanc etiam laudo. At illud mihi iuxta ac tibi nouum, fuisse in eo grege Hispano hominem Latinas quoque litteras doctum, & doctorum amantem; cui auxilium, aut certè solatium, meritò debemus. Id, quod in me est, non faciam solum sedulò, tam amicâ præsertim tuâ rogatione inuitatus, sed iam feci. Conueni quosdam qui cum Prætoris huius urbis agant, qui nauim eam cepit, & in cuius hic est manu. Videbo an in urbem nostram adduci possit, eamque habere pro custodiâ. Sanè Musarum illum alumnum æquo iure censerem cum Barbaris, ignominia nostra sit mi Caluarde. quem ex animo

saluere iubeo, & me amantem tui quoque amare. xvii. Kalend. Septemb.

EPISTOLA LXXX.

DOMINICO BAUDIO.

PLVSCVLAS à te litteras accepi, fateor: ad quas filui, non voluntate aut subitâ ignauia, sed quia deinceps sic cogit valetudo. Tibi narro Baudi. frangor paullatim, frangor: & per assiduum hunc languorem deserit ponitq; calor & vigor ille in nobis, velut ventus. Velo ferri solebamus, nunc vix remis. Politica etiam mea, serium opus, valdè me tenuerunt. Nunc ipsa absolui, nondum quæ ad ipsa: id est Notas. Inuidia fatebitur arduum & operosum opus esse, nescio an probum. Tu certò & semel sic existima, te à me æstimari, amari: & semper id fore, siue scribo, siue fileo. donec perpetuùm tamen filebo. De munere siue titulo, quo non sine fructu gaudes, tibi gratulor, & voueo atque auguror maiora. Amande ama. Idib. Iul. ∞. Id. LXXXIX.

EPISTOLA LXXXI. *In Hungariam.*

MICHAELI FORGACZ, *libero Baroni de Gimes.*

AMANter valdè me prouocas ad scribendum pariter & amandum. quis tu es? ignotus mihi, imò notus, vel ex vnâ epistolâ istâ, in quâ faciem video pulcherrimæ mentis. Etiamne ille vester remotus, & verè Martialis tractus, educat ac profert Palladias istas proles? gratulor tibi hanc indolem, te patriæ: quæ profectò præsidium grande & lumen expectat ab eiusmodi alumno. Quòd si hanc directam ad laudem & Virtutem viam, plerique è tuâ classe ingredi vellent: quid Europâ beatius? quæ nunc iacet misera, vndique telis confixa ciuiliū barbarum. Sed resurget profectò aliquando (& ea certa spes me tenet) eiusmodi adminiculis & fulcris. Tu perge, & te litterarum ac Sapientiæ studiis primùm, mox patriæ trade: palàm facturus, quantum intersit inter doctos cultosque Nobiles, & istos, qui nihil lucis habent nisi à luce maiorum. Meam quidem amicitiam quòd appetis; ita cupidè offero, vt ipse propior appetenti sim: & in tempore ostendam. Lucubrationibus nostris quòd delectari

Etari te scribis, utinam & iuuari! Spero tamen id facturum opus quod nunc edo, in quo Principem formo & eos qui ad gubernacula rerum adinouentur. Laboriosè mihi opus scriptum fateor: sed vobis, vobis, non huic vulgo. qui nec capiet, nec si capiat, fructum faciet in præceptis quæ nihil ad ipsum. Regendi imperandi quæ munus vobis conuenit; plebi *obsequij gloria*, ut ille inquit, *relieta est*. Nobilissime Baro vale. Nonis Iuniis, ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LXXXII. *Coloniam.*

GVLIELMO CRIPIO Filio.

AD epistolas tuas respondere, mi Cripsi, magis volo aliquando quàm possum. Distringimur nimis sæpè, nec cum nuncius appellat, vacamus illicò ad scribendum. Addo, quòd plerumque ille festinat. Hoc semel scito, & excusa. Aliàs, amo te, tuum quæ ingenium: quod excitari etiam nostrâ voce non nihil velim ad pulcherrimas artes. Etsi enim per te promptus erectusque es: tamen ut equum in cursu plausus, sic optimam indolem laudes & adprobatio iuuant. Quainquam quid valdè iis apud te opus? patrem habes, * *παντοίης ἀρετῇσι κερασμένον*, ut ait ** omni virtute decoratum.* Homerus de Vlyssè: virum reuerà & usu & doctrinâ inter Belgarum primos. Hunc audi. * *Αἷματ' εἰς ἀγαθοῖο φίλον τέκος*: quæso ne degenera, & lucem quoque à te aliquam adfer ad illam lucem. Quod porrò scribis de libris illis priscis: magis est ut vocam, quàm ut credam. Sæpè iam ita decipimur. Blandi rumores sunt de *Ciceronis Republicâ*, de *Liuij reliquis*: sed rumores. — * *κακὸν δ' ἀνεμώλια βάλλειν*. Vale, & in virtute ac doctrinâ pariter mihi cresce. Lugduni Bataur. Postrid. Idus Mart. ** malum vana dicere.*

EPISTOLA LXXXIII.

IOH. ARCERIO.

VIR doctissime, Res tuas iterum stabili loco esse, id quæ in ipsâ patriâ, valdè tibi gratulor, * *ὃς ἀπὸ βαθείας γνώμης συγχαίει*. ** & ab intimâ mente gaudeo.* Præsertim cum honestissimum illud munus adeptus sis, & in locum successeris viri nobis olim amici. Ita profectò est. Deus non

* equi se-
nium,

* magnum
opus im-
perfectum.

* multa-
rum vr-
bium sol-
uit culmi-
na:
Atque etiā
soluet.

deserit suos, sed abducit à loco vt ad meliorem reducat, & obij-
cit sæpè non sperata. Nos in tenui & veteri nostrâ valetudine, ta-
men Politica absoluimus: quæ vtinam ne mecum langueant, &
sint, quod dicitur, * ἵππε γῆρας. Mihi tamen firmum compa-
ctumque opus videbatur, & ferendo æuo: sed mihi. Vestra alio-
rum iudicia exspecto, nec antè me do ad absoluendum. Nam
quod ad notas attinet, * μέγα ἔργον ἀρεκτον, vt ille inquit: & id quo-
que fecit morbus. Exemplaria quattuor ad te mitto, distribuen-
da pro inscriptione singulorum. De Galliâ, credo vos audisse
magnum illud facinus, & inopinatam Regis cædem. Ego video
Deum res magnas, res nouas moliri, & conuersionem status in
vniuersâ Europâ.

———— * πολλάων πόλιν κατέλυσε κάρηνα,

Η δ' ἔτι κ' λύσει.

Vtinam saluis nobis! Vale vir ornatissime, & cum vxore tuâ à
me meaqué salue. Lugd. Batavorum, xiii. Kalend. Septemb.
∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LXXXIV.

ISAACO CASAUBONO.

NON redditas tibi litteras meas, mi Casaubone, non miror
solum, sed indignor. Spernam ego te? ne differam qui-
dem: & respondi illicò vt accepi tuas. Grata mihi & à tali inge-
nio, quod iamdiu æstimo: & à tali affectu, quem calidum pro-
fectò in me promis. Amo, amo vicissim; nec tam frigidum aut
rigidum mihi pectus, vt non incalescat & moueatur ab hoc ig-
ne. Strabonem tuum vidimus, & multa in eo proba. perge per
Deum, & quoniam Scaliger noster in hoc genere toto silet, tu
prodi & age hanc personam. Decenter, mihi crede, potes. Sed,
heu, Gallia vestra quàm æstuat! vetus, florès, & illud regnorum,
vt sic dicam, regnum, quàm periclitatur non cōuerti sed euerti!
Illacrumo. nam fateri debemus illustrium ingeniorum iam ab
aliquot annis hanc matrem fuisse, aut sedem. Nos quoque in ve-
teri nostro bello: sed minùs feruido, & consumimur lento quo-
dam igne. Feramus; & nos, mi Casaubone, istis litterarum Sa-
pientiæque studijs inuoluamus: in quibus abductio, aut certè
aliqua

aliqua seductio est à turbis. Vale. Lugduni Barauor. Postrid.
Non. Sext.

EPISTOLA LXXXV.

PHIL. MARNIXIO.

ACCEPISSE te librum nostrum, legisse, probasse, serió ego gaudeo. In tuo iudicio quídni acquiescam? qui fecasti hos fluctus, & benè penitus te immeristi in rerum ciuiliū istud mare. Nosti ergo, & peritiam tibi ingenuit ipse vsus. Qui nobis quidem modicus adest, & liberè cum Homérico adolefcente fateor,

* Οὐδέ τι πω μύθοισι πεπείρημαι πυκνοῖσιν.

Quò magis vestrum est, monere & dirigere siquid peccamus. Quod malles in *Eusebeias* illà re verbis quoque me *εὐσεβείν*, spre-
tis illis profanis: fecissem profectò, si distinctiùs & accuratiùs dicendum de ijs mihi putassem. Hoc omisi, aut distuli: & causam nònne vides? Cùm tā pauca & timidè dixerim, nunc quoque vndique incurrunt, pænè dixerim,

* Neque ego adhuc sermonum prudentiū usum habeo.

——— * ἀγροτέροισι σύεασιν ἑοικότες.

quid futurum erat si magis me diffudissem? Libaui igitur: & ideò in stilo quoque nihil mutavi, & exiguam illam laciniam pertexui filo quo reliquam vestem. Quod si tamen tibi hīc aut alibi aliud videtur, mone, & me deuincies. Aliorum voces frue calumniæ, asperæ: * ἀγαθὴ δὲ ὁδογάγασίς ἐστὶν ἑταίρῳ. Tuus Gedeo
Botzelarius mirum est quàm se nobis prober, modestiâ, dili-
gentiâ, profectu. Stirpe suâ dignus euadet. Vale. Lugduni Bar.
Prid. Kal. Octobr.

* agrestibus suis similes.

* bona admonitio amici.

EPISTOLA LXXXVI. *Leodium.*

DOMINICO LAMPSONIO.

IAM nunc mihi adest, qui ad vos abit. Ipse tibi dicet, tempus mihi non fuisse ad longam scriptionem: atque adeò, vt familiariter tecum loquar, è lectulo me excitauit. Sed vigilo, vigilo cùm Lampsonij nomen auribus & menti meæ insonuit. Iamdiu etiam ego à te nihil. quid tum? tam scio amare te, quàm me spirare.

* Οὐδέ τίς

* Non est
amator,
perpetim
qui non
amat.

* Οὐδ' εἰς ἑαυτὸς ὅστις ἐν αἰεὶ φιλεῖ.

* multa
menti ma-
gis, quàm
multis
verbis stu-
duisse.

Politica nostra absoluiimus: cape, lege, arbitrare. Nam iudicem aliquem te tuique similem, valdè mi Lampsoni volo: versatum in rebus scilicet, nec à lectione solùm sed ab usu doctum. Vide sicubi erramus. Breuia ista sunt, & adstricta, fateor: sed apud te quid excusem? scio in eiusmodi rebus rem te velle, non supina aliquot & natantia verba. quò nimis ferè inclinant, qui res Ciui- les hodie scribunt. Nimis, inquam, se per disputatiunculas dif- fundunt. At mihi Creteneses illi probi: quos Plato ait * πολυλογία μᾶλλον, ἢ πολυλογία ἀσκήσαι. Nos iam in manu habemus Dialo- gum *De magnitudine Romanâ*: & perficiemus, si Deo visum. Epistolarum etiam Centuriam alteram extrudimus, & priorem reformamus. Apud me ista: tu quid? scribe, scribe, nec (quod callidæ amantes solent) desiderio nos torque. Lugduni Batauo- rum, Postrid. Idus Sext. ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LXXXVII.

FR. RAPHELENGIO *Filio.*

MI Raphelengi etiam nunc fluctuas? quousque? Semel statue rationi & nobis pareas, an tibi. Illa suadet differ- ri iter in proximam æstatem, ob causas multas. E famâ tuâ erit, è re tuâ, ex usu familiæ Plantinianæ. Tam citò solui & abrum- pi illum cœtum sublato capite, sit indignum. Causas quas ha- bes, ego quoque intellego, atque adeò approbo: sed calidè nihil fieri volo aut importunè. Ne nimis cupidè cupe quod cu- pis. Mali ominis sit nimia hæc festinatio. Audi me ex animo loquentem. Ire te in Italiam ad multa vtile est: ut absis ab his turbis, ut videas & discas, ut locum & occasionem quæras e- mergendi. Hæc omnia vera sunt, & suadeo: sed hoc quoque ve- rum, magis decòrè te iturum post aliquot menses, magis tutò sub æstatem, & magis providè omnia ac dispositè acturum. Vti- nam antè te vidissem! id quoque è re tuâ fortasse esset, & certè ex meo voto. Sed nos ea audimus, ut vercar ne breui intercluse om- nes viæ. nisi si ipse sub Ver proximū in Germaniâ me sisto, quod haud despero. O iuuenis in quod ævū incidisti! sed tene viam re- ctam, haud pœnitebit. Ne pugna cum temporibus, & serua te
ad m.

ad meliora fata, sed sub tegmine & umbrâ semper modestæ Virtutis. Ego desino: haud multa libet. xiiii. Kalend. Sextil. ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LXXXVIII.

CASPARI VOSBERGIO.

DISTVLI respondere litteris tuis, sed sine tuâ vllâ noxâ. Nunc id facio per Legatû Regis, cuius negotia tibi commendo, & peto, quod in te est, ea matures. Nostri quàm lenti sint, præsertim vbi pecuniaria res est, non te fugit. Politica grata tibi fuisse gaudeo: quæ tu quòd thesaurû appellas, magis ex amore facis, quàm quia merentur. Hoc tamen liberè dixi & repeto, ruminanti ea plusculum aliquid semper suboriturum, quàm primâ specie visum. Hortaris me ad reliqua, & præsertim ad Aristocratiam. quam ego quoque probo mi Vosbergi, sed benè compositam, & qualis illa Spartanorum fuit, aut hodie Venetorum. O quis deus eam dabit! Tamen illam quoque conceptam in mente habeo, & vnius omnino libri res erit. Sed priusquam aggrediar, certum mihi audire & libare iudicia de toto hoc genere scribendi. & si vniuersum displicebit, filere; (cur enim vela faciam aduersis ventis?) si in parte; cognoscere, & refingere siquid minùs rectè aut consideratè à nobis scriptum. Nam id numquam pigebit. Apelles in magnis suis laudatisque operibus hoc seruabat, vt ea publicè proponeret omnium oculis ac linguis, atque ipse velo aliquo tectus iudicia venaretur etiam minimorum: cur nobis hoc non fas in opere, quod tangit omnes? Sed nec Notas, vt vides, plenè absolui. quod caloribus istis immodicis tribues, qui valde me dederunt in languorem. Te valere opto, & nos amare. Lugd. Batauor. xiiii. Kalend. Septemb. ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA LXXXIX.

NATHANI CHYTRAEIO S. D.

ACRES quasdam faces epistolâ tua mihi subdidit, quam ipse amor tibi scripsit. Non me fallunt supina quædam aut natantia verba, & illa quæ ab imo pectore profecta. Talia tua sunt.

* *dulci Si-
rene sermo-
num.*

* *mutuum
amantes.*

sunt. & iam mihi carior noster ille Lydius, per quem tu quoque inter meos caros. Quid verbis me diffundam? redamo sic aman-tem: virtutis doctrinæque tuæ merito primùm, sed etiam fra- tris adspectu, qui mihi inter Germaniæ primos. Scripta tua & illius iam olim vidimus, & tenuistis nos sepè illâ * *γλυκεία Σειρήνι τῶ λόγων.* Non plura apud te. pergamus in hoc cursu, & quod reli- quum est vitæ viuamus — * *φίλα εἰδότες ἀλλήλοισιν.* Accipe daque fidem. & salue. Lugd. Bat. Idib. Mart. ∞. Io. XC.

EPISTOLA XC.

MARTINO LYDIO.

* *maculam
inurere.*

* *diligen-
tius.*

AMICA tua epistola, vt semper, atque etiam anxia pro no- strâ famâ. Agnosco amorem: sed de purgatione, quod scribis, quæso omitte. Quid me eluas apud eos, mi Lydi, qui- bus decretum quacumque de causâ * *μῶρον ἀνάψαι?* Ieiuna imò turpia sunt quæ adferuntur (ago liberè:) & te aut me non noui, si hæc * *αὐθαιότερον* excuso. Impiè hoc scripsi, inquiunt, quòd Re- ligionem omnem tolero in repub. modò vetus. Etiámne genti- lium? etiámne Turcarum? etiam. Vbi hoc scripsi? Verba ad- fers. sed ô boni, ergo notulam illam graue iis legere, quæ ad oram? Coërcui enim ecce, & restrinxi: MOS PROBUS *et* *vetus seruandus.* Satin' clara hæc verba? ita vetus tenendus, si probus. Iam il- lud alterum, in quo sæuitiæ me arguunt, bellum. Quis verba ea bonus integerque vir legit, qui non capiat ex meo bonoque sen- su? At possunt aliorum flecti. Multa talia in omnibus scriptis: sed eos nempe carpimus, qui sic flectunt. Melissæ aliquæ flores nostros infideant, non istæ Arachnæ. Quid verba facio? his tali- bus suadeor, non vt aliter scribam, sed vt ne scribam: & silen- tio tuti simus, quoniam ratione vix licet.

* *Multi
maleuoli
in nos ma-
chinantur.*

* *Δυσμενέες γὰρ πολλοί ἐφ' ἡμῶν μηχανόωντο.*

Ego tibi verum verbum dicam. Quosdam ex istis torquent non quæ scripsi, sed quæ non scripsi. Intellege, & me iam olim tuum ama. Lugduni Batau. xvii. Kal. Apr.

Qui has tradet, Nansius Filius erit, vt opinor. Faueas ei quæ- so meâ causâ, & aut cœptam spem promoue: aut si ea mortua, in nouâ hac iuua. Ab ipso audies. Saluta amicos Arcerium, Drusium,

Drusium, Eilardum. Ecce responsum etiam ad Nath. Chytræi epistolam: rogo te cures.

EPISTOLA XCI.

REGNERO GRUTERO.

GRATAE mihi tuæ litteræ, mi Grutere, nec est quod excuses. Peccares, nisi sic peccares. Ego, etsi non semper respondere aut scribere vacuus, tamen legere: & nimis quàm libens sermones vestros libo, qui aliquando in nostrâ disciplinâ. Statum & formam Academiæ vestræ per te cognoui. probus est: sed inprimis ille vir magnus, quem iure laudas. Iunium intellego: cui tu, mi Grutere, adhære, & recondita multa hauri ex arcano illo vberique penu. Chrysmannus aliquidne De temporibus post Scaligerum? durus ille concursus est: & tamen scio esse, quæ post eum addi illustrarique possint. Nos post Politica edita redimus in veterem campum; & vel mores Romanos illustrabimus, vel spinas aliquot in eo runcabimus, Criticâ istâ falce. Deus valetudinem modò & otium mihi det: de quorû altero vix spero. cùm turbas video quæ in Galliâ natæ. Vale mi Grutere, & identidem me appella. Lugd. Bat. III. Id. Sext. ∞. IO. LXXXIX.

EPISTOLA XCII.

MICHAELI MONTANO.

VIR Nobilissime, per epistolam rarò te alloquor, sæpius in animo & affectu. Utinam res vestræ aut nostræ quietiores! numquam ego deum videam, nisi te viderem. Nam litterarium hoc colloquium, nugæ: meri amores & mera suauitas, os aliquod amicum intueri & amplecti. Sed, ut ille ait,

Νῦν δ' ἐτέρως ἐβάλοντο θεοί. —

Politica nostra tandem edidi, diu pressa, & nescio an vel nunc emissa aue satis faustâ. Æuum ego & hæc præiudicia an ignore? sed tamen temperasse me videbis, & nihil nisi communibus præceptis scripsisse: excipio paucula de Religione. In quâ consilium nostrum nec improbum, nec imprudens fortassè apud probos. O tui similis mihi lector sit! & tu iudicium tuum liberè, & ut vir es, scribe. Turbæ apud vos magnæ: si ingenium tuum

noui (vt certè è scriptis noui : in quibus non fallax tui imago.)
quiescis. Quod vt tutò & diu possis, æternum Deum rogo. xv.
Kal. Octobr.

EPISTOLA XCIII.

Mechliniam.

NICOLAO OVDARTO.

ACCEPISSE te libros Politicorum mihi gratum; & magis, te probasse. Ex animo tibi dico. probari tui similibus lucubratiunculas nostras gaudeo, etsi pleraque scribimus non huic æuo. In illo ipso opere Politicorum, quàm multa parùm ad palatum huius illiusve partis! nec aliter fuit, aut erit, vbi sunt partes. Veritatem puram candidamque ego scio, & immunem ab omni affectu. Vt oculi, vbi glaucoma obsidet, puriter non vident: non item mens, vbi adfectus. Præiudicium iudicium omne tollit. At in iis quæ de Fato scripsi, gaudeo quòd liberè mones. etsi ego me insistere tritam & priscam viam sentio, nec in aliâ mente esse Thomam & argutos illos in Ecclesia Doctores. Tamen si quid aliud, videbo: & tuo monitu libens nō explicabo solùm; sed, si opus, retractabo. An me pudeat? numquam. & veram rectamque viam tardè videre & inire possumus, numquam ferò. Magnum illum virum nobis obiisse, doleo: & heu patria, quàm talibus nunc eges! Impetus & calor est, qui nos perdiderunt & perdent. Sed ego longiùs progredior. cui hoc tantùm propositum scribere: me te amare, & gaudere in amore tuo mei: quem vt propages deinceps ac serues, consuetudinis causâ, rogo. nam necesse non esse, facilè ex eo mihi liquet, quòd sine vllò nomenclatore, tot annos firmiter eum in arcanâ istâ mente coluisti. Vale Vir amicissime. v. Idus Nouemb. ∞. IO. LXXXIX. Berchemij nostri mentio in epistolâ me excitauit. quid illo fit? vbi est? amo, amo virum.

EPISTOLA XCIV.

Viennam.

HVG. BLOTIO.

VERE diuinasti. perierunt litteræ tuæ quas Thysio dedisti: neque ego vllas, præter has à * συμβιωταῖς meis, vidi. An ego tam diu aliâs siluisssem?

* contubernali-
bus.

* Ζεὺς τό γ' ἀλεξήσεται ἑ ἀθανάτοισι θεοῖς ἄλλοι.

Meritò amātes ego mei redamo, & te mi Bloti inter primos, verum & veterem Musarum mystam. Ergo scito amicitiam tuam mihi caram, gratum etiam de scriptis iudicium : quod etsi nimis sumit ab affectu, tamen, liberè fateor, his talibus

* Jupiter
hoc auer-
tat, & im-
mortales
dij alij.

—— * ἀέξει ἐνδοθι θυμός.

* augetur
intus ani-
mus.

Tu si me litteris tuis sæpiùs appellaueris, & in iis rerum etiam aliquid asperferis quæ istic geruntur (præsertim siquid ad nos & hæc studia :) beabis, & reipsâ videbis prouocatum à te, quod dicitur, * ἵππων εἰς πεδίον. Vale. Lugd. Batau. Idib. Martiis.

* equum in
planiciem.

Illustri Baroni Hieronymo Beck à Leopoldstorf gratiam debeo pro affectu in me, quem ex animo iubeo saluere. item nostrum Leunclauium.

EPISTOLA XCV.

EVERHARDO REIDANO.

SCRIPTIO tua me affecit, & iudicium de Politicis ; quæ votum mihi præcipuum est vt approbem vobis. Aliorum fermunculos quid curem? placere iis & satisfacere in alio quouis argumento magis possum, quàm in isto. Ego liberè quod mihi visum est dixi, & sæpè magis ex vsu publico, quàm ex gustu. At sunt etiam quidam qui Batauiæ finibus me includunt, & omnia scribi volunt pro hoc statu. Inepti! quod non Plato, non Aristoteles, non quisquam veterum fecit, qui scripsere aliquid in spei diuturnioris æui. Hic illa forma reip., alibi alia : atque vtinam nobis Princeps sit, sed ille adstrictus & legitimus, & qualem formo. Iam etiam quidam diffundi me voluerunt, & iuisse potiùs per liberam semitam & vestigia nostra. Haud difficile mihi, fateor: sed aliò me duxerunt rationes quas dixi, & quas non dixi. Faciam tamen aliquando, si viuo, & Notis meis siue Commen- tariolis abundè explebo hanc sitim. Mihi iam nunc materies ea parata, sed premimus, & calamum paullisper retineamus scriptu- rientem. Ego, vno verbo, te amo, & id mihi fieri à te percupio. Vale. Lugd. Batau. xii. Kal. Mart. ∞. Id. x c.

EPISTOLA XCVI.

Londinium.

LANCELOTO BRUNIO.

PADDEIVM tuum insignem virum libens vidi, & officia præstiti quæ potui prolixè. Malo ab ipso hoc te audire. Sum naturâ in omnes benignus, tum maximè in nostri gregis homines, & qui commendant se colore isto litterarum. Colore inquam, non fuco. quia reuerâ Paddeius tuus, imò iam noster, seriò se melioribus istis scientiis tinxit. Nos titulum ei dedimus, sed rem attulit ipse ad nos abūdè. De valetudine meâ quid scribam? potes ex ipso audire, qui * *αὐτόπτης*. Tamen vos medici probè scitis, quidquid dissimuletis, leniri non tolli hos morbos. Vbi semel radices egerunt, hærent. Itaque langueo, & præsertim per hos Caniculæ infanientis æstus, qui corpus hoc per se siccum & aridum, pænè reddiderunt cornu. Animo tamen egregiè adhuc sustento: & deus mihi seruet hanc mentem, numquam eâ parte succumbam. Britanniam vestram & vos amicos videre iam diu gestio: sed nescio quod impedimentum mihi nascitur aliud ex alio: & ægrè muto locum, quem numquam tamen sine fructu & bono valetudinis muto. Sed videbo, & fortassis aduolabo

* *πρὸς τὴν ὁρίαν*. Franc. Vlmi *De Liene* iam diu lêgi, missum ad me è Galliâ. nam ego vestra medica, præsertim si quid elegantius, valdè appeto, & diuerto suauiter in illos naturæ hortos. Tûne in eodem argumento? diuulga, & doce nobilem aliquem vsum in nobili illâ parte.

* *præter opinionem.** *Imperfectum.*

Sed heus tu, quid Typographis vestris visum Politica mea recudere? non debebant. * *Ἀτελές* adhuc opus est: & præterea, prima illa exemplaria ad vos missa, haud satis emaculata. Alia aut emendatiora sunt, aut præferunt certè suas mendas. Itaque factum hoc non amo: sed te fideliter mi Bruni. Vale.

LECTO-

LECTORI.

ERANT in editionibus aliis Epistola quaterna, quæ ioci aut salis aliquid haberent, non in gentem, sed in hospitia gentis, & præsertim rusticana. Aliqui morsum aut lesionem interpretati sunt: & quia non est, nec fuit is animus, nunc omisimus induximûsque. Earum loco istæ Centuriam expleant: quæ defensionem habebant, & sine cuiusquam malâ gratiâ, opinor, legantur. Vale.

EPISTOLA XCVII.

TYPOGRAPHVS LECTORI S. D.

EDIMVS hanc Epistolam, Lector, et si auctore non tam volente, quàm nolente. Nec enim eò scripserat ut ederetur, non certè sic sola: sed quia iam factum in Germaniâ ipso ignarissimo atque inuito, frustrâ teneri videt quod effugit. Euenit etiam, quod solet, ut fugitiua parùm computa esset atque ornata, imò parùm recta. quæ causâ illi maximè, ut edi pateretur iterùm, minus mali scilicet si minus malam. Itaque propriam ei vestem reddidit, et qualis in arculâ remansit. Hoc tantùm seriò testatur: ne nunc quidem ista quasi publicè responsa velle. quid opus in rebus leuibus? et abest alioqui animus eius ab omni non solum concertatione, sed defensione: et putat sapientius spernere hæc talia, quàm refutare. Præsidium famæ, non in verbis, sed in vitâ suâ ponit: atque illam integram sperat apud eos, qui hanc norunt. Quod ad scripta etiam attinet, acrem sed æquum iudicem non recusat: in quibus siquid erroris alibi aut caloris, prouocat ad humanam conditionem, cuius hoc proprium, sicut nusquam labi diuinæ. Id tantùm rogat, Lector, ne leues aut liuidi homunciones te moueant, neu calumniis istis temerè acceptor sis: quia illud verissimè dictum, Διαβολή ὅτι δ' ἐνότατον· ἐν τῇ δ' ὅμοι' εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἰς δὲ ὁ ἀδικεόμενος. Calumnia res iniquissima: in quâ duo quidem sunt qui inferant iniuriam, vnus qui ferat. Tu ne alter ex iis esto, et hoc Menandri cogita.

Herodot.
VII.

Ὅστις δὲ διαβολαῖσι παίδει' ἄχρ',

Ἡ' τοῖς πονηρῶς αὐτὸς ὅτι τὰς ἔσπεας,

Ἡ' παντάπασι παιδαρίῃς γινώμεν' ἔχει,

Calumniis quisquis fidem præbet citò,

Aut ipse mente moribusque est improbus,

Aut mente eadem cassus, & prorsus puer.

Vale. Antuerpiæ. Kal. Sept. ∞. IO. XCII.

EPISTOLA XCVIII.

I. LIPSIUS IACOBO MONAVIO S. D.

IN COLVMNEM te rediisse ex Pannonicâ peregrinatione (Ortelius indicium fecit) ex animo, mi Monavi, gratulamur, &
Deum

Deum rogamus, ut in patriâ quoque talem te seruet. Nos adhuc in peregrino solo apud Eburones : vrbe, in quâ olim & nunc, in nos proni & benigni. Tamen deliberamus sub æstatem de sede aliâ, & magis certâ: si quid tamen certi in hoc motu rerum. Nam quocumque me verti, in hoc ambitu aut palàm bella, aut eorum metus. At nos quietem, ut scis, quærebat: vbi inueniendam nisi in superis illis locis, & æternùm quietis? Tamen de pace nūc aliqua mentio. sed mentio magis, quàm adfirmatio: & qui statum rerum peruident, parùm etiam sperant. Sed cum Poëtâ,

* *Ἀλλὰ τὰ γε ζῶντες οἶδεν Ὀλύμπιος αἰθέρε ναιέων.*

* *Verùm
Iupiter hæc
scit Olym-
pius æthra
habitor.
Homer.*

Ei nos hæc, & nosmetipsos permittimus: certi, quòd non magnam illam solùm orbis nauem, sed hanc quoque cymbulam diriget Prouidentia suæ clauo. Sed quod ad Quietem, fascinare eam nuper Saturnius quidam oculus voluit, calumniis in me iactis, quas vidisti. Voluit, non fecit. nam nos hæc talia adeò ad animùm non admittimus, ut vix ad oculos: & sciunt amici, quàm multis denique mensibus post inspectus mihi hic libellus. Curiosus & auidi quid simus talium? quæ certum nobis est contemnere magis, quàm vindicare. Atque adeò, bonâ fide, nec nunc vidissem: nisi iidem monuissent, inesse quædam, quæ non ad famam doctrinae nostræ solùm pertinerent, sed & probitatis. Inspexi igitur, & quid dicam? Scriptum vniuersum est compositum ad inuidiam pariter & infamiam, quam mouet mihi apud homines singulos, & apud gentes totas. Deus immortalis, hanc acerbiter cadere in Christiana pectora? idque ob leues aliquos, scænatiles, & ut grauissimè dicas, improuidos iocos? Nam in Westphalos ecce aliquid dixi. Hoc caput, hæc arx accusationis est. Testor fidem, Monui, animo & mente nihil nec luisse quidem in ipsos, sed in ea, quæ ad ipsos. Vbi virtuti eorum aut robori aliquid à me detractum? De cultu dixi, & genere vitæ externo: quod valdè elegans apud ipsos esse, nec ipsi quidem dicant. Atqui nefas illa tangere. Quid Erasmo igitur fiet, qui tam vbertim & liberè illudit in hospitia omnia Germaniæ? Quid Cleonardo, qui in Hispaniâ? Nec tamen vsque adhuc vidimus, qui dicam iis scripsit. Ferri solent & possunt hæc talia, amœnitates, aut si vis, lasciuiæ ingeniorum: nec oderunt hos sales, qui salem ipsi habent. Ij sciunt, dicta à maledictis, & hæc à maleficiis dif-

ferre. At iste capitis etiam me anquirit, & (verba eius sunt) *cru-
cem mereri hæc, crucem*. Credo sanè, sed eam, in quâ Cupido apud
Poëtam adfixus, ioculari. Sed extra iocum, si quid in Episto-
lis illis nimium aut asperum est, quæso, è nostrâ mente mollia-
tur: quam palam testor nunquam fuisse ad lædendum. Verba
quædam si ire videntur longius, reuocanda sunt, nec id me fa-
cere pudebit publicè, & ut sic dicam, in ipsis Rostris. Utinam
pectus hoc videant! niueum est, & fuit. Humida sunt illa & la-
psantia quædam verba, & nata non nisi in summo ore. Quid,
quod in morbo nata? ille excuset. Querulum hoc genus, & præ-
fertim nos, quos atra hæc bilis vexat: quæ cum exarsit, * *Εὐμαρέως*
κέν ἀπ' αὐτῆς καὶ λύχρον ἀΐσει, ut ait Poëta. Atqui Germanos etiam
vniuersos læsimus, quibus *passim* (ita inquit) *tam stultè, quàm*
ferociter insulto. Quæ frons tam infrunita hoc dicit? Ego Ger-
manos? parentes illos maioresque nostros? Nam ita scio & sen-
tio, nos Belgas plerosque origine illinc esse: & quamquam po-
siti locisque Galli simus, tamen stirpe & sanguine Saxones, &
leti libentesque audimus INFERIORES GERMANI. Vbi
igitur, aut cur læsi? Dicta & scripta mea excutiantur, latebra
nusquam in quâ hæc calumnia delitescat. Quin contrà, diserta
& exserta verba & laudem & elogia gentis, alijs inuidenda. Scri-
psi & edidi in commentario ad Germaniam Taciti: CANDI-
DAM GENTEM: &, CASTVM ORBEM: &, MA-
GNAM MEAM PATRIAM: &, fastigium, si examinas,
omnis laudis, PACE ET BELLO OPTIMAM GENTEM.
Quæ vis magis honora, magis viua & spirantia verba? Tamen
cumulaui, & ecce iterum ad Annalem Taciti decimumtertium,
PUGNACISSIMA ET FIDELISSIMA GENS. Et in
Epistolis: HOMINES ETIAM ILLA TELLVS (Ger-
mania) ALIT, INGENIO DOCTRINAQUE PARES
NOBIS, FIDE ET VIRTUTE MELIORES. Ades liuor.
quis germanissimus Germanus potuit de matre suâ benignius?
Nec vsquam læsa à me hæc pietas (ita loquor, & sentio:) nisi si
quid ioculo in bibones quosdam, & ut hoc quoque ioco, * *κυνί-
κων ἐρέτας*. Sed ille non contentus hoc in me commouisse,
Imperatorem ipsum concitat, & postulat me Maiestatis. Ius,
inquit, eius minuisti, in laureâ Poëtarum. O homo, nec per
som-

* ab eâ fa-
cile vel ly-
chnum ac-
cedere pos-
sis.

Theocrit.

* Calicum
remiges si-
ne traho-
nes.

Apud
Athen.

somnium in illo somnio feci. Sed tu colligis, vt video, omnium sermonum aurulas, & ijs vela tua ad calumniandum imples. Fuit res in inuidiâ aliquâ, fateor, recenti illo scripto: tracti in causam per eos qui iure læsi, etiam qui non læsi. Sed scorsim postquàm Epistolâ excusauì & aperui (exstat in Saturnalium nostrorum fronte:) omnis ista bilis soluta est in risum. Quid enim aliud schemate illo (non sanè scommate) volui, quàm quod verbum vetus: *Multos Thyrsiferos esse, paucos Bacchos?* Et hoc sciunt, & dolent illi ipsi, quos merito suo cinxit Phœbæa illa laurus. Ad Imperatorem quidem quid istud pertinet, si sint qui imponant & obrepant? Ego tantum abssum, vt lædere aut illudere voluerim Principum illum principem, sacrum caput Christiani orbis: vt contrà ab adolescentiâ cultum omnem venerationemque detulerim ipsi, & eius genti. T A C I T V S meus cum præfatione ad M A X I M I L I A N V M iuit, Imperatoris huius Patrem: E L E C T A ad Archiducem M A T T H I A M, eius fratrem: P O L I T I C A nostra, ad H V N C I P S V M & Christianos reges. Cur non facerem? deberi mihi hæc & alia meliorum ingeniorum libamenta visa, *domui ad summum fastigium geritæ*, arcu & propugnaculo vnico in æternum illum hostem. Hæc sunt in vniuerso illo scripto, quæ digna reiectione aliquâ censui. nam reliqua sunt conuicia aut scommata insulsa, illepida, nata inter haras. Peponem habet loco cordis, quem ea delectent. Atque ego, quid me opponam? Spreta illa exolefcent: & vt in omni alio certamine, qui vincit, coronatur; ita contrà hîc est, & accipit herbam, qui eam dedit. Nos scimus arbores quæ iuxta vias sunt, faxis & fustibus peri sæpiùs: & homines linguarum his telis, qui in limite melioris famæ. Non tamen ea nocent: imò iuuant. & vt frumentum triturâ folliculos exuit ac deponit: sic nos concussiunculis illis paleas, si fortè, vanitatum. quas nimis sæpè animis adhærescere è tractatione istâ literarum non est negandum. Oraculum est, *Nimiâ gloriâ luxuria-* Liu. 111.
re, & evanescere viuida sæpè ingenia. Interueniant igitur utiliter hæc conuicia: & quod amicorum lenis spongia non eluit, deterrat & defricet scaber his lapis castigationum. Hæc nostra mens est, nec nunc solùm, *cùm folia in me cadunt*, sed etiam *cùm arbo-*
res (fiet, vt hoc æuum est:) nec aliud, quàm Palladium illud

scutum pectori appresserim, NON MOVERI. Miseri quid ad hoc scamma producimur? quid luctatiunculis istis nobis volumus? Ecce mors supra caput, & superum istud tribunal; ubi non scripta nostra examinanda sunt, sed facta. Sapiamus. Mihi quidem deinceps certum, Deum per maiorum vestigia constanter colere, studia & ex iis famam non negligere, quatenus tamen ea vsui Reip. esse possint, aut iuuentuti. Quod si interea homines me contemnant, aut incurrant, contemno: & cum Achille clamo,

* Spero me
honoratum
fate iouis
esse.
Homer.

* Φεγνέω δὲ τετραῖναι Διὸς ἔισσιν.

Ecce habes, mi Monau, longam, & pænè præter leges epistolæ, epistolam: sed prouexit me res ipsa, & filium istud responsum: tum etiam hæc causa, quod tibi hominẽ Germano, & inter eos claro, probare nostrã causam voluerim: maximè duplicem, quæ ad gentem, & quæ ad Cæsarem: amandam à me semper illam, & hunc colendum. Vtrumque facturum sum Monau & tibi. Vale. Leodici, Nonis Ianuariis, ∞. ID. XCII.

EPISTOLA XCIX.

ABRAHAMO ORTELIO S. D.

EN mi Orteli illam ad Monauium, quã legere te adeò non veto, imò volo. Scripta per hanc occasionem est, & quia quærebat ecquid in illum vellem? Scripta inquam, de ipsa re, & breuiter, sed fortiter satis ad me purgandum. Reliqua nolui tangere, quæ in me ferè dirigit, & nihil ad **ARAS FOCOS QVE PATRIOS**: & ea ipsa cum glacie fragiliora sint, quid insistam? Caue autem tu aut alius aliò me traxeris: longius non ibo. *Si stimulos pugnis cedis, manibus plus dolet*, ait noster: non alius hinc fructus. In Busbequij morte, & tali morte, in animo meo dolui. Seruat hunc virum per tot discrimina, apud exteros, apud barbaros, vt in limine ferè patriæ latronum manibus (ita audimus) periret? Sed cum recogito, quacumque viã illa venerit, mors est: & paucis viris magnis contigit illa, quam Augustus optabat & habuit, * *ὁδονασία*. Sed loco eius * *ὁφνημία* contigit, & suauem famam reliquit doctrinæ suæ, prudentiæ, probitatis. Nos quando ad hunc portum? Magis appetimus, cum publica & priuata hæc

* leuitas
moris.
* fama bonitas.

hæc naufragia videmus amicorum. Sed fiat quod Deo, & cum Deo, visum : cui parêre, & velle quod ipse vult, summa non sapientia solum est, sed tranquillitas & quies. Vale mi Orteli. III. Idus Ianuar. ∞. IO. XCII.

EPISTOLA C.

ABRAHAMO ORTELIO S. D.

VIDI epistolam meam diuulgatam, & dolui, quocumque casu aut culpâ id factum. Seriò loquor. Hócne oportuit me inconsulto? & an sic oportuit solam? imò & corruptam? Nam immutata in eâ quædam aut omissa, quæ vel optimè à nobis dicta. Ego Monauio non quidem irascor (quî possim tam amico?) sed tamen subirascor, quòd passus sit exscribi ab hominibus, vt res docet, parùm fidis. Atqui beniuoli illi mihi. Credo, sed an quisquam supra me? Vultus ego meum optimè intelligo & sentio, atque vnà medendi tempus. Sed enim edimerebatur. Quis præsumit sibi hoc iudicium? mihi debebatur: nec feram in parente, si viuat, vt hac in re non dicam plus me, sed aliquid sine me possit. Tamen factum est: quid ergo faciam? nisi illud

* Τλήσσομαι, ἐν σήδεσσιν ἔχων ταλαπενθήα θυμὸν.

Vndique mihi materies ad Patientiam, & latus campus in quo exerceam hanc virtutem. Sed iterùm dico, Monauio non irascor: quem P E C C A S S E pronunciare non possum, sed P A R V M C A V I S S E. Ego in posterum: etsi quî possum, nisi vt planè stilum coërceam & hanc manum? Vnum est quod me lenit aliquid & mitigat, quòd epistolæ eius me non pudet, & recitetur vel in theatro Europæ. Tamen exempli improbi res est, nec probus aliquis neget. Vale mi Orteli. Leodici, VI. Kalend. Iul. ∞. IO. XCII.

* Perpetiar, tolerantem animū isto in pectore gestans. Homer.

F I N I S.

L. APPVLEIVS

I. *Floridorum.*

Hoc quoque genus inuenitur, qui meliores obtrectare malint quàm imitari, & quorum similitudinem desperent, eorumdem adfectent similitatem: Scilicet vt qui suo nomine obscuri sunt, aliorum innotescant.

APPROBATIO.

Nihil continent hæ epistolæ fidei Catholica aduersum, aut quod quemquam meritò offendat. Actum Bruxellæ, 4. Augusti. 1592.

Cornelius Worzel. S. Th. Licentiatus,
D. Gud. Plebanus.

